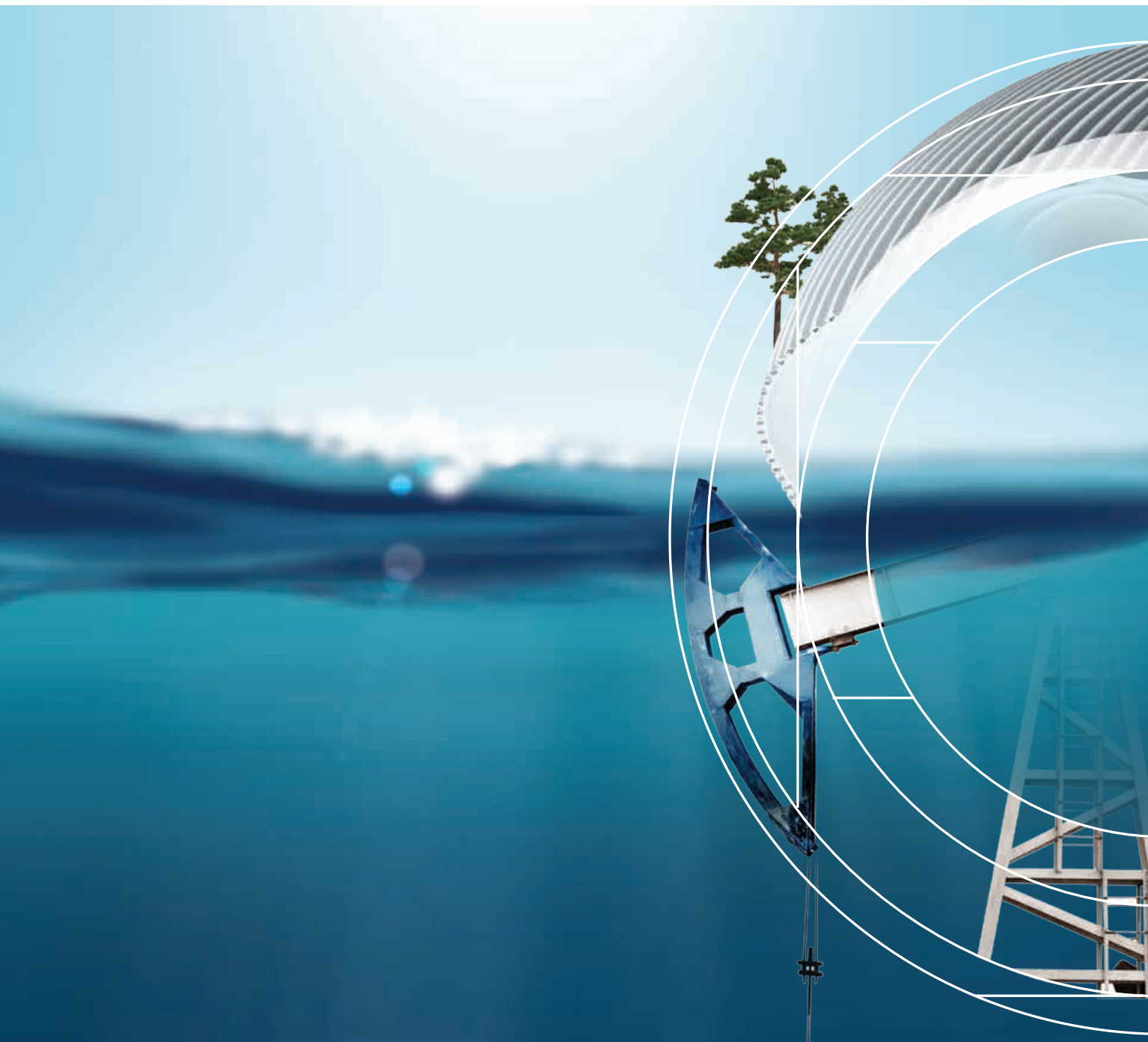

kemira

Where water
meets chemistry™

Tilinpäätös
2015

STRATEGIAN TOTEUTUS REITILLÄÄN, TURBULENSSISTA HUOLIMATTA

Vuonna 2015 Kemira kykeni strategiansa mukaisesti kasvuun ja käyttökateen parantamiseen huolimatta merkittävistä toimintaympäristössä tapahtuneista muutoksista, kuten raakaöljyn hinnan tippumisesta ja epävakasta valuuttakursseista. Panostamme jatkossakin kannattavaan kasvuun kolmessa liiketoimintasegmentissämme: Pulp & Paper, Oil & Mining ja Municipal & Industrial. Keskitymme vuodelle 2017 asettamiemme taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen, eli 2,7 miljardin euron liikevaihtoon, 15 % operatiiviseen käyttökatteeseen ja < 60 % velkaantuneisuusasteeseen.

Visiomme mukaisesti kehitämme Kemirasta yhtiötä, joka on *The first choice in chemistry for water intensive industries*.

Jari Rosendal
President & CEO

TUTUSTU KEMIRAN 2015
VUOSIKERTOMUKSEEN:
www.kemira.fi/sijoittajat

TILINPÄÄTÖS 2015

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2015	2	EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS	69
KONSERNIN TUNNUSLUVUT	14	Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)	69
TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT	17	Emoyhtiön tase (FAS)	70
KONSERNITILINPÄÄTÖS	18	Emoyhtiön rahavirtalaskelma (FAS)	71
Konsernin tuloslaskelma (IFRS)	18	Emoyhtiön liitetiedot	72
Konsernin laaja tuloslaskelma (IFRS)	19	1. EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET	72
Konsernin tase (IFRS)	20	2. LIIKEVAIHTO	73
Konsernin rahavirtalaskelma (IFRS)	21	3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	73
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista (IFRS)	22	4. KULUT	73
Konsernin liitetiedot	23	5. HENKILÖSTÖKULUT JA HENKILÖSTÖMÄÄRÄ	74
1. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET	23	6. POISTOT JA ARVONALENTUMISET	74
2. SEGMENTTITIEDOT	33	7. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	75
3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	36	8. SATUNNAISET ERÄT	75
4. LIIKETOIMINNAN KULUT	36	9. TULOVEROT	75
5. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT	37	10. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	76
6. POISTOT JA ARVONALENTUMISET	38	11. AINEELLISET HYÖDYKKEET	77
7. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	39	12. SIOJITUKSET	78
8. OSUUDET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ	39	13. VAIHTO-OMAISSUUS	78
9. TULOVEROT	40	14. SAAMISET	79
10. OSAKEKOHTAINEN TULOS	40	15. RAHOITUSARVOPAPERIT	80
11. LIIKEARVO	41	16. OMA PÄÄOMA	80
12. MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	42	17. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	81
13. AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET	43	18. PAKOLLISET VARAUKSET	81
14. MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT	44	19. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	82
15. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KIRJANPITOARVOT ARVOSTUSRYHMITTÄIN	45	20. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	83
16. VAIHTO-OMAISSUUS	48	21. VAKUUDET JA VASTUUSITOUKSET	83
17. SAAMISET	48	22. KEMIRA OYJ:N OSAKKEET JA OSUUDET	84
18. OMA PÄÄOMA	49	OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT	85
19. KOROLLISET VELAT	50	HALLITUKSEN ESITYS YHTIÖKOKOUKSELLE VOITONJAKOKELPOISTEN VAROJEN KÄSITTELYSTÄ JA TILINPÄÄTÖKSEN SEKÄ TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET	88
20. RAHOITUSLEASINGVELAT	50	TILINTARKASTUSKERTOMUS	89
21. LASKENNALLISET VEROVELAT JA -SAAMISET	51	TULOSKEHITYS NELJÄNNESVUOSITTAIN	90
22. ETUUSPOHJAISET ELÄKEJÄRJESTELYT JA TYÖSUHDE-ETUUDET	52	TIETOA SIOJITTAJILLE	91
23. VARAUKSET	54		
24. OSTOVELAT JA MUUT LYHYTAIKAISET VELAT	54		
25. MYYTYJEN TYTÄRYRITYSTEN RAHAVIRTAVAIKUTUS	55		
26. LIIKETOIMINTOJEN YHDISTÄMINEN	55		
27. JOHDANNAISINSTRUMENTIT	56		
28. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA	57		
29. VASTUUSITOUKSET JA EHDOLLISET VELAT	62		
30. YMPÄRISTÖRISKIT JA -VASTUUT	63		
31. LÄHIPIIRI	64		
32. MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA	66		
33. KONSERNIN TYTÄRYRITYKSET	67		
34. TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT	68		

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2015

Vuonna 2015 Kemira-konsernin **liikevaihto** kasvoi 11 % ja oli 2 373,1 miljoonaa euroa (2 136,7). Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien laski 1 %. Operatiivinen käyttökate nousi 14 % ja oli 287,3 miljoonaa euroa (252,9). Operatiivinen käyttökateprosentti nousi 12,1 %:iin (11,8 %). Osakekohtainen tulos laski 0,47 euroon (0,59) kertaluonteisten erien sekä yritysostoihin liittyvien poistojen kasvun vuoksi. Operatiivinen osakekohtainen tulos oli 0,63 euroa (0,63). Hallitus ehdottaa vuoden 2016 yhtiökokoukselle 0,53 euron osinkoa (0,53) osakkeelta eli yhteensä 81 miljoonaa euroa (81). Osinko vastaa 84 % (84 %) tilikauden operatiivisesta tuloksesta.

TALOUDELLINEN TULOS 2015

Kemira-konsernin liikevaihto nousi 11 % ja oli 2 373,1 miljoonaa euroa (2 136,7) yritysostojen ja suotuisien valuuttakurssimuutosten ansiosta. Erityisesti Yhdysvaltain dollarin vahvistumisesta oli Kemiralle etua. Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien laski 1 %, mikä oli seurausta horisontaalisen poraus- ja särötystoiminnan vähenemisestä Yhdysvaltain liuskeöljy- ja kaasutoiminnassa.

AVAINLUVUT

Milj. euroa	2015	2014
Liikevaihto	2 373,1	2 136,7
Operatiivinen käyttökate	287,3	252,9
Operatiivinen käyttökate %	12,1	11,8
Käyttökate	263,8	252,9
Käyttökate, %	11,1	11,8
Operatiivinen liikevoitto	163,1	158,3
Operatiivinen liikevoitto, %	6,9	7,4
Liikevoitto	132,6	152,6
Liikevoitto, %	5,6	7,1
Rahoitustuotot ja -kulut	-30,8	-30,7
Voitto ennen veroja	102,1	122,1
Tilikauden voitto	77,2	95,8
Osakekohtainen tulos, euroa	0,47	0,59
Operatiivinen osakekohtainen tulos, euroa	0,63	0,63
Sidottu pääoma*	1 659,5	1 427,7
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto *, %	9,8	11,1
Sidotun pääoman tuotto*, %	8,0	10,7
Liiketoiminnan nettorahavirta	247,6	74,2
Investoinnit ilman yritysostoja	181,7	145,7
Investoinnit yritysostot mukaan lukien	305,1	145,1
Rahavirta investointien jälkeen	-53,8	75,2
Omavaraisuus, % kauden lopussa	46	51
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	7,76	7,57
Velkaantuneisuus, % kauden lopussa	54	42
Henkilöstö kauden lopussa	4 685	4 248

* 12 kuukauden liukuva keskiarvo (sidotun pääoman tuotto, % perustuu liikevoittoon)

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat luettavissa osoitteessa www.kemira.fi > Sijoittajat > Taloustieto. Vuoden 2014 vertailuluvut on joidenkin tulostietojen osalta esitetty suluissa. Operatiivinen käyttökate, operatiivinen liikevoitto, operatiivinen osakekohtainen tulos ja operatiivinen sidotun pääoman tuotto eivät sisällä kertaluonteisia eriä.

LIIVEVAIHTO

Milj. euroa	2015	2014	Muutos-%	Orgaaninen kasvu*, %	Valuuttakurssien vaikutus, %	Yritysostojen ja -myyntien vaikutus, %
Pulp & Paper	1 417,3	1 170,0	+21	+2	+6	+13
Oil & Mining	350,1	382,2	-8	-18	+9	0
Municipal & Industrial	605,7	564,7	+7	+1	+6	0
ChemSolutions	-	19,8	-	-	-	-
Yhteensä	2 373,1	2 136,7	+11	-1	+6	+6

* Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien

Maantieteellisesti liikevaihto jakautui seuraavasti: EMEA 52 % (55 %), Americas 40 % (39 %) sekä APAC 8 % (6 %). Kemiran strategian mukaisesti kehittyneet markkinat ovat tärkeitä kaikissa segmenteissä, kun taas kehittyvillä markkinoilla keskitytään valikoivaan laajentumiseen.

Operatiivinen käyttökate nousi 14 % ja oli 287,3 miljoonaa euroa (252,9). Nousun taustalla olivat pääasiassa alhaisemmat muuttuvat kustannukset ja valuuttakurssimuutosten positiivinen vaikutus sekä yritysostot. Operatiivinen käyttökateprosentti nousi 12,1 %:iin (11,8 %).

VARIANSSIANALYYSI

Milj. euroa	1–12/2015
Operatiivinen käyttökate, 2014	252,9
Myyntimäärät	-1,8
Myyntihinnat	-20,1
Muuttuvat kustannukset	+41,3
Kiinteät kustannukset	-21,8
Valuuttakurssimuutokset	+26,2
Muut	+10,6
Operatiivinen käyttökate, 2015	287,3

OPERATIIVINEN KÄYTTÖKATE

	2015, Milj. euroa	2014, Milj. euroa	Muutos-%	2015, kate-%	2014, kate-%
Pulp & Paper	171,0	137,2	+25	12,1	11,7
Oil & Mining	33,5	48,4	-31	9,6	12,7
Municipal & Industrial	82,8	68,1	+22	13,7	12,1
ChemSolutions	-	-0,8	-	-	-4,0
Yhteensä	287,3	252,9	+14	12,1	11,8

Käyttökate kasvoi 4 % ja oli 263,8 miljoonaa euroa (252,9). **Käyttökatteeseen vaikuttavat kertaluonteiset erät** olivat -23,5 miljoonaa euroa (0,0), sisältäen yritysostoihin liittyvät 13 miljoonan euron ja tuotantolaitosten sulkemisiin liittyvät 6 miljoonan euron uudelleenjärjestelykulut. Vertailukauden kertaluonteiset erät sisälsivät muurahais-happoliiketoiminnan myynnistä saadun 37 miljoonan euron myyntivoiton ja muista myydyistä liiketoiminnoista saadun 7 miljoonan euron myyntivoiton. Lisäksi vuoden 2014 kertaluonteiset erät sisälsivät vanhaan epäilyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen liittyvän noin 20 miljoonan euron korvauksen. Kemiran organisaatorakenteen virtaviivaistamiseen liittyvät varaukset ja uudelleenjärjestelykulut olivat noin 30 miljoonaa euroa vuonna 2014.

Poistot ja arvonalentumiset nousivat 131,2 miljoonaan euroon (100,3) yritysostojen sekä kasvaneiden investointien vuoksi, sisältäen 12,6 miljoonan euron (4,9) hankintamenoallokaatioon liittyvät poistot. Kertaluonteiset erät poistoissa ja arvonalentumisissa olivat -7,0 miljoonaa euroa (-5,7) ja liittyivät pääasiassa tehtaiden sulkemisista johtuvista alaskirjauksista.

KERTALUONTEISET ERÄT

Milj. euroa	2015	2014
Käyttökatteessa	-23,5	0,0
Pulp & Paper	-13,9	-27,3
Oil & Mining	-2,7	-2,2
Municipal & Industrial	-6,9	-6,8
Muut	0,0	36,3
Poistoissa ja arvonalentumisissa	-7,0	-5,7
Pulp & Paper	-0,3	-0,9
Oil & Mining	-5,5	0,0
Municipal & Industrial	-1,2	-4,8
Yhteensä	-30,5	-5,7

Operatiivinen liikevoitto nousi 163,1 miljoonaan euroon (158,3). **Operatiivinen liikevoittoprosentti** laski 6,9 %:iin (7,4 %).

Rahoitustuotot ja -kulut olivat yhteensä -30,8 miljoonaa euroa (-30,7), sisältäen sähköjohdannaisten käypien arvojen -0,8 miljoonan euron (-1,0) muutoksen sekä Kemiran TVO-omistusosuuteen (Teollisuuden Voima Oyj) liittyvän osakaslainan 2,3 miljoonan euron alaskirjauksen. Pääasiassa Yhdysvaltain dollariin liittyvillä valuuttakurssimuutoksilla oli -2,0 miljoonan euron (-1,3) vaikutus rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Verot laskivat 24,9 miljoonaan euroon (26,3). Laskuun vaikutti pääasiassa alhaisempi voitto ennen veroja. Veroaste ilman kertaluonteisia eriä oli 22,0 % (22,6 %).

Tilikauden tulos emoyhtiön omistajille oli 71,0 miljoonaa euroa (89,9) ja osakekohtainen tulos 0,47 euroa (0,59). Operatiivinen osakekohtainen tulos oli 0,63 euroa (0,63).

RAHOITUSASEMA JA RAHAVIRTA

Tammi–joulukuussa 2015 liiketoiminnan nettorahavirta nousi 247,6 miljoonaan euroon (74,2) pääasiassa alhaisemman nettokäyttöpääoman, alhaisempien realisoituneiden valuuttakurssitappioiden ja alhaisempien maksettujen verojen ansiosta. Rahavirta investointien jälkeen laski -53,8 miljoonaan euroon (75,2) yritysostojen vuoksi. Kemira-konsernin nettovelka nousi kauden lopussa 642 miljoonaan euroon (486) yritysostojen, korkeampien investointien ja osingonmaksun vuoksi. Suurin yksittäinen investointi vuonna 2015 oli natriumkloratitehtaan rakentaminen Brasiliaan.

Korollisten velkojen määrä oli kauden lopussa 794 miljoonaa euroa (605). Kiinteäkorkoisten lainojen osuus korollisten velkojen kokonaissummasta oli 80 % (82 %). Konsernin korollisten velkojen keskimääräinen korko oli

2,0 % (2,1 %). Konsernin korollisen lainasalkun duraatio oli 31 kuukautta (23). Kemira laski 13.5.2015 liikkeeseen 150 miljoonan euron suuruisen joukkovelkakirjalainan. Seitsemän vuoden laina erääntyy 13.5.2022, ja sille maksetaan kiinteää 2,250 prosentin vuotuista korkoa.

Seuraavien 12 kuukauden aikana erääntyvän lyhytaikaisen velan määrä oli 123 miljoonaa euroa. Siitä 37 miljoonaa euroa koostui pitkäaikaisten lainojen lyhennyseristä. Rahavarat 31.12.2015 olivat 152 miljoonaa euroa. Lisäksi konsernilla on 400 miljoonan euron nostamaton valmiusluotto ja 50 miljoonan euron nostamaton määrääkislaina.

Omavaraisuusaste oli kauden lopussa 46 % (51 %) ja velkaantuneisuus oli 54 % (42 %). Oma pääoma oli 1 193,2 miljoonaa euroa (1 163,3).

Konsernin merkittävimmät valuuttavirtariskit liittyvät Ruotsin kruunuun, Brasilian realiin ja Kanadan dollariin. Vuoden lopussa Ruotsin kruunumääräinen 12 kuukauden valuuttavirtariski oli vasta-arvoltaan noin 60 miljoonaa euroa ja keskimäärin valuuttavirtariskistä oli suojattu 58 %. Brasilian realmääräinen valuuttavirtariski oli vasta-arvoltaan noin 43 miljoonaa euroa ilman suojausta. Kanadan dollarimääräinen valuuttavirtariski oli vasta-arvoltaan noin 39 miljoonaa euroa ja keskimäärin valuuttavirtariskistä oli suojattu 54 %. Kemira altistuu myös pienemmille valuuttavirtariskeille Kiinan renminbin, Yhdysvaltain dollarin ja Norjan kruunun osalta. Näiden yhteenlaskettu 12 kuukauden valuuttavirtariski oli vuoden lopussa vasta-arvoltaan 50 miljoonaa euroa, josta 33 % oli suojattu.

Koska Kemiran konsernitilinpäätös laaditaan euroissa, Kemira altistuu myös valuutan translaatorisille siltä osin kun sen muualla kuin Suomessa sijaitsevien tytäryhtiöiden tulos- ja tase-erät raportoidaan muissa valuutoissa kuin euroissa. Kemiran merkittävimmät ulkomaisten valuuttojen määräiset oman pääoman erät ovat Yhdysvaltain dollareina, Ruotsin kruunuina, Kanadan dollareina, Kiinan renminbeinä ja Brasilian realeina. Näiden valuuttojen vahvistuminen suhteessa euroon kasvattaisi Kemiran liikevaihtoa ja käyttökattetta translaatiovaikutuksen kautta. Edellä mainittujen valuuttojen 10 %:n vahvistuminen suhteessa euroon kasvattaisi Kemiran käyttökattetta noin 15 miljoonaa euroa vuodessa translaatiovaikutuksen kautta. Vuonna 2015 suotuisilla valuuttakurssimuutoksilla oli 26 miljoonan euron positiivinen vaikutus operatiiviseen käyttökatteeseen.

INVESTOINNIT

Vuonna 2015 investoinnit nousivat 305,1 miljoonaa euroon (145,1) yritysostojen vaikutus mukaan lukien. Investoinnit ilman yritysostoja kasvoivat 181,7 miljoonaa euroon (145,7), ja ne jakautuivat seuraavasti: laajennusinvestoinnit 43 % (43 %), parannusinvestoinnit 29 % (27 %) ja ylläpitoinvestoinnit 28 % (30 %). Suurin yksittäinen investointi vuonna 2015 oli natriumkloraatitehtaan rakentaminen Brasiliaan.

Tammi–joulukuussa 2015 konsernin poistot ja arvonalentumiset ilman kertaluonteisia eriä nousivat 124,2 miljoonaa euroon (94,6) pääasiassa yritysostojen ja laajennusinvestointien vuoksi.

TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Vuonna 2015 tutkimukseen ja tuotekehitykseen käytettiin 31,9 miljoonaa euroa (28,0) eli 1,3 % (1,3 %) Kemira-konsernin liikevaihdosta.

Kemiran tutkimus- ja tuotekehitystoiminta on ensisijaisen tärkeä kasvun mahdollistaja ja erottautumisen edistäjä. Uudet tuotelanseeraukset edistävät Kemiran asiakkaiden prosessien tehokkuutta ja kestävyyttä sekä parantavat kannattavuutta. Kemiran tuleva markkina-asema ja kannattavuus riippuvat sen kyvystä ymmärtää asiakkaiden nykyisiä ja tulevia tarpeita ja markkinatrendejä ja kyvystä vastata niihin. Lisäksi Kemiran markkina-asemaan ja kannattavuuteen vaikuttaa myös yhtiön kyky innovoida uusia erilaisia tuotteita ja sovelluksia. Vuonna 2015 erikoistuoteryhmien liikevaihdon osuus koko Kemiran liikevaihdosta nousi 17 % 1 200 miljoonaa euroon (1 029), mikä on 51 % (48 %) koko Kemiran liikevaihdosta.

Kemira-konsernin tavoitteena on kasvattaa uusista tuotteista ja sovelluksista syntyvää liikevaihtoa. Vuonna 2015 innovaatiomyynnin (uusista tuotteista tai viimeisten viiden vuoden aikana lanseeratuista tuotteista ja sovelluksista saadun liikevaihdon) osuus Kemiran liikevaihdosta oli 8 % (8 %).

Vuoden 2015 lopussa Kemiralla oli 345 (292) patenttiperhettä, 1 034 (730) myönnettyä patenttia ja 819 (635) vireillä olevaa patenttihakemusta. Patenttiperhe sisältää yhden keksinnön ja lukuisia patenteja tai sovelluksia eri maissa. Määriä kasvattivat yritysostot ja vuonna 2015 hyväksytyt 38 omaa patenttihakemusta.

HENKILÖSTÖ

Kemira-konsernin palveluksessa oli kauden lopussa 4 685 työntekijää (4 248). Kemiralla oli työntekijöitä Suomessa yhteensä 785 (759), muualla EMEA:ssa 1 786 (1 654), Americas-alueella 1 578 (1 483) ja APAC-alueella 536 (352).

YRITYSVASTUU

Kemira julkaisee vuonna 2016 yritysraportin osana vuosikertomusta. Yritysraportin 2015 tarkastaa ulkopuolinen tarkastaja, ja se on laadittu GRI G4-ohjeiden (Global Reporting Initiative) mukaisesti. Raportissa annetaan perustietoa Kemiran taloudellisesta, ympäristöllisestä ja yhteiskunnallisesta toiminnasta sekä Kemiran toimista johtoryhmän määrittämien yritysraporttavoitteen edistämiseksi. Yritysraporttavoitteet on esitelty seuraavassa taulukossa.

YRITYSVASTUUN PAINOPISTEALUEET

SUORITUSKYKYINDIKAATTORIT JA NIIDEN TAVOITEARVOT

KESTÄVÄT TUOTTEET JA RATKAISUT

Innovaatiot	Innovaatioista tulevan liikevaihdon osuus kokonaisliikevaihdosta → 10 % vuoden 2016 loppuun mennessä.
-------------	---

VASTUULLISUUS HENKILÖSTÖÄ KOHTAAN

Johtajuuden kehittäminen	Esimiehet osallistuvat maailmanlaajuiseen johtajuusohjelmaan vähintään kerran vuosina 2013–2015, kokonaisosuus → > 95 % vuoden 2015 loppuun mennessä.
Työntekijöiden sitouttaminen	Työntekijöiden sitoutumisindeksi → toimialan taso (68 %) tai korkeampi vuoden 2015 loppuun mennessä. Voices@Kemira-kyselyn osallistumisaste → 75–85 % vuoden 2015 loppuun mennessä.
Työterveys ja -turvallisuus	Työntekijöiden ja alihankkijoiden työtaturmien kokonaismäärä (TRI) (miljoonaa työtuntia kohti, Kemira + alihankkija, 1 vuoden liukuva keskiarvo) → Tavoitteena nolla tapaturmaa.

VASTUULLINEN TOIMITUSKETJU

	Toimittajasopimukset, joissa liitteenä allekirjoitetut liiketapaperiaatteet → 90 % vuoden 2015 loppuun mennessä.
--	--

VASTUULLINEN TUOTANTO

Ilmastonmuutos	Kemiran hiili-indeksi → ≤ 80 vuoden 2020 loppuun mennessä (vertailukohta vuosi 2012 = 100).
----------------	---

VASTUULLISUUS PAIKALLISIA YHTEISÖJÄ KOHTAAN

Osallistuminen paikallisen yhteisön hankkeisiin	Jokainen Kemiran toimipaikka, jossa on yli 50 työntekijää, osallistui vähintään kerran paikallisen yhteisön aloitteisiin vuosina 2013–2015, kokonaisosuus % → 100 % vuoden 2015 loppuun mennessä.
---	---

SEGMENTIT

PULP & PAPER

Pulp & Paper -segmentti auttaa ainutlaatuisen kemikaaliosaamisensa avulla massan- ja paperinvalmistajia innovoimaan ja tehostamaan toimintaansa. Segmentti kehittää ja myy uusia, asiakkaiden tarpeet täyttäviä tuotteita ja pyrkii varmistamaan, että sillä on johtava paperikoneen märänpään tuote- ja palveluvalikoima, joka keskittyy pakkauskartonkiin ja pehmopaperiin. Pulp & Paper hyödyntää vahvaa sovellusvalikoimaansa Pohjois-Amerikassa ja EMEA-alueella sekä rakentaa vahvaa asemaa Aasian ja Etelä-Amerikan kehittyvillä markkinoilla.

Milj. euroa	2015	2014
Liikevaihto	1 417,3	1 170,0
Operatiivinen käyttökate	171,0	137,2
Operatiivinen käyttökate, %	12,1	11,7
Käyttökate	157,1	109,9
Käyttökate, %	11,1	9,4
Operatiivinen liikevoitto	96,8	85,8
Operatiivinen liikevoitto, %	6,8	7,3
Liikevoitto	82,6	57,6
Liikevoitto, %	5,8	4,9
Sidottu pääoma*	1 068,6	881,2
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto *, %	9,1	9,7
Sidotun pääoman tuotto*, %	7,7	6,5
Investoinnit ilman yritysostoja	118,9	83,0
Investoinnit yritysostot mukaan lukien	240,1	83,0
Rahavirta investointien jälkeen	-63,2	-10,1

* 12 kuukauden liukuva keskiarvo

Pulp & Paper -segmentissä **liikevaihto** nousi 21 % 1 417,3 miljoonaan euroon (1 170,0). Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien kasvoi 2 % EMEA- ja APAC-alueilla korkeampien myyntimäärien ansiosta. Myyntihinnat olivat edellisvuoden tasolla. Valuuttakurssimuutoksilla oli 6 %:n ja yritysostoilla 13 %:n positiivinen vaikutus liikevaihtoon.

EMEA-alueen liikevaihto kasvoi 11 % ja oli 753,0 miljoonaa euroa (675,9) pääasiassa yritysostojen ja korkeampien myyntimäärien ansiosta. Erikoistuoteryhmien myyntimäärät jatkoivat kasvuaan erityisesti pakkauskar-tonki- ja pehmpaperimarkkinoilla. Kasvua siivitti myös natriumkloraatin ja muiden massa- ja valkaisu-kemikaalien vakaa kysyntä.

Americas-alueella liikevaihto nousi 26 % ja oli 501,5 miljoonaa euroa (397,1). Kasvua tukivat valuuttakurssi-muutokset ja yritysostot sekä massakemikaalitoimitukset Montes del Platan massatehtaalle Uruguayhin.

APAC-alueen liikevaihto kasvoi 68 % ja oli 162,8 miljoonaa euroa (97,0) pääasiassa yritysostojen, valuutta-kurssien ja korkeampien myyntimäärien ansiosta. ASA-liimoissa käytettävien raaka-aineiden saatavuusongelmat ratkesivat vuoden toisella vuosipuoliskolla, mikä paransi Kiinassa sijaitsevan Nanjingin tehtaan kapasiteetin käyttöastetta.

Operatiivinen käyttökate nousi 25 % ja oli 171,0 miljoonaa euroa (137,2) yritysostojen, korkeampien myyntimäärien sekä suotuisien valuuttakurssimuutosten ja raaka-ainehintojen ansiosta. Operatiivinen käyttökate-prosentti parani 12,1 %:iin (11,7 %). Operatiivinen liikevoit-toprosentti laski 6,8 %:iin (7,3 %) yritysostoihin ja laajen-nusinvestointeihin liittyvien korkeampien poistojen vuoksi.

OIL & MINING

Oil & Mining -segmentti tarjoaa ainutlaatuisen yhdistelmän innovatiivisia kemikaaleja ja sovellusosaamista, joilla tehostetaan prosessia ja parannetaan öljyn, kaasun ja metallien talteenoton saantoa. Perusteellisen erotuspro-sessiosaamisensa avulla segmentti räätälöi ratkaisuja veden hallintaan ja uudelleenkäyttöön. Oil & Mining laajentaa asemaansa Pohjois-Amerikassa ja EMEA-alueella sekä jatkaa voimakkaan läsnäolon rakentamista Etelä-Amerikassa, Lähi-idässä ja Afrikassa.

Milj. euroa	2015	2014
Liikevaihto	350,1	382,2
Operatiivinen käyttökate	33,5	48,4
Operatiivinen käyttökate, %	9,6	12,7
Käyttökate	30,8	46,2
Käyttökate, %	8,8	12,1
Operatiivinen liikevoitto	11,1	29,9
Operatiivinen liikevoitto, %	3,2	7,8
Liikevoitto	2,9	27,7
Liikevoitto, %	0,8	7,2
Sidottu pääoma*	271,4	239,5
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto*, %	4,1	12,5
Sidotun pääoman tuotto*, %	1,1	11,5
Investoinnit ilman yritysostoja	28,5	26,9
Investoinnit yritysostot mukaan lukien	30,7	26,3
Rahavirta investointien jälkeen	10,7	20,6

* 12 kuukauden liukuva keskiarvo

Oil & Mining -segmentissä **liikevaihto** laski 8 % 350,1 miljoonaan euroon (382,2). Liikevaihto paikallisissa

valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien laski 18 % Yhdysvaltain poraus- ja särötystoiminnassa käytettävien kitkan vähentäjäaineiden alhaisten myyntimäärien vuoksi. Myyntihintojen muutoksilla oli negatiivinen vaikutus liikevaihtoon. Vertikaalisiin teollisuudenaloihin liittyvä liikevaihto laski maltillisemmin. Kaivosalaan liittyvän liiketoiminnan liikevaihto kasvoi vaikeasta markkinatilanteesta huolimatta. Valuuttakurssimuutoksilla oli 9 %:n positiivinen vaikutus.

Americas-alueen liikevaihto laski 14 % ja oli 245,9 miljoonaa euroa (287,1) pääasiassa liuskeöljy- ja -kaasuliiketoiminnan alhaisempien myyntimäärien vuoksi. Valuuttakurssimuutoksilla oli positiivinen vaikutus alueen liikevaihtoon.

EMEA-alueen liikevaihto kasvoi 10 % ja oli 104,3 miljoonaa euroa (95,1) öljyn tehostetussa kemiallisessa talteenotossa käytettävien uusien tuotteiden myynnin ansiosta. EMEA-alue aloitti polyakryyliamiditoimitukset Intiaan vuoden 2015 toisella neljänneksellä.

Operatiivinen käyttökate laski 33,5 miljoonaan euroon (48,4) alhaisempien myyntimäärien vuoksi. Alhaisemmat muuttuvat kustannukset ja suotuisat valuuttakurssimuutokset eivät riittäneet kumoamaan liikevaihdon laskun vaikutusta. Operatiivinen käyttökateprosentti oli 9,6 % (12,7 %). Operatiivinen liikevoittoprosentti oli 3,2 % (7,8 %).

MUNICIPAL & INDUSTRIAL

Municipal & Industrial -segmentti on raaka- ja jätevedenkäsittelyn vesikemikaalien johtava toimittaja EMEA-alueella ja Pohjois-Amerikassa ja etsii kasvumahdollisuuksia kehittyvillä markkinoilla. Kilpailukykyiset ja tehokkaat tuotteet sekä lisäarvoa tuottava sovellustuki auttavat segmentin kunnallisia ja teollisia asiakkaita tehostamaan omaa vedenkäsittelyään.

Milj. euroa	2015	2014
Liikevaihto	605,7	564,7
Operatiivinen käyttökate	82,8	68,1
Operatiivinen käyttökate, %	13,7	12,1
Käyttökate	75,9	61,3
Käyttökate, %	12,5	10,9
Operatiivinen liikevoitto	55,2	43,3
Operatiivinen liikevoitto, %	9,1	7,7
Liikevoitto	47,1	31,7
Liikevoitto, %	7,8	5,6
Sidottu pääoma*	320,2	309,4
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto*, %	17,2	14,0
Sidotun pääoman tuotto*, %	14,7	10,2
Investoinnit ilman yritysostoja	34,2	35,2
Investoinnit yritysostot mukaan lukien	34,2	35,2
Rahavirta investointien jälkeen	38,2	34,3

* 12 kuukauden liukuva keskiarvo

Municipal & Industrial -segmentissä **liikevaihto** kasvoi 7 % 605,7 miljoonaan euroon (564,7). Liikevaihto paikallisissa valuutoissa yritysostot ja -myynnit pois lukien kasvoi 1 % erityisesti EMEA- ja Americas-alueilla korkeampien

myyntimäärien ansiosta. Valuuttakurssimuutoksilla oli 6 %:n positiivinen vaikutus liikevaihtoon.

EMEA-alueen liikevaihto nousi 2 % ja oli 393,2 miljoonaa euroa (383,9) pääasiassa koagulanttien ja polymeerien korkeampien myyntimäärien ansiosta. Myyntihinnat puolestaan laskivat.

Americas-alueen liikevaihto kasvoi 18 % ja oli 187,7 miljoonaa euroa (159,2) pääasiassa suotuisien valuuttakurssimuutosten ja koagulanttien korkeampien myyntimäärien ansiosta.

APAC-alueen liikevaihto kasvoi 15 % ja oli 24,9 miljoonaa euroa (21,6) suotuisien valuuttakurssimuutosten ansiosta. Vuoden aikana M&I-segmentti on keskittynyt APAC-alueella paremman kannattavuuden tuoteryhmiin.

Operatiivinen käyttökate nousi 22 % ja oli 82,8 miljoonaa euroa (68,1) alhaisempien muuttuvien kustannusten ja suotuisien valuuttakurssimuutosten ansiosta. Operatiivinen käyttökateprosentti parani 13,7 %:iin (12,1 %) ja operatiivinen liikevoittoprosentti 9,1 %:iin (7,7 %).

EMOYHTIÖN TULOS

Kemira Oyj:n liikevaihto vuonna 2015 nousi 1 337,5 miljoonaa euroon (1 228,1). Käyttökate oli 109,4 miljoonaa euroa (34,0). Käyttökate parani pääasiassa liikevaihdon kasvun ansiosta. Edellisvuoden käyttökate sisälsi vanhaan epäiltyyn kilpailulainsäädännön rikkomukseen liittyvän noin 20 miljoonan euron korvauksen. Emoyhtiön rahoitustuotot ja -kulut olivat 104,7 miljoonaa euroa (-9,3). Rahoitustuotot ja -kulut nousivat pääasiassa konserniyhtiöistä saatujen osinkomaksujen ansiosta. Tilikauden voitto oli 165,2 miljoonaa euroa (-1,3). Investoinnit olivat 60,9 miljoonaa euroa (25,7) ilman tytäryhtiösijoituksia.

KEMIRA OYJ:N OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

31.12.2015 Kemira Oyj:n osakepääoma oli 221,8 miljoonaa euroa ja osakkeiden määrä 155 342 557. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa.

Joulukuun lopussa Kemira Oyj:llä oli 32 601 rekisteröityä osakkeenomistajaa (33 164). Ulkomaisten osakkeenomistajien osuus oli 21,4 % (18,9 %) hallintarekisteröidyt omistukset mukaan lukien. Kotitalouksien osuus oli 16,1 % (16,1 %). Kemiralla oli hallussaan omia osakkeita 3 280 602 kappaletta (3 291 185), mikä vastaa 2,1 %:a (2,1 %) Kemira Oyj:n osakkeista.

Kemira Oyj:n osakkeiden päätöskurssi joulukuun 2015 lopussa Nasdaq Helsingissä oli 10,88 euroa (9,89). Osakkeen ylin hinta oli 12,27 euroa (12,27) ja alin 9,14 (9,11) euroa tammi–joulukuussa 2015. Osakkeen keskikurssi oli 10,86 euroa (10,87). Vuoden aikana osakekurssi nousi 10 %, kun OMX Helsinki Cap -indeksi nousi 11 %. Kemiran viiteindeksi STOXX Chemicals (Europe) kasvoi 2 % vuonna 2015 (5 %). Kemiran markkina-arvo omilla osakkeilla vähennettynä oli joulukuun 2015 lopussa 1 654 miljoonaa euroa (1 504). Tammi–joulukuussa 2015 Kemira Oyj:n osakkeiden Nasdaq Helsingin pörssissä vaihdettujen osakkeiden määrä oli 75 miljoonaa kappaletta (75). Osakkeiden keskimääräinen päivävaihto oli 298 313 (300 072) osaketta. Lähde: Nasdaq. Kemira Oyj:n osakkeiden kokonaisvaihto vuonna 2015 oli 112 miljoonaa euroa (106), josta 33 % (30 %) tapahtui muilla kaupankäyntipaikoilla kuin Nasdaq Helsingissä. Lähde: Kemira.com.

OMISTUSJAKAUMA 31.12.2015

Yritykset	40,8 %
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	6,1 %
Julkisyhteisöt	11,2 %
Kotitaloudet	16,1 %
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	4,4 %
Hallintarekisteröidyt ja ulkomaiset osakkeenomistajat	21,4 %

OSAKKEENOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN 31.12.2015

Osakkeiden lukumäärä	Omistajia, kpl	Omistajia, %	Osakkeet, kpl	% osakkeista ja äänistä
1-100	7 223	22,2	446 743	0,3
101-500	14 087	43,2	3 845 194	2,5
501-1 000	5 298	16,3	4 022 575	2,6
1 001-5 000	4 994	15,3	10 322 319	6,6
5 001-10 000	517	1,6	3 741 811	2,4
10 001-50 000	361	1,1	7 047 652	4,5
50 001-100 000	41	0,1	3 026 406	2,0
100 001-500 000	62	0,2	13 220 894	8,5
500 001-1 000 000	7	0,0	5 288 880	3,4
1 000 001-	11	0,0	104 380 083	67,2
Yhteensä	32 601	100,0	155 342 557	100,0

SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2015

Omistaja	Osakkeiden lukumäärä, kpl	% osakkeista ja äänistä
1 Oras Invest Oy	28 278 217	18,2
2 Solidium Oy	25 896 087	16,7
3 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	8 164 836	5,3
4 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	4 800 451	3,1
5 Nordea-rahastot	3 446 661	2,2
6 Valtion Eläkerahasto	1 190 000	0,8
7 Danske Invest -rahastot	1 152 678	0,7
8 Mandatum Life	1 142 412	0,7
9 Skagen Vekst Verdipapierfond	910 000	0,6
10 Etola Erkki Olavi	800 000	0,5
11 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	609 331	0,4
12 Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	579 245	0,4
13 Säästöpankki-rahasto	511 418	0,3
14 Aktia-rahastot	470 000	0,3
15 Pohjola Varainhoito	467 185	0,3
Kemira Oyj	3 280 602	2,1
Hallintarekisteröidyt ja ulkomaiset omistajat	33 212 496	21,4
Muut yhteensä	40 430 938	26,0
Kaikki yhteensä	155 342 557	100,0

JOHDON JA AVAINTYÖNTEKIJÖIDEN OSAKEPALKKIOJÄRJESTELMÄ

Kemira Oyj:n hallitus päätti 15.12.2014 perustaa uuden pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinjärjestelmän ryhmälle Kemiran avainhenkilöitä. Uuden järjestelmän tarkoituksena on yhdistää omistajien ja järjestelmään osallistuvien henkilöiden tavoitteet Kemiran arvon nostamiseksi sekä sitouttaa osallistujat Kemiraan ja tarjota heille Kemiran osakkeiden ansaintaan perustuva kilpailukykyinen palkkiojärjestelmä. Uusi kannustinjärjestelmä korvaa strategisen johdon osakepalkkiojärjestelmän 2012–2014 ja avainhenkilöille suunnatun osakepalkkiojärjestelmän.

Uudessa osakepalkkiojärjestelmässä on kolme ansaintajaksoa: kalenterivuodet 2015, 2016 ja 2017. Kemiran hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja kullekin kriteerille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Järjestelmän palkkio ansaintajaksolta 2015 perustuu konsernin liikevaihdon kasvuun ja operatiiviseen käyttökateprosenttiin.

Palkkio ansaintajaksolta 2015 maksetaan vuonna 2016 osittain Kemiran osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella katetaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut. Mikäli osallistujan työ- tai toimisuhte päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta. Palkkiona maksettuja osakkeita ei saa luovuttaa sitouttamisjakson aikana, joka päättyy kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä. Mikäli osallistujan työ- tai toimisuhte päättyy sitouttamisjakson aikana, hänen on pääsääntöisesti palautettava palkkiona annetut osakkeet vastikkeetta.

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 90 henkilöä. Järjestelmän vuoden 2015 ansaintajakson perusteella enimmäispalkkiot olisivat vastanneet yhteensä noin 479 700 Kemira Oyj:n osakkeen arvoa ja lisäksi veroja varten maksettavaa raha-osuutta. Tilinpäätöstiedotteen julkaisupäivänä arvioitu luovutettavien osakkeiden lukumäärä on 287 800.

Hallitus suosittaa, että konsernin johtoryhmän jäsenet omistavat Kemiran osakkeita bruttovuosipalkkansa arvosta niin kauan kuin johtoryhmän jäsenyys jatkuu. Mikäli osakeomistus ei vielä täyty, hallitus suosittaa, että johtoryhmän jäsenet omistavat puolet tästä järjestelmästä saamastaan netto-osakemäärästä myös sitouttamisjakson jälkeen, kunnes osallistujan osakeomistus vastaa yhteensä hänen bruttovuosipalkkansa arvoa.

YHTIÖKOKOUKSEN PÄÄTÖKSET

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS

Kemira Oyj:n varsinainen yhtiökokous 23.3.2015 vahvisti osakekohtaiseksi osingoksi 0,53 euroa. Osinko maksettiin 4.4.2015.

Vuoden 2015 varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 500 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta ("Hankkimisvaltuutus"). Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Valtuutusta ei ollut käytetty 31.12.2015 mennessä.

Vuoden 2015 varsinainen yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään myös enintään 15 600 000 uuden osakkeen antamisesta sekä enintään 7 800 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta ("Osakeantivaltuutus"). Osakeantivaltuutus on voimassa 31.5.2016 saakka. Osakeantivaltuutusta on käytetty hallituksen jäsenten palkitsemiseen liittyen.

Yhtiökokous valitsi Kemira Oyj:n tilintarkastajaksi Deloitte & Touche Oy:n. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Jukka Vattulainen.

KONSERNIN HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ SEKÄ RAKENNE

Kemira Oyj:n hallinto perustuu yhtiöjärjestykseen, Suomen osakeyhtiölakiin ja Nasdaq Helsinki Oy:n antamiin listattuja yhtiöitä koskeviin sääntöihin ja määräyksiin. Lisäksi Kemira noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Yhtiön selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä esitetään erillisenä raporttina yhtiön Internet-sivuilla.

HALLITUS

Varsinainen yhtiökokous 23.3.2015 valitsi kuusi hallituksen jäsentä. Hallitukseen valittiin uudelleen sen jäsenet Wolfgang Büchele, Winnie Fok, Juha Laaksonen, Timo Lappalainen, Jari Paasikivi ja Kerttu Tuomas. Jari Paasikivi valittiin jatkamaan hallituksen puheenjohtajana, ja Kerttu Tuomas valittiin varapuheenjohtajaksi. Vuonna 2015 Kemira Oyj:n hallitus kokoontui 12 kertaa osallistumisprosentin ollessa 98,6 %.

Kemira Oyj:n hallitus on perustanut kaksi valiokuntaa: henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan ja tarkastusvaliokunnan. Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtajana toimii Jari Paasikivi ja jäsenenä Juha Laaksonen ja Kerttu Tuomas. Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta kokoontui vuoden 2015 aikana kolme kertaa osallistumisprosentin ollessa 100 %. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajana toimii Juha Laaksonen ja jäsenenä Timo Lappalainen ja Jari Paasikivi. Tarkastusvaliokunta kokoontui vuoden 2015 aikana viisi kertaa osallistumisprosentin ollessa 100 %.

MUUTOKSET YHTIÖN JOHDOSSA

Petri Helsky lopetti Kemiran Paper -segmentin ja APAC-alueen johtajana 31.3.2015. Mats Rönnbäck toimi uudelleennimetyn Pulp & Paper -segmentin ja APAC-alueen vt. johtajana 1.4.–31.10.2015. Kim Poulsen aloitti 1.11.2015 Pulp & Paper -segmentin ja APAC-alueen johtajana sekä johtoryhmän jäsenenä.

Esa-Matti Puputti aloitti 18.5.2015 Kemiran kehitysjohtajana ja johtoryhmän jäsenenä.

RAKENNE

Vuoden aikana tehdyt yritysostot ja -myynnit:

Kemira saattoi 4.5.2015 loppuun AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoimintojen oston, josta tiedotettiin 8.7.2014. Kauppahinta oli 153 miljoonaa euroa ja se vaikutti Kemiran rahavirtaan vuoden 2015 toisella neljänneksellä. Ostettujen paperikemikaaliliiketoimintojen odotetaan lisäävän Kemiran liikevaihtoa vuositasolla yli 200 miljoonaa euroa kaupantekohetkestä lähtien.

Kemira solmi 2.9.2015 kaupan yksityisomisteisen Soto Industries LLC:n määräytyistä toiminnoista. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Charlottessa Pohjois-Carolinassa. Soto on erikoistunut massa- ja paperiteollisuudelle tarjottaviin saostumanestotuotteisiin, vaahdonestoaineisiin ja selkeytyksen apuaineisiin. Yrityskaupalla ei ole merkittävää taloudellista vaikutusta. Kemira solmi 8.12.2015 kaupan yksityisomisteisen Polymer Services, LLC:n määräytyistä toiminnoista. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Plainvillessä, Kansasissa. Polymer Services, LLC on erikoistunut öljyn tehostetussa talteenotossa käytettävien polymeerigeelien kenttäsovellukseen. Yrityskaupalla ei ole merkittävää taloudellista vaikutusta.

LÄHIAJAN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Kemira määrittelee riskin tapahtumaksi tai olosuhteeksi, joka toteutuessaan voi vaikuttaa Kemiran kykyyn saavuttaa strategiset, operatiiviset ja taloudelliset tavoitteensa. Kemiran riskienhallintapolitiikka ja -periaatteet ennaltaehkäisevät riskejä sekä auttavat saavuttamaan Kemiran tavoitteleman kokonaisriskitason ja varmistamaan Kemiran toiminnan jatkuvuuden.

ASIAKASKYSYNNÄN MUUTOKSET

Tiettyjen kemikaalien (esimerkiksi pakkaus- ja kartonkikemikaalien) käytön tai asiakkaiden tuotteiden tai toiminnan kysynnän merkittävä ja nopea lasku voi vaikuttaa kielteisesti Kemiran liiketoimintaan. Öljyn, kaasun ja metallien hintojen merkittävä lasku voi saada asiakkaat siirtymään vähemmän kemikaaleja kuluttaviin toimintoihin. Sekä kasvanut tietoisuus ja huoli ilmastonmuutoksesta että kestävämmät tuotteet voivat muuttaa asiakaskysyntää esimerkiksi kohti vähemmän kemikaaleja kuluttavia vedenkäsittelyteknologioita. Tämä voi vaikuttaa kielteisesti erityisesti Kemiran Municipal & Industrial -segmentin kilpailukykyyn. Toisaalta asiakkaiden mahdolliset toimet tuotantokapasiteetin lisäämiseksi voivat kasvattaa

kemikaalien kysyntää ja siten haastaa Kemiran nykyisen tuotantokapasiteetin riittävyyden. Jos Kemira ei ole valmis vastaamaan muuttuviin odotuksiin, sen markkina-asema voi heiketä.

Tämän riskin hallitsemiseksi ja lieventämiseksi Kemira seuraa järjestelmällisesti johtavia markkinoiden kehitystä kuvaavia indikaattoreita ja varhaisia varoitusmerkkejä. Kemira panostaa edelleen vastuulliseen liiketoimintaan ja pyrkii parantamaan liiketoiminnan kehitysyksiköiden, T&K-toiminnon ja myyntiyksiköiden välistä yhteistyötä ymmärtääkseen paremmin asiakkaiden tulevia tarpeita ja odotuksia. Kemira varmistaa kykynsä reagoida kysynnän muutoksiin oikea-aikaisilla investoinneilla sekä säännöllisillä keskusteluilla asiakkaidensa kanssa. Kemiran maantieteellinen kattavuus ja asiakastoimialojen moninaisuus suojaavat osittain kysynnän muutoksiin liittyviltä riskeiltä.

LAINSÄÄDÄNNÖN MUUTOKSET

Kemiran liiketoimintaa sitovat erilaiset lait ja määräykset, jotka ovat merkittäviä Kemiran strategian kehittämisen ja toteuttamisen kannalta. Kemira katsoo lakien ja määräysten luovan lähtökohtaisesti mahdollisuuksia, mutta jotkut esimerkiksi biologisesti hajoavien raaka-aineiden ja biologisen vedenkäsittelyn käyttöä edistävät, alumiinin tai fosfaattien käyttöä rajoittavat sekä fosforin talteenottoa tai kierrätystä koskevat uudet lakiehdotukset voivat vaikuttaa kielteisesti Kemiran liiketoimintaan. Merkittävät muutokset esimerkiksi kemikaali-, ympäristö- tai kuljetuslainsäädännössä ja -sääntelyssä voivat vaikuttaa Kemiran kannattavuuteen korkeampien tuotanto- ja kuljetuskustannusten muodossa. Kyseiset muutokset voivat kuitenkin myös luoda Kemiralle uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Uusien REACH-asetuksen alaisten aineiden rekisteröinti voi tuoda Kemiralle uusia vaatimuksia, ja luvan mahdollinen epääminen voi vaikuttaa Kemiran liiketoimintaan.

Kemira seuraa jatkuvasti lainsäädäntöä koskevaa vuoropuhelua ollakseen tietoinen sen myyntiin, tuotesuunnitteluun ja tuotekehitykseen mahdollisesti vaikuttavaan lainsäädäntöön ja sääntelyyn suunniteltavista muutoksista. Kemira on ottanut käyttöön sisäisen prosessin, joka koskee mahdollisesti huolta aiheuttavien aineiden käsitteilyä ja hallintasuunnitelmien laatimista. Hallintasuunnitelmassa tarkastellaan muun muassa mahdollisuuksia korvata tietyt aineet, mikäli niitä koskeva lainsäädäntö kiristyy. Sääntelyn vaikutukset otetaan järjestelmällisesti huomioon strategisessa päätöksenteossa. Kemira osallistuu myös aktiivisesti sääntelyä koskevaan vuoropuheluun silloin kun se on toimialan ja liiketoiminnan näkökulmasta perusteltua.

KILPAILU

Kemira toimii kilpailuilla ja nopeasti muuttuvilla markkinoilla, joka luo itsessään riskin tavoitteiden saavuttamiselle. Kemiran päätoimialoille pyrkivät uudet toimijat saattavat käyttää aggressiivisia keinoja kilpailuedun saavuttamiseksi, mikä saattaa heikentää Kemiran tulosta. Tärkeimpien kilpailijoiden tai asiakkaiden konsolidoinnit

ovat riski, sillä ne voivat heikentää omaa markkina-asemaamme.

Kemira pyrkii itsekin kasvamaan sille hieman vieraamalla toimialoilla, joilla vallitsee uudenlainen kilpailutilanne. Pidemmällä tarkastelujaksolla täysin uudenlaiset teknologiat voivat huomattavasti muuttaa nykyistä kilpailutilannetta. Riskiä hallitaan sekä konsernitason että segmentteittäin jatkuvan kilpailutilanneseurannan avulla. Kemira pyrkii vastaamaan kilpailutilanteeseen asiakkassuhteiden sekä tuotteiden ja palvelujen aktiivisella kehittämisellä erottuakseen paremmin kilpailijoista.

MAAILMANTALOUDEN TILANNE

Maailman talouden epävarmuuksiin ja geopoliittiseen kehitykseen liittyvä suoria tai epäsuoria riskejä, kuten maailman BKT:n hitaan kasvun jatkuminen sekä Ukrainan tilanteen kielteinen kehitys (sekä kansainvälisten Venäjän vastaisten sanktioiden jatkuminen tai mahdollinen laajentuminen). Nämä seikat voivat vaikuttaa epäsuotuisasti Kemiran tuotteiden kysyntään. Tietty poliittiset toimet tai muutokset erityisesti Kemiralle tärkeissä maissa voivat häiritä liiketoimintaa tai vaikuttaa siihen kielteisesti. Heikko talouskehitys voi johtaa asiakkaiden toiminnan lakkauttamiseen tai konsolidointiin, mikä pienentää asiakaskuntaa. Tämä voi vaikuttaa myös Kemiran asiakkaiden maksukykyyn, minkä seurauksena Kemiran luottotapit saattavat kasvaa. Epäsuotuisa taloustilanne voi myös kasvattaa raaka-aineiden saatavuus- ja hintariskejä. Kemiran maantieteellinen kattavuus ja asiakastoimialojen moninaisuus suojaavat vain osittain näiltä riskeiltä. Kemira seuraa jatkuvasti maailman geopoliittista tilannetta ja sopeuttaa liiketoimintaansa tarvittaessa sen mukaisesti.

VAHINKORISKIT

Kemiran tuotantotoimintaan liittyy useita vahinkoriskejä, kuten tulipalot ja räjähdykset, konerikot, luonnonkatastrofit, ympäristöönnettomuudet ja niistä seuraavat mahdolliset vahingonkorvaukset sekä työterveys- ja työturvallisuusriskit. Riskitilanteita voivat aiheuttaa monenlaiset tekijät, kuten esimerkiksi luvaton hyökkäys IT-järjestelmään, joka voi johtaa järjestelmävahinkoihin ja merkittäviin taloudellisiin tappioihin. Systemaattisella asetettujen tavoitteiden toteuttamisella, sertifioiduilla johtamisjärjestelmillä, tehokkailla vahingontorjuntaohjelmilla ja pätevällä henkilöstöllä on vahinkorisikien hallinnassa keskeinen merkitys. Kemiralla on lisäksi useita vakuutusohjelmia, jotka suojaavat yhtiötä vahinkorisikien taloudellisilta vaikutuksilta.

INNOVAATIO JA T&K-TOIMINTA

Kemiran tutkimus- ja tuotekehitystoiminta on ensisijaisen tärkeä kasvun ja erottautumisen edistäjä. Uudet tuotelanseeraukset edistävät Kemiran asiakkaiden prosessien tehokkuutta ja kestävyyttä sekä parantavat kannattavuutta. Kemiran tuleva markkina-asema ja kannattavuus riippuvat sen kyvystä ymmärtää asiakkaiden nykyisiä ja tulevia tarpeita ja markkinatrendejä ja vastata niihin sekä sen kyvystä innovoida uusia erilaisia tuotteita ja sovelluk-

sia. Innovoinnissa tai uusiin erilaisiin teknologioihin ja tuotteisiin keskittymisessä epäonnistuminen voi johtaa siihen, ettei kasvu- ja kannattavuustavoitteita saavuteta.

Innovaatioon ja tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan liittyviä riskejä hallitaan tutkimus- ja tuotekehitysprojektien tehokkaalla hallinnalla yhteistyössä T&K-toiminnon ja segmenttien kanssa. Kemira on parantanut liiketoiminnan kehityksiköiden, T&K-toiminnon ja myyntiyksiköiden välistä yhteistyötä ymmärtääkseen paremmin asiakkaiden tulevia tarpeita ja odotuksia. Erilaistaviin ja vastuullisiin tuotteisiin ja prosesseihin keskittyminen on jatkunut Kemirassa. Kemira seuraa jatkuvasti uusien (viimeisten viiden vuoden aikana lanseerattujen) tuotteiden ja sovellusten myyntiä.

YRITYSOSTOT

Yritysosot ovat merkittävä tekijä yhtiön tavoitteiden saavuttamisessa ja strategioiden toteuttamisessa. Konsolidointeja ohjaa esimerkiksi kemikaalivalmistajien pyrkimys hyödyntää synergioita ja saada jalansijaa uusilla markkinoilla. Kemiran markkina-asema voi heiketä, jos se ei kykene tunnistamaan ja hyödyntämään uusia yritysostomahdollisuuksia. Kasvuun yritysostojen kautta sisältyy myös riskejä, jotka liittyvät esimerkiksi ostettujen toimintojen ja niiden henkilöstön integroinnissa onnistumiseen. Riskin toteutuminen voi vaikeuttaa yritysostoihin liittyvien taloudellisten tavoitteiden saavuttamista.

Kemira on kohdistanut konsernitason resursseja yritysostojen aktiiviseen hallintaan. Mahdollisten yritysostojen arvioinnissa sekä niihin liittyvissä transaktioissa ja integraatioissa käytetään myös ulkoisia neuvonantajia. Kemira on myös kehittänyt yritysostomenettelyjään parantaakseen ja tukeakseen paremmin liiketoimiensa toteuttamista jatkossa.

RAAKA-AINEIDEN SEKÄ HYÖDYKKEIDEN HINNAT JA SAATAVUUS

Kannattavuuden jatkuva parantaminen on tärkeä osa Kemiran strategiaa. Raaka-aine-, hyödyke- tai logistiikkakustannusten huomattavat korotukset voisivat vaarantaa Kemiran kannattavuustavoitteiden saavuttamisen, jos Kemira ei kykene viipymättä siirtämään korotuksia tuotteidensa hintoihin. Esimerkiksi huomattavat muutokset öljyn ja sähkön hinnoissa voivat merkittävästi vaikuttaa Kemiran kannattavuuteen.

Myös raaka-aineiden toimittajakentässä tapahtuvat muutokset, kuten konsolidoinnit tai kapasiteetin supistukset, voivat nostaa raaka-aineiden hintoja. Raaka-aineiden kysynnän muutokset teollisuudenaloilla, joilla niitä eniten käytetään, voivat vaikuttaa merkittävästi raaka-ainehintoihin. Tiettyjen raaka-aineiden saatavuus voi vaikeuttaa Kemiran tuotantoa, mikäli siihen ei ole riittävästi varauduttu kartoittamalla vaihtoehtoisia toimittajia tai mahdollisuuksia prosessimuutoksiin. Raaka-aine- ja hyödykeriskejä pystytään tehokkaasti seuraamaan ja hallitsemaan Kemiran keskitetyn hankintayksikön (Sourcing) avulla. Riskienhallintatoimiin kuuluvat muun muassa tärkeimpien raaka-aineiden ja hyödykkeiden saatavuuden ennakointi,

raaka-aineiden osto- ja myyntisopimusten synkronointi, strategiset investoinnit energiayhtiöihin sekä käytetyn energian ja sähkön osittainen suojaus.

TOIMITTAJAT

Kemiran liiketoimintojen jatkuvuus riippuu laadukkaiden tuotteiden ja palvelujen täsmällisistä toimituksista. Liiketoiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi Kemiralla on tällä hetkellä lukuisia kumppanuuksia ja sopimuksia tuotteiden ja palvelujen toimittajien kanssa. Tietyt raaka-aineina käytetyt tuotteet ovat kriittisiä, sillä niitä voidaan hankkia taloudellisesti vain yhdestä ainoasta lähteestä. Kyseisten raaka-aineiden toimitusten yhtäkkäinen keskeytyminen tai merkittävä väheneminen voi vaikuttaa Kemiran liiketoimintoihin, mikä puolestaan vaikuttaa Kemiran kykyyn saavuttaa kannattavuustavoitteensa. Hankintatoimen, toimittajien valinnan sekä sopimusten ja toimittajasuhteiden tehoton hallinta voi vaikeuttaa Kemiran asiakas-lupausten täyttämistä.

Kemira pyrkii jatkuvasti tunnistamaan, analysoimaan ja osallistamaan toimittajia toimitusten sekä lopputuotteiden ja palvelujen kilpailukykyisten hintojen varmistamiseksi. Yhteistyötä tärkeimpien toimittajien kanssa kehitetään uuden arvon löytämiseksi ja luomiseksi sekä riskien pienentämiseksi. Toimittajien suorituskykyä seurataan säännöllisesti osana toimittajien suorituskyvyn hallintaprosessia.

OSAAMISEN HALLINTA

Kilpailukykyyn ja kasvun varmistamiseksi sekä toimintojen tehostamiseksi on äärimmäisen tärkeää palkata ja pitää palveluksessa oikeanlaisia taitoja ja osaamista tarjoavia työntekijöitä. Kemira pyrkii jatkuvasti tunnistamaan suuria potentiaaleja ja avainosaajia tulevaisuuden tarpeisiin. Palkitsemis-, koulutus- ja urakehitysohjelmien järjestelmällinen kehittäminen ja parantaminen auttaa Kemiraa varmistamaan osaavan henkilöstön saatavuuden tulevaisuudessakin.

Yksityiskohtainen selvitys Kemiran riskienhallinnan periaatteista ja organisoinnista on luettavissa yhtiön kotisivuilla osoitteessa www.kemira.fi. Selvitys rahoitusriskeistä on julkaistu tilinpäätöksen liitetiedoissa.

MUITA KATSAUSKAUDEN TAPAHTUMIA

Kemira laski 6.5.2015 liikkeeseen 150 miljoonan euron suuruisen joukkovelkakirjalainan. Seitsemän vuoden laina erääntyy 13.5.2022.

Kemira ilmoitti 22.7.2015 sulkevansa Longview:n tuotantolaitoksen Yhdysvalloissa.

Kemira alkoi 12.10.2015 suunnitella italialaisen Soaven tuotantolaitoksen sulkemista.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA

NIMITYSTOIMIKUNNAN EHDOTUKSEN VARSINAINEN YHTIÖKOKOUKSELLE 2016

Kemiran nimitystoimikunta ehdotti Kemira Oyj:n varsinaiselle yhtiökokoukselle, että hallitukseen valitaan seitsemän (aikaisemmin kuusi) jäsentä ja että nykyiset jäsenet Wolfgang Büchele, Winnie Fok, Juha Laaksonen, Timo Lappalainen, Jari Paasikivi ja Kerttu Tuomas valitaan uudelleen hallituksen jäseniksi. Nimitystoimikunta ehdotti, että hallitukseen valitaan uutena jäsenenä Kaisa Hietala. Nimitystoimikunta ehdotti myös, että Jari Paasikivi valitaan hallituksen puheenjohtajaksi ja Kerttu Tuomas varapuheenjohtajaksi.

Nimitystoimikunta ehdotti varsinaiselle yhtiökokoukselle, että hallituksen jäsenille maksettavat palkkiot pysyvät muuttumattomina. Hallituksen jäsenille maksettavat palkkiot ovat seuraavat: puheenjohtaja 80 000 euroa vuodessa, varapuheenjohtaja ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja 49 000 euroa vuodessa ja muut jäsenet 39 000 euroa vuodessa. Kokouspalkkio kustakin hallituksen ja valiokuntien kokouksesta: Suomessa asuvat jäsenet 600 euroa, muualla Euroopassa asuvat jäsenet 1 200 ja Euroopan ulkopuolella asuvat jäsenet 2 400 euroa. Matkustuskustannukset ehdotetaan korvattavaksi yhtiön matkustussäännön mukaan.

Lisäksi nimitystoimikunta ehdotti yhtiökokoukselle, että hallituksen vuosipalkkio maksetaan yhtiön osakkeiden ja rahaosuuden yhdistelmänä siten, että vuosipalkkiosta 40 % maksetaan yhtiön hallussa olevina tai mikäli tämä ei ole mahdollista markkinoilta hankittavina Kemiran osakkeina ja 60 % maksetaan rahana. Osakkeet luovutetaan hallituksen jäsenille ja tarvittaessa hankitaan markkinoilta suoraan hallituksen jäsenten lukuun kahden viikon kuluessa siitä, kun Kemiran osavuositarkastus ajalta 1.1.–31.3.2016 on julkaistu. Kokouspalkkiot maksetaan rahana.

Nimitystoimikuntaan kuuluivat seuraavat edustajat: Oras Invest Oy:n hallituksen puheenjohtaja Pekka Paasikivi nimitystoimikunnan puheenjohtajana sekä Solidium Oy:n toimitusjohtaja Kari Järvinen, Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varman toimitusjohtaja Risto Murto ja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen toimitusjohtaja Timo Ritakallio nimitystoimikunnan jäsenenä ja Kemira Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Jari Paasikivi asiantuntijajäsenenä.

OSINKO JA OSINKOPOLITIikka

Kemira Oyj:n voitonjakokelpoiset varat 31.12.2015 olivat 684 913 318 euroa, josta tilikauden tuloksen osuus oli 165 155 958 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia.

Kemira Oyj:n hallitus ehdottaa 21.3.2016 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2015 päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen perusteella maksetaan 0,53 euron osakekohtainen osinko eli yhteensä 81 miljoonaa euroa.

Kemiran osinkopolitiikan mukaisesti tavoitteena on jakaa vakaata ja kilpailukykyistä osinkoa.

KEMIRAN TALOUDELLISET TAVOITTEET VUODELLE 2017 JA VUODEN 2016 NÄKYMÄT

Kemira keskittyy edelleen kannattavuuden ja rahavirran parantamiseen. Yhtiö aikoo myös jatkaa investointeja varmistaakseen kasvun jatkumisen palvellessaan valikoituja runsaasti vettä käyttäviä teollisuudenaloja.

Yhtiön taloudelliset tavoitteet vuodelle 2017 ovat:

- Liikevaihto 2,7 miljardia euroa
- Operatiivinen käyttökate prosenttina liikevaihdosta 15 %
- Velkaantumisaste < 60 %.

Kasvu perustuu kemikaalien markkinoiden laajentumiseen sekä Kemiran vahvaan osaamiseen, joka auttaa parantamaan asiakkaiden vesi-, energia- ja raaka-ainetehokkuutta runsaasti vettä käyttävillä teollisuudenaloilla. Asiakkaiden tarve tehostaa toimintaansa tarjoaa Kemiralle mahdollisuuksia kehittää uusia tuotteita ja palveluja sekä nykyisille että uusille asiakkaille. Tutkimus- ja kehitystoiminta on Kemiran kasvun kannalta elintärkeää, koska sen avulla mahdollistetaan erikoistuminen kohdemarkkinoilla.

VUODEN 2016 NÄKYMÄT

Kemira keskittyy edelleen kannattavaan kasvuun. Kemira odottaa vuoden 2016 liikevaihdon ja operatiivisen käyttökateen paranevan vuodesta 2015.

Kemira odottaa investointien ilman yritysostoja olevan vuonna 2016 noin 200 miljoonaa euroa.

Helsingissä 10.2.2016

Kemira Oyj
Hallitus

Kaikki tässä katsauksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä, ja todelliset tulokset voivat olla merkittävästikin erilaiset.

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	2015	2014	2013	2012	2011
TULOSLASKELMA JA KANNATTAVUUS					
Liikevaihto, milj. euroa	2 373	2 137	2 229	2 241	2 207
Käyttökate (EBITDA), milj. euroa ^{1) 2)}	264	253	142	180	260
% liikevaihdosta	11	12	6	8	12
Liikevoitto (EBIT), milj. euroa ^{1) 2)}	133	153	43	33	158
% liikevaihdosta	6	7	2	1	7
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta, milj. euroa ¹⁾	0	0	-1	11	31
Rahoituskulut (netto), milj. euroa	31	31	39	16	21
% liikevaihdosta	1	1	2	1	1
Korkokate ^{1) 2)}	9	8	4	11	12
Voitto ennen veroja, milj. euroa ²⁾	102	122	3	29	168
% liikevaihdosta	4	6	0	1	8
Tilikauden tulos (emoyhtiön omistajien osuus), milj. euroa ²⁾	71	90	-32	18	136
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), % ^{2) 3)}	7	8	1	3	9
Oman pääoman tuotto (ROE), % ²⁾	6	8	-3	1	10
Sidotun pääoman tuotto (ROCE), % ²⁾	8	11	3	3	11
Tutkimus- ja kehittämiskulut, milj. euroa	32	28	32	42	40
% liikevaihdosta	1	1	1	2	2
RAHAVIRTA					
Liiketoiminnan nettorahavirta, milj. euroa	248	74	200	176	178
Luovutustulot käyttöomaisuuden ja tytäryritysten myynnistä, milj. euroa	3	146	193	30	137
Investoinnit, milj. euroa	305	145	198	134	201
% liikevaihdosta	13	7	9	6	9
Rahavirta investointien jälkeen, milj. euroa	-54	75	196	72	115
Rahavirtatuotto sijoitetulle pääomalle (CFROI), % ²⁾	12	4	10	8	8
TASE JA VAKAVARAISSUUS					
Pitkäaikaiset varat, milj. euroa	1 825	1 613	1 501	1 682	1 846
Oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus), milj. euroa ²⁾	1 180	1 151	1 113	1 247	1 358
Oma pääoma ml. määräysvallattomien omistajien osuus, milj. euroa ²⁾	1 193	1 163	1 126	1 261	1 371
Vieras pääoma, milj. euroa	1 402	1 132	1 086	1 202	1 306
Taseen loppusumma, milj. euroa ²⁾	2 595	2 296	2 211	2 462	2 677
Korolliset nettovelat, milj. euroa	642	486	456	532	516
Omavaraisuusaste, % ²⁾	46	51	51	51	51
Velkaantuneisuus (gearing), % ²⁾	54	42	41	42	38
Korolliset nettovelat / käyttökate ²⁾	2,4	1,9	3,2	3,0	2,0
HENKILÖMÄÄRÄ					
Henkilömäärä keskimäärin	4 559	4 285	4 632	5 043	5 006
josta Suomessa	793	823	1 027	1 173	1 145
VALUUTTAKURSSIT					
Merkittävimmät valuuttakurssit 31.12.					
USD	1,089	1,214	1,379	1,319	1,294
SEK	9,190	9,393	8,859	8,582	8,912
BRL	4,312	3,221	3,258	2,704	2,416

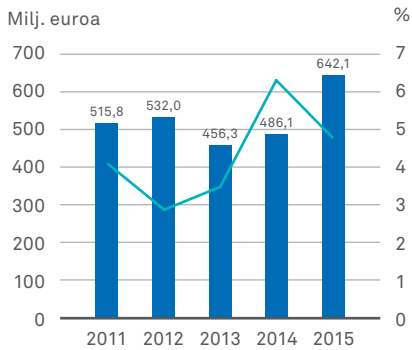
1) Osuus osakkuusyritysten tuloksesta esitetään rahoituserien jälkeen.

2) Vuoden 2012 luvut on oikaistu uudistetun IAS19, Työsuhte-etuudet -standardin mukaisesti.

3) Vuoden 2013 tunnuslukua on oikaistu vähentämällä rahoituskuluista Sachtleben osakkuusyritykseen liittyvä noin 23 milj. euron alaskirjaus.

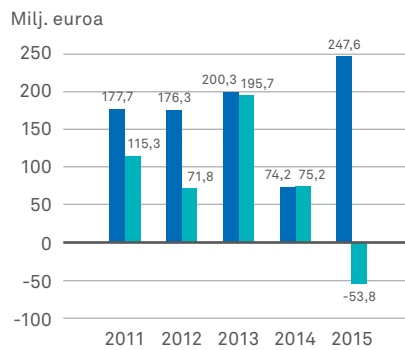
NETTOVELAT JA RAHOITUSKULUT ¹⁾

- Korolliset nettovelat
- Rahoituskulut, netto (% korollisista nettoveloista)

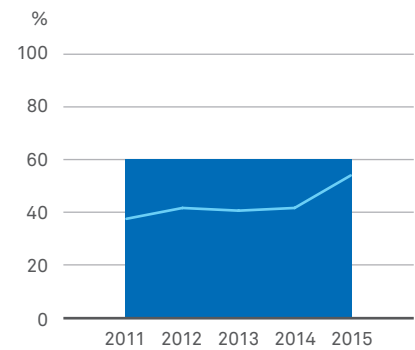
1) Vuosi 2013 esitetty ilman Sachtleben osakkuusyhtiöön liittyvää alaskirjausta.

RAHAVIRTA

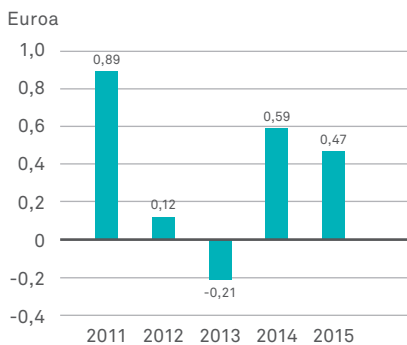
- Liiketoiminnan nettorahavirta
- Rahavirta investointien jälkeen

VELKAANTUNEISUUS

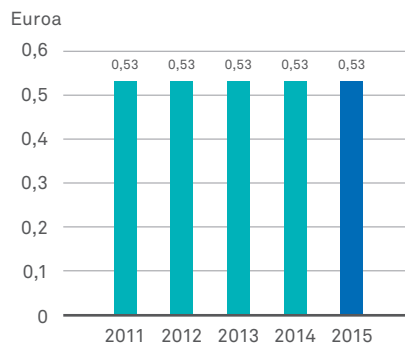

- Tavoitealue
- Korollisten nettovelkojen osuus omasta pääomasta

OSAKEKOHTAINEN TULOS

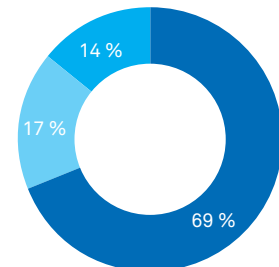

OSINKO / OSAKE ¹⁾

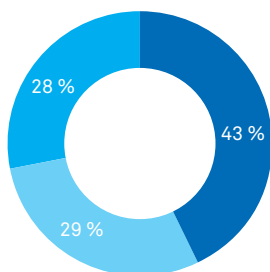
1) Osinko vuodelta 2015 on hallituksen esitys osingoksi yhtiökokoukselle.

LIIKETOIMINNAN KULUT

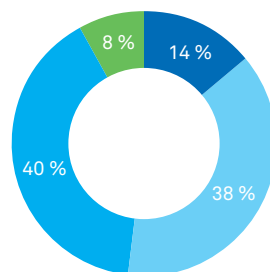
- Materiaalit ja palvelut
- Henkilöstökulut
- Muut kulut

INVESTOINNIT ILMAN YRITYSOSTOJA TYYPEITTÄIN

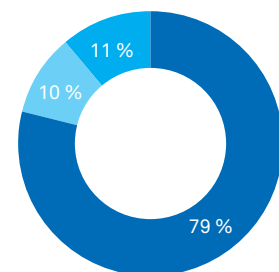
- Ylläpito
- Parannus
- Laajennus

LIIVEVAIHDON MAANTIETEELLINEN JAKAUMA

- Suomi, kotipaikkavaltio
- Muu Eurooppa, Lähi-itä ja Afrikka
- Americas -alue
- APAC -alue

INVESTOINNIT SEGMENTEITTÄIN

- Pulp & Paper
- Oil & Mining
- Municipal & Industrial

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

	2015	2014	2013	2012	2011
OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT					
Osakekohtainen tulos, laimentamaton ja laimennettu, euroa ¹⁾³⁾	0,47	0,59	-0,21	0,12	0,89
Liiketoiminnan nettorahavirta / osake, euroa ¹⁾	1,63	0,49	1,32	1,16	1,17
Osinko / osake, euroa ¹⁾²⁾	0,53	0,53	0,53	0,53	0,53
Osinkosuhte, % ¹⁾²⁾³⁾	113,5	89,6	-255,0	455,1	59,4
Efektiivinen osinkotuotto / osake, % ¹⁾²⁾	4,9	5,4	4,4	4,5	5,8
Oma pääoma / osake, euroa ¹⁾³⁾	7,76	7,57	7,32	8,20	8,94
Hinta / osakekohtainen tulos (P / E) ¹⁾³⁾	23,29	16,72	-58,50	101,51	10,28
Hinta / oma pääoma per osake ¹⁾³⁾	1,40	1,31	1,66	1,44	1,03
Hinta / liiketoiminnan rahavirta per osake ¹⁾	6,68	20,24	9,23	10,18	7,85
Osingonjako, milj. euroa ²⁾	80,6	80,6	80,6	80,6	80,6
OSAKKEEN HINTA JA KAUPANKÄYNTI					
Osakkeen hinta, ylin, euroa	12,27	12,27	13,02	12,00	12,67
Osakkeen hinta, alin, euroa	9,14	9,11	10,55	8,00	7,80
Osakkeen hinta, keskimäärin, euroa	10,86	10,87	11,76	10,10	10,49
Osakkeen hinta 31.12., euroa	10,88	9,89	12,16	11,81	9,18
Osakkeen vaihto (1 000 kpl)	74 877	75 018	64 937	88 346	109 013
Osuus osakekannasta, %	49	49	42	57	70
Osakekannan markkina-arvo 31.12., milj. euroa ¹⁾	1 654,4	1 503,8	1 848,8	1 795,6	1 395,6
OSAKEMÄÄRÄT JA OSAKEPÄÄOMA					
Keskimääräinen osakemäärä, laimentamaton (1 000) ¹⁾	152 059	152 048	152 039	152 037	151 994
Keskimääräinen osakemäärä, laimennettu (1 000) ¹⁾	152 395	152 203	152 179	152 173	152 152
Osakemäärä 31.12., laimentamaton (1 000) ¹⁾	152 062	152 051	152 042	152 041	152 030
Osakemäärä 31.12., laimennettu (1 000) ¹⁾	152 544	152 373	152 091	152 090	152 030
Osakkeiden lisäykset (1 000)	11	9	1	11	295
Osakepääoma, milj. euroa	221,8	221,8	221,8	221,8	221,8

1) Osakkeiden lukumäärä, joka ei sisällä konsernin omistamia osakkeita.

2) Osinko vuodelta 2015 on hallituksen ehdotus osingoksi.

3) Vuoden 2012 luvut on oikaistu uudistetun IAS19, Työsuhte-etuudet -standardin mukaisesti.

TUNNUSLUKUIEN LASKENTAKAAVAT

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

OSAKEKOHTAINEN TULOS (EPS)

Emoyhtiön omistajien osuus tilikauden voitosta

Keskimääräinen osakemäärä

LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA / OSAKE

Liiketoiminnasta kertynyt nettorahavirta

Keskimääräinen osakemäärä

OSINKO / OSAKE

Tilikaudelta jaettu osinko

Osakkeiden lukumäärä 31.12.

OSINKOSUHDE, %

Osakekohtainen osinko x 100

Osakekohtainen tulos (EPS)

EFEKTIIVINEN OSINKOTUOTTO / OSAKE, %

Osakekohtainen osinko x 100

Osakkeen hinta 31.12.

OMA PÄÄOMA / OSAKE

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma 31.12.

Osakkeiden lukumäärä 31.12.

OSAKKEEN HINTA KESKIMÄÄRIN

Osakkeen vaihto euroa vuodessa

Osakkeen vaihto kpl vuodessa

HINTA / OSAKEKOHTAINEN TULOS (P / E)

Osakkeen hinta 31.12.

Osakekohtainen tulos (EPS)

HINTA / OMA PÄÄOMA PER OSAKE

Osakkeen hinta 31.12.

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma per osake

HINTA / LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA PER OSAKE

Osakkeen hinta 31.12.

Liiketoiminnan rahavirta per osake

OSAKKEIDEN VAIHDON OSUUS OSAKEKANNASTA, %

Kauden aikana vaihdettujen osakkeiden lukumäärä x 100

Keskimääräinen osakemäärä

1) Keskimäärin

2) 12 kuukauden liukuva keskiarvo

3) Sidottu pääoma = Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet + aineettomat hyödykkeet + nettokäyttöpääoma + osakkuusyrityssijoitukset

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

KÄYTTÖKATE (EBITDA)

Liikevoitto (EBIT) + poistot + arvonalentumiset

KOROLLISET NETTOVELAT

Korolliset velat – rahavarat

OMAVARAISUUSASTE, %

Oma pääoma x 100

Taseen loppusumma – saadut ennakot

VELKAANTUNEISUUS, %

Korolliset nettovelat x 100

Oma pääoma

KORKOKATE

Liikevoitto + poistot ja arvonalentumiset

Rahoituskulut, netto

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO (ROI), %

(Tulos ennen veroja + korkokulut ja muut rahoituskulut) x 100

(Taseen loppusumma – korottomat velat)¹⁾

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO (ROE), %

Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto x 100

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma¹⁾

RAHAVIRTATUOTTO SIJOITETULLE PÄÄOMALLE (CFROI), %

Liiketoiminnasta kertynyt nettorahavirta x 100

(Taseen loppusumma – korottomat velat)¹⁾

RAHAVIRTA INVESTOINTIEN JÄLKEEN

Liiketoiminnan nettorahavirta + investointien nettorahavirta

SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTO (ROCE), %

Liikevoitto + osuus osakkuusyritysten tuloksista x 100

Sidottu pääoma^{2) 3)}

PÄÄOMAN KIERTONOPEUS

Liikevaihto

Sidottu pääoma^{2) 3)}

KOROLLISET NETTOVELAT / KÄYTTÖKATE

Korolliset nettovelat

Liikevoitto + poistot, arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset

NETTORAHOITUSKUSTANNUS, %

(Rahoituskulut, netto – osinkotuotot – valuuttakurssierot) x 100

Korolliset nettovelat¹⁾

KONSERNIN TULOSLASKELMA (IFRS)

	Liite	1.1.–31.12.2015	1.1.–31.12.2014
Liikevaihto	2	2 373,1	2 136,7
Liiketoiminnan muut tuotot	3	7,1	55,2
Liiketoiminnan kulut	4, 5	-2 116,4	-1 939,0
Poistot ja arvonalentumiset	6, 11, 12, 13	-131,2	-100,3
Liikevoitto		132,6	152,6
Rahoitustuotot	7	5,2	4,6
Rahoituskulut	7	-33,9	-34,0
Kurssierot	7	-2,1	-1,3
Rahoituskulut, netto	7	-30,8	-30,7
Osuus osakkuusyritysten voitoista tai tappioista	2, 8	0,3	0,2
Voitto ennen veroja		102,1	122,1
Tuloverot	9	-24,9	-26,3
Tilikauden tulos		77,2	95,8
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		71,0	89,9
Määräysvallattomille omistajille	18	6,2	5,9
Tilikauden tulos		77,2	95,8
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos, euroa			
Laimentamaton ja laimennettu	10	0,47	0,59

Liitetiedot muodostavat kiinteän osan konsernitilinpäätöksestä.

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA (IFRS)

	Liite	1.1.–31.12.2015	1.1.–31.12.2014
Tilikauden tulos		77,2	95,8
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Myytävissä olevat rahoitusvarat		-21,0	50,0
Muuntoerot		26,2	1,2
Rahavirran suojaus		-2,5	3,4
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteiseksi			
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleenarvostus		35,9	-26,6
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	9, 18	38,6	28,0
Tilikauden laaja tulos		115,8	123,8
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		109,6	118,3
Määräysvallattomille omistajille	18	6,2	5,5
Tilikauden laaja tulos		115,8	123,8

Konsernin laajan tuloslaskelman erät on esitetty oikaistuna verovaiikutuksella. Kuhunkin muuhun laajan tuloksen erään liittyvät tuloverot on esitetty liitetiedossa 9.

Liitetiedot muodostavat kiinteän osan konsernitilinpäätöksestä.

KONSERNIN TASE (IFRS)

	Liite	31.12.2015	31.12.2014
VARAT			
PITKÄAIKAISET VARAT			
Liikearvo	11	518,3	485,6
Muut aineettomat hyödykkeet	12	134,7	76,3
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	13	815,3	706,2
Osuudet osakkuusyriyksissä	8	1,2	0,9
Myytavissä olevat rahoitusvarat	14, 15	271,6	293,7
Laskennalliset verosaamiset	21	29,5	33,7
Muut pitkäaikaiset varat	15	5,8	9,2
Saamiset etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	22	48,9	7,5
Pitkäaikaiset varat yhteensä		1 825,3	1 613,1
LYHYTAIKAISET VARAT			
Vaihto-omaisuus	16	207,0	197,3
Korolliset saamiset	15, 17	0,2	0,1
Myyntisaamiset ja muut saamiset	15, 17	389,8	343,7
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		21,4	22,4
Rahavarat	28	151,5	119,1
Lyhytaikaiset varat yhteensä		769,9	682,6
Varat yhteensä		2 595,2	2 295,7
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
OMA PÄÄOMA			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	18		
Osakepääoma		221,8	221,8
Ylikurssirahasto		257,9	257,9
Käyvän arvon ja muut rahastot		94,2	117,4
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		196,3	196,3
Muuntoerot		-12,4	-38,6
Omat osakkeet		-22,0	-22,1
Kertyneet voittovarot		444,5	418,0
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		1 180,3	1 150,7
Määräysvallattomien omistajien osuus		12,9	12,6
Oma pääoma yhteensä		1 193,2	1 163,3
PITKÄAIKAISET VELAT			
Korolliset velat	15, 19, 20	670,9	448,3
Muut velat	15	21,4	21,4
Laskennalliset verovelat	21	55,9	46,4
Etuuspohjaiset eläkeveloitteet	22	77,3	73,1
Varaukset	23	28,1	23,6
Pitkäaikaiset velat yhteensä		853,6	612,8
LYHYTAIKAISET VELAT			
Korolliset velat	15, 19, 20	122,7	156,9
Ostovelat ja muut velat	15, 24	388,7	327,7
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		22,1	17,9
Varaukset	23	14,9	17,1
Lyhytaikaiset velat yhteensä		548,4	519,6
Velat yhteensä		1 402,0	1 132,4
Oma pääoma ja velat yhteensä		2 595,2	2 295,7

Liitetiedot muodostavat kiinteän osan konsernitilinpäätöksestä.

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA (IFRS)

	Liite	2015	2014
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Tilikauden tulos		77,2	95,8
Oikaisut			
Poistot ja arvonalentumiset	6, 11, 12, 13	131,2	100,3
Tuloverot	9	24,8	26,3
Rahoituskulut, netto	7	30,8	30,7
Osuus osakkuusyriyten voitoista tai tappioista	8	-0,3	-0,2
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity rahavirtaa		2,6	-64,3
Rahavirta ennen nettokäyttöpääoman muutosta		266,3	188,6
Nettokäyttöpääoman muutos			
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)		7,7	-17,6
Myyntisaamisten ja muiden saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		-28,9	-7,1
Ostovelkojen ja muiden velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		41,9	5,3
Nettokäyttöpääoman muutos		20,7	-19,4
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja			
		287,0	169,2
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-26,3	-25,8
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		4,3	3,0
Realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot		-5,2	-39,0
Saadut osingot		0,1	0,2
Maksetut välittömät verot		-12,3	-33,4
Liiketoiminnan nettorahavirta		247,6	74,2
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Tytäryritysten hankinnat ja liiketoimintakaupat vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	26	-123,4	0,6
Investoinnit myytävissä oleviin rahoitusvaroihin		-4,2	-4,6
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-177,5	-141,1
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys (+) / lisäys (-)		0,4	0,6
Tytäryritysten myynnit vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	25	1,1	130,0
Myytävissä olevien rahoitusvarojen myynnit		0,1	9,7
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntitulot		2,1	5,8
Investointien nettorahavirta		-301,4	1,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Pitkäaikaisten lainojen nostot (+)		250,0	245,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut (-)		-86,0	-62,6
Lyhytaikaisten lainojen nostot (+) / takaisinmaksut (-)		9,9	-152,9
Maksetut osingot		-86,6	-86,0
Muut rahoituserät		0,1	0,1
Rahoituksen nettorahavirta		87,4	-56,4
Rahavarojen nettovähennys (-) / -lisäys (+)		33,6	18,8
Rahavarat 31.12.		151,5	119,1
Valuuttakurssivoitot (+) / -tappiot (-) rahavaroista		-1,2	-1,7
Rahavarat 1.1.		119,1	102,0
Rahavarojen nettovähennys (-) / -lisäys (+)		33,6	18,8

Liitetiedot muodostavat kiinteän osan konsernitiilinpäätöksestä.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA (IFRS)

	EMOYHTIÖN OMISTAJILLE KUULUVA OMA PÄÄOMA									
	Osakepääoma	Ylikurssi- rahasto	Käyvän arvon ja muut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muuntoerot	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallat- tomien omista- jien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2014	221,8	257,9	64,0	196,3	-40,2	-22,2	434,9	1 112,5	13,0	1 125,5
Tilikauden tulos							89,9	89,9	5,9	95,8
Myytavissä olevat rahoitusvarat			50,0					50,0		50,0
Muuntoerot					1,6			1,6	-0,4	1,2
Rahavirran suojaus			3,4					3,4		3,4
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleenarvostus							-26,6	-26,6		-26,6
Tilikauden laaja tulos			53,4		1,6		63,3	118,3	5,5	123,8
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osingonjako							-80,6	-80,6	-5,4	-86,0
Omien osakkeiden siirto hallitukselle						0,1		0,1		0,1
Osakeperusteinen palkitseminen							-0,1	-0,1		-0,1
Muutokset yritysjärjestelyjen yhteydessä							0,5	0,5	-0,5	0,0
Siirrot omassa pääomassa			0,0				0,0	0,0		0,0
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä			0,0			0,1	-80,2	-80,1	-5,9	-86,0
Oma pääoma 31.12.2014	221,8	257,9	117,4	196,3	-38,6	-22,1	418,0	1 150,7	12,6	1 163,3
Oma pääoma 1.1.2015	221,8	257,9	117,4	196,3	-38,6	-22,1	418,0	1 150,7	12,6	1 163,3
Tilikauden tulos							71,0	71,0	6,2	77,2
Myytavissä olevat rahoitusvarat			-21,0					-21,0		-21,0
Muuntoerot					26,2			26,2	0,0	26,2
Rahavirran suojaus			-2,5					-2,5		-2,5
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleenarvostus							35,9	35,9		35,9
Tilikauden laaja tulos			-23,5		26,2		106,9	109,6	6,2	115,8
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osingonjako							-80,6	-80,6	-5,9	-86,5
Omien osakkeiden siirto hallitukselle						0,1		0,1		0,1
Osakeperusteinen palkitseminen							0,7	0,7		0,7
Siirrot omassa pääomassa			0,3				-0,3	0,0		0,0
Muut muutokset							-0,2	-0,2		-0,2
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä			0,3			0,1	-80,4	-80,0	-5,9	-85,9
Oma pääoma 31.12.2015	221,8	257,9	94,2	196,3	-12,4	-22,0	444,5	1 180,3	12,9	1 193,2

Liitetiedot muodostavat kiinteän osan konsernitilinpäätöksestä.

KONSERNIN LIITETIEDOT

1. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Seuraavassa esitetään tässä konsernitilinpäätöksessä sovelletut keskeiset laatimisperiaatteet. Niitä on noudatettu johdonmukaisesti kaikilla esitettävillä tilikausilla, ellei muuta mainita.

KONSERNIN PERUSTIEDOT

Kemira on globaali kemianyhtiö, joka palvelee asiakkaita runsaasti vettä käyttävillä teollisuudenaloilla. Yhtiö tarjoaa asiantuntemusta, sovellusosaamista ja kemikaaleja, jotka parantavat asiakkaiden vesi-, energia- ja raaka-ainetehokkuutta. Kemiran kolme segmenttiä Pulp & Paper, Oil & Mining ja Municipal & Industrial keskittyvät asiakkuuksiin massa- ja paperi-, öljy- ja kaivosteollisuudessa sekä vedenkäsittelyssä.

Konsernin emoyritys on Kemira Oyj. Emoyrityksen kotipaikka on Helsinki, kotimaa Suomi ja sen rekisteröity osoite on Porkkalankatu 3, 00180 Helsinki. Yhtiön osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa internetosoitteesta www.kemira.com.

Kemira Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 10.2.2016 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERUSTA

Konsernitilinpäätös on laadittu noudattaen kansainvälisiä IASB:n (International Accounting Standards Board) julkaisemia IAS- ja IFRS-standardeja (International Financial Reporting Standards) sekä niiden SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa n:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti yhteisössä sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölain-säädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös esitetään miljoonina euroina ja se on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta myytävissä olevia rahoitusvaroja, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusva-

roja ja -velkoja sekä osakeperusteisia maksuja niiden myöntämishetkellä.

IFRS-standardien mukaisen konsernitilinpäätöksen laatiminen edellyttää tiettyjen keskeisten kirjanpidollisten arvioiden käyttöä. Lisäksi se edellyttää johdolta harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sovellettaessa. Jäljempänä laatimisperiaatteissa kohdassa ”keskeiset kirjanpidolliset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut” kuvataan merkittävää harkintaa vaativat alueet, joilla on tehty konsernitilinpäätöksen kannalta merkittäviä oletuksia ja arvioita.

MUUTOKSET TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEISSA JA ESITETTÄVISSÄ TIEDOISSA

VUONNA 2015 SOVELLETUT UUDET JA UUDISTETUT IFRS-STANDARDIT

Konserni on soveltanut 1.1.2015 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja IFRS-standardeja, joilla ei ollut merkittävää vaikutusta raportoituihin lukuihin mutta joilla saattaa olla merkitystä vastaisuudessa.

- *IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2011–2013* (Annual Improvements to IFRS 2011–2013) (voimaan EU:ssa 1.1.2015 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain mutta muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- *IFRIC 21 Julkiset maksut* (voimaan EU:ssa 17.6.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta käsittelee julkisista maksuista maksajaosapuolelle syntyvän veloitteen kirjaamista, sekä IAS 37 Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat mukaan kirjattaviin julkisiin maksuihin että sellaisiin julkisiin maksuihin, joiden ajoitus ja määrä on tiedossa.

MYÖHEMMIN SOVELLETTAVAT UUDET JA UUDISTETUT STANDARDIT

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit, joita konserni ei ole vielä soveltanut. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien. Konserni on käynnistänyt toimenpiteet näiden uusien ja uudistettujen standardien vaikutusten arvioimiseksi.

- *IAS 19:n Työsuhde-etuudet muutos Etuus pohjaiset järjestelyt: Työntekijän maksamat maksut* (voimaan EU:ssa 1.2.2015 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset selventävät, miten yhtiön tulisi käsitellä

kirjanpidossa työntekijöiden tai kolmansien osapuolten maksuja etuus pohjaiseen järjestelyyn silloin, kun nämä maksut on kytketty työntekijän palvelusvuosien lukumäärään. Lisäksi, muutos sallii käytännöllisen apukeinon tilanteissa, joissa maksujen määrä on riippumaton palvelusvuosien määrästä. Tällöin maksut voidaan, mutta ei veloiteta, kirjata työsuorituksen perustuvan menon oikaisuksi kaudella, jolloin työsuoritus vastaanotetaan. Standardin muutos edellyttää takautuvaa soveltamista.

- *IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2010–2012* (Annual Improvements to IFRSs 2010–2012) (voimaan EU:ssa 1.2.2015 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain mutta muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- *IFRS 9 Rahoitusinstrumentit* (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 9 on useammasta osiosta koostunut projekti, jolla korvataan nykyinen IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardi. IFRS 9 luokittelua ja arvostamista koskevan osuuden mukaan rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen riippuu yrityksen liiketoimintamallista ja sopimuksen perustuvien rahavirtojen ominaispiirteistä. Rahoitusvelkojen luokittelua ja arvostamista koskevat säännöt perustuvat pitkälti nykyisiin IAS 39 vaatimuksiin. IFRS 9:n yleisen suojauslaskentamallin myötä tilinpäätösraportointi heijastaa selkeämmin yhtiön riskienhallinnan käytäntöjä, koska suojauslaskennan soveltamismahdollisuuksia laajennetaan. Lisäksi, tehokkuus-testaus on uudistettu ja korvattu ”taloudellisen yhteyden” -periaatteella. IFRS 9:n rahoitusvarojen arvonalentumismalli perustuu ennakoituihin luottotappioihin aiemman IAS 39:n todettujen luotto-tappioiden sijaan. Enää ei ole tarvetta odottaa luottotapahtuman syntymistä luottotappioiden kirjaamiseksi. Sen sijaan, yhtiöt kirjaavat aina odotettavissa olevat luottotappiot ja näissä tapahtuneet muutokset jokaisena tilinpäätöspäivänä alkuperäisen kirjaamisen jälkeen luottoriskissä tapahtuneen muutoksen seurauksena. Standardi lisää myös useita uusia liitetietovaatimuksia yhtiön riskien hallinnasta. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- *IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista* (voimaan 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 15 määrittelee yhden tulouttamismallin, jota yhteisöjen tulee soveltaa kaikkien asiakassopimusten tulouttamiseen. Asiakas on taho, joka on solminut yhtiön kanssa sopimuksen saadakseen yhtiön normaalin toiminnan tuottamia tavaroita tai palveluja vastiketta vastaan. Standardin peruseriaatteena on, että yhteisön on kirjattava myyntituotot siten, että ne kuvaavat luvuttujen tavaroiden tai palvelujen luovuttamista asiakkaalle, ja sellaisena rahamääränä, joka kuvastaa vastiketta,

johon yhteisö odottaa olevansa oikeutettu kyseisiä tavaroita tai palveluja vastaan. Standardi sisältää huomattavan määrän liitetietovaatimuksia. Yhtiöt voivat valita soveltavansa standardia joko takautuvasti tai muokattuna soveltaen standardia vain standardiin siirtymispäivänä avoinna oleviin sopimuksiin. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

- *IFRS 11:n Yhteisjärjestelyt muutos Yhteisen toiminnon osuuden hankinnan kirjanpidollinen käsittely* (voimaan EU:ssa 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos tarjoaa lisäohjeistusta yhteisen toiminnon omistussuuden hankintaan silloin, kun yhteinen toiminto harjoittaa liiketoimintaa IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen -standardin määritelmän mukaisesti. Standardin muutos edellyttää ei-takautuvaa soveltamista.
- *IAS 16 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja IAS 38 Aineettomat oikeudet muutos Selvennys hyväksyttävien poistomenetelmiin* (voimaan EU:ssa 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksella IAS 16 standardiin kielletään aineellisten hyödykkeiden poistojen tekeminen myyntituottoihin perustuen. IAS 38 standardin muutoksilla lisätään standardiin lähtökohtainen oletus, että myyntituotot eivät ole asianmukainen perusta aineettomien hyödykkeiden poistojen määrittelylle. Muutoksia sovelletaan ei-takautuvasti.
- *IAS 16 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja IAS 41 Maatalous muutos Tuottavat hyödykkeet (Bearer Plants)* (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardimuutos määrittelee tuottavan biologisen hyödykkeen ja edellyttää tämän määritelmän täyttävien biologisten hyödykkeiden käsittelyä osana aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä IAS 16:n mukaisesti IAS 41:n soveltamisen sijaan. Muutos edellyttää takautuvaa soveltamista.
- *IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen muutos Liitetietoihin liittyvä aloite* julkaistiin joulukuussa 2014 (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset vastaavat ongelmista olennaisuuden periaatteen käytännön soveltamisesta esitettyihin kommentteihin tilanteissa, joissa IAS 1:n sanamuoto on tulkittu estävän harkinnan käyttöä. Erityisesti, yhtiön ei tulisi vähentää tilinpäätöksensä ymmärrettävyyttä sisällyttämällä olennaisen tiedon joukkoon epäolennaista tietoa tai yhdistämällä olennaista eri luonteista tai tarkoitusta sisältävää tietoa keskenään. Jonkin IFRS-standardin edellyttämää erityistä liitetietoa ei tarvitse antaa epäolennaisesta tiedosta.
- *IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2012–2014* (Annual Improvements to IFRSs 2012–2014) julkaistiin syyskuussa 2014 (voimaan EU:ssa 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain mutta muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- IAS 27 *Erillistilinpäätös muutos Pääomaosuusmenetelmä erillistilinpäätöksessä* julkaistiin elokuussa 2014 (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset keskittyvät erillistilinpäätökseen ja sallivat pääomaosuusmenetelmän käyttämisen erillistilinpäätöksissä aikaisempien vaihtoehtojen lisäksi arvostaa sijoitukset tytäryhtiöihin, yhteisyrityksiin ja osakkuusyhtiöihin joko hankintamenuon tai käypään arvoon IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen mukaisesti. Muutos edellyttää takautuvaa soveltamista.
- IFRS 10 *Konsernitilinpäätös, IFRS 12 Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* ja IAS 28 *Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin muutos Yhdistelemisen poikkeuksen soveltaminen* (voimaan 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla selvennetään, että konsernitilinpäätöksen laatimatta jättämisen poikkeus on olemassa emoyhtiölle, joka on sijoitusyhtiön tytäryhtiö siitä huolimatta, että sijoitusyhtiö arvostaa kaikki tytäryhtiönsä käypään arvoon IFRS 10:n mukaisesti. Tästä seurauksena myös IAS 28 on selvennetty siten, että pääomaosuusmenetelmän soveltamisen poikkeus on myös käytettävissä osakkuus- tai yhteisyrityksen sijoittajalle, jos tämä sijoittaja on sijoitusyhtiön tytäryhtiö arvostaen kaikki tytäryhtiönsä käypään arvoon. Näitä muutoksia ei ole vielä hyväksytty EU:ssa.
- IFRS 16 *Vuokrasopimukset* julkaistiin tammikuussa 2016 (voimaan 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 16 määrittelee vuokrasopimuksiin liittyvät kirjaamis-, arvostamis-, esittämisen- ja liitetietovaatimukset. Standardin mukaan kaikki vuokralle ottajien vuokrasopimukset käsitellään samalla tavalla niin, että vuokralle ottaja kirjaa taseeseen omaisuus-erät ja velat kaikista vuokrasopimuksista, ellei vuokraus ole 12 kuukautta tai sitä lyhyempi, tai vuokratuotteen arvo ole matala. Vuokralle antajat luokittelevat vuokrasopimukset edelleen rahoitusleasing- tai muiksi vuokrasopimuksiksi. IFRS 16:sta mukainen vuokralle antajan vuokrasopimuksen tilinpäätöskäsittely on olennaisilta osin muuttumaton nykyisiin standardeihin verrattuna. Uuden standardin käyttöönotto tulee vaikuttamaan siihen, miten vuokrasopimukset esitetään konsernin tilinpäätöksessä. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IAS 12 *Tuloverot muutos Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen toteutumattomista tappioista* julkaistiin tammikuussa 2016 (voimaan 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset käsittelevät laskennallisten verosaamisten kirjaamista velkainstrumenttijoituksen käyvän arvon arvostamisesta seuranneista toteutumattomista tappioista. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMINEN

TYTÄRYRITYKSET (LIITETIETO 33)

Konsernitilinpäätös sisältää emoyrityksen lisäksi sen tytäryritykset. Tytäryrityksiä ovat kaikki sellaiset yritykset, joissa konsernilla on määräysvalta (osuus äänivallasta pääsääntöisesti yli 50 %). Konsernilla on määräysvalta yrityksessä, jos se olemalla osallisena siinä altistuu sen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritystä koskevaa valtaansa.

Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen kokonaisuudessaan siitä päivästä lukien, jona konserni saa niihin määräysvallan. Yhdistely lopetetaan, kun määräysvalta lakkaa.

Kaikki konserniyritysten väliset liiketapahtumat on eliminoitu. Keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenetelmällä. Tytäryrityksen hankinnasta maksettava vastike määritetään luovutettujen varojen, vastattaviksi otettujen velkojen ja konsernin liikkeeseen laskemien oman pääoman ehtoisten osuuksien käypänä arvona. Luovutettu vastike voi sisältää ehdollisesta vastikejärjestelystä johtuvan omaisuuserän tai velan käyvän arvon. Hankintaan liittyvät menot kirjataan kuluiksi toteutuessaan. Yksilöitävissä olevat liiketoimintojen yhdistämisessä hankitut varat ja vastattaviksi otetut velat ja ehdolliset velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypiin arvoihin. Määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa kirjataan hankintakohtaisesti joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankinnan kohteen nettovarallisuudesta.

Määrä, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettun osuuden käypä arvo yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta, merkitään taseeseen liikearvoksi. Jos vastikkeen, määräysvallattomien omistajien osuuden ja aiemmin omistetun osuuden yhteismäärä on pienempi kuin tytäryrityksen hankitun nettovarallisuuden käypä arvo ja kyseessä on edullinen hankinta, muutos kirjataan suoraan tuloslaskelmaan.

Tilikauden tulos sekä muihin laajan tuloksen eriin kuuluvat erät kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille ja esitetään tuloslaskelman ja laajan tuloslaskelman yhteydessä. Määräysvallattomien omistajien osuus esitetään omassa pääomassa erillään emoyrityksen omistajille kuuluvasta omasta pääomasta. Laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen ellei määräysvallattomilla omistajilla ole sitovaa velvollisuutta olla kattamatta tappioita sijoituksensa ylittävältä osalta.

Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistusosuiden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina. Kun määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta lakkaa,

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

mahdollinen jäljelle jäävä osuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

OSAKKUUSYRITYKSET (LIITETIETO 8)

Konsernin osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta (osuus äänivallasta pääsääntöisesti 20–50 %), mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyritykset on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, ei kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyritysten velvoitteiden täyttämiseen. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyritysten tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistusosuuden mukaisesti ja esitetty tuloslaskelmassa omana eränään liikevoiton jälkeen. Konsernin osuus osakkuusyrityksen muihin laajan tuloksen eriin kirjausta muutoksista on kirjattu konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Konsernin osakkuusyrityksillä ei ole ollut tällaisia erä tilikausilla 2014–2015.

VALUUTTAMÄÄRÄISTEN ERIEN MUUNTAMINEN

Konserniyritysten tilinpäätöksiin sisältyvät erät arvostetaan sen taloudellisen ympäristön valuutassa, jossa kyseinen yritys pääasiallisesti toimii ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin esittämismuuttua sekä konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämismuuttua.

Konsernitilinpäätöksissä ulkomaisten tytäryritysten tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi tilikauden keskimääräisiä valuuttakursseja ja taseet tilinpäätöspäivän valuuttakursseja käyttäen. Tilikauden tuloksen ja muun laajan tuloksen erien muuntaminen eri kursseilla kuin taseessa aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron, jonka muutos esitetään muissa laajan tuloslaskelman erissä. Hankittujen ulkomaisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käyvän arvon oikaisut ja liikearvo on käsitelty ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssseja käyttäen.

Ulkomaisiin tytäryrityksiin annettuihin omaa pääomaa korvaavien lainojen kurssierot on käsitelty muuntoeroina muissa laajan tuloksen erissä lisäyksenä ja vähennyksenä. Kun määräysvalta tytäryrityksessä menetetään, kertyneet muuntoerot siirretään tuloslaskelmaan osaksi myyntivoittoa tai -tappiota.

Konserniyritykset muuntavat omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset liiketapahtumat toimintavaluuttakseen tapahtumapäivän kurssseja käyttäen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset saamiset ja velat arvostetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja ja ei-mone-taariset erät käyttäen tapahtumapäivän kurssseja. Liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina. Rahoitukseen ja konsernin kokonaisposition suojaamiseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa.

MYYNIN TULOUTTAMINEN

Liikevaihto määritetään saadun tai saatavan vastikkeeseen käyvän arvon perusteella, ja se sisältää myytyjen tuotteiden ja toimitettujen palveluiden kokonaislaskutusarvon, josta on vähennetty oikaisuerinä myynnin välilliset verot, alennukset ja valuuttamääräisten myyntisaamisten kurssierot.

Myyntituotot tavaroiden myynnistä kirjataan tuloslaskelmaan, kun tavaroiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle.

ELÄKEVELVOITTEET (LIITETIETO 22)

Konsernilla on erilaisia työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuusjärjestelyjä, joihin kuuluu sekä maksupohjaisia että etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä, kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Eläkejärjestelyt on yleensä hoidettu eläkevakuutusyhtiöissä tai erillisessä eläkesäätiössä.

Maksupohjaisella järjestelyllä tarkoitetaan eläkejärjestelyä, jonka mukaan suoritetaan kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle ja konsernilla ei ole oikeudellisia eikä tosiasiallisia velvoitteita lisämaksujen suorittamiseen, jos rahastolla ei ole riittävästi varoja kaikkien nykyisen ja aiempien tilikausien työsuorituksen perustuvien etuuksien maksamiseen kaikille työntekijöille. Muut kuin maksupohjaiset eläkejärjestelyt ovat etuuspohjaisia.

Etuuspohjaisessa järjestelyssä tyypillisesti määritellään eläke-etuus, jonka työntekijä saa eläkkeelle jäädessään, ja etuuden määrä riippuu tavallisesti yhdestä tai useammasta tekijästä, kuten palkkatasosta ja palvelusvuosista.

Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä merkitään taseeseen velaksi veloitteen raportointikauden päättämispäivän nykyarvo, josta vähennetään järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo. Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuvan veloitteen määrä perustuu riippumattomien vakuutusmatemaatikkojen vuosittaisiin laskelmiin, joissa käytetään ennakoitua etuus oikeusyksikköön perustuvaa menetelmää. Veloitteen nykyarvo määritetään diskonttaamalla arvioidut vastaiset rahavirrat korolla, joka vastaa yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen korkoa. Lainat, joiden korkoa käytetään, on laskettu liikkeeseen samassa valuutassa kuin maksettavat etuudet ja erääntyvät suunnilleen samaan aikaan kuin vastaava eläkevelvoite. Maissa, joissa tällaisille joukkovelkakirjalainoille ei ole syviä markkinoita, käytetään valtion joukkolainojen markkinakorkoja.

Kokemusperusteisista tarkistuksista ja vakuutusmatemaattisten oletusten muutoksista johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta oman pääoman hyvitykseksi tai veloituksiksi sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa henkilöstökuluihin ja nettokorkomenot rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Aiempien

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

kausien työsuoritukseen perustuvat menot kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti.

Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa julkisesti tai yksityisesti hallinnoitaviin eläkevakuutuksiin maksuja, jotka ovat pakollisia, sopimukseen perustuvia tai vapaaehtoisia. Konsernilla ei ole näiden suoritusten lisäksi muita maksuvelvoitteita. Suoritetut maksut kirjataan henkilöstökuluiksi, kun ne eräännyvät maksettaviksi. Etukäteen suoritetut maksut merkitään varoiksi taseeseen siltä osin kuin ne ovat saatavissa takaisin palautuksina tai tulevien maksujen vähennyksinä.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT (LIITETIETO 5, 31)

Konsernilla on omana pääomana maksettavaksi luokiteltuja osakeperusteisia palkitsemisjärjestelyjä, joiden perusteella henkilöt suorittavat työtä osakeperusteisia palkkioita vastaan. Mahdollinen palkkio annetaan osittain osakkeina ja osittain rahana. Osakkeina mahdollisesti annettavat palkkiot kirjataan henkilöstökuluksi tuloslaskelmaan ja omaan pääomaan. Rahana mahdollisesti maksettavat palkkiot kirjataan henkilöstökuluihin tuloslaskelmassa ja velaksi taseeseen. Kuluksi kirjattava määrä jakotetaan oikeuden syntymisajanjaksolle, jonka kuluessa oikeuden syntymisehdot palkkioihin on määrä täyttyä.

Osakeperusteisten palkkioiden myöntämishetkellä määritetty kulu perustuu konsernin arvioon niiden osakkeiden määrästä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson lopussa. Arvio siitä, miten moneen osakkeeseen odotetaan syntyvän oikeus, tarkistetaan tilinpäätöspäivänä. Alkuperäisiin arvioihin tehtävien tarkistusten mahdollinen vaikutus merkitään henkilöstökuluksi tuloslaskelmaan. Omaan pääomaan ja velan käypään arvoon tehdään vastaava oikaisu.

KAUDEN VEROTETTAVAAN TULOON PERUSTUVAT VEROT JA LASKENNALLISET VEROT (LIITETIETO 9, 22)

Konsernin verokulu sisältää kauden verotettavaan tuloon perustuvan veron, aikaisempien tilikausien verojen oikaisu ja laskennallisen veron. Verot merkitään tuloslaskelmaan, paitsi jos ne liittyvät muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääoman kirjattuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan vastaavasti muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan.

Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasetaan niiden verolakien perusteella, jotka on tilinpäätöspäivään mennessä säädetty tai käytännössä hyväksytty maissa, joissa yhtiön tytär- ja osakkuusyritykset toimivat ja kerryttävät verotettavaa tuloa. Johto arvioi veroilmoituksissa tehtyjä ratkaisuja säännöllisesti tilanteissa, joissa sovellettava verolainsäädäntö jättää tilaa tulkinnalle. Tarvittaessa kirjataan varauksia niiden määrien perusteella, jotka veronsaajille odotetaan maksettavan.

Laskennalliset verot kirjataan omaisuuserien ja velkojen verotuksellisten arvojen ja niiden konsernitilinpäätöksen mukaisten kirjanpitoarvojen välisestä väliaikaisista eroista täysmääräisinä velkamenetelmää käyttäen. Liikearvon alkuperäisestä kirjaamisesta johtuvaa laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, eikä laskennallista veroa kirjata silloin, kun se johtuu omaisuuserän tai velan alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahtuma toteutamisajanaan vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon. Laskennalliset verot määritetään niiden verokantojen ja -lakien perusteella, jotka on säädetty tai käytännössä hyväksytty tilinpäätöspäivään mennessä ja joita odotetaan sovellettavan, kun kyseinen laskennallinen verosaaminen realisoituu tai laskennallinen verovelka suoritetaan.

Laskennallisia verosaamisia kirjataan vain siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että käytettävissä on verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikaiset erot pystytään hyödyntämään.

Tytär- ja osakkuusyrityksiin tehdyistä sijoituksista kirjataan laskennallinen vero, paitsi jos konserni pystyy määräämään väliaikaisen eron purkautumisajankohdan eikä väliaikainen ero todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan silloin, kun konsernilla on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat keskenään ja kun laskennalliset verosaamiset ja -velat liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin joko samalta verovelvolliselta tai eri verovelvollisilta, silloin kuin saaminen ja velka on tarkoitus realisoida nettomääräisesti.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET JA AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET (LIITETIETO 11–13)

Liikearvo muodostuu yrityskaupan yhteydessä. Liikearvo on määrä, jolla suoritettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus ja aiemmin omistetun osuuden hankinta-ajankohdan käypäarvo yhteenlaskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon. Liikearvo arvostetaan hankintamenoon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Liikearvo testataan mahdollisen arvonalentumisen varalta vuosittain ja aina kun esiintyy jokin viite siitä, että arvo saattaa olla alentunut. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille.

Kehittämismenot aktivoidaan aineettomaksi hyödykkeeksi, kun pystytään osoittamaan, miten kehityshanke tulee kerryttämään todennäköistä taloudellista hyötyä ja kehittämisvaiheessa aiheutuvat menot ovat luotettavasti mitattavissa. Aktivoidut kehittämismenot esitetään omana eränään ja poistetaan taloudellisena vaikutusajanaan. Aktivoidut kehittämismenot sisältävät ne materiaali-, työ- ja testausmenot sekä mahdolliset aktivoidut vieraan

pääoman menot, jotka johtuvat välittömästi hyödykkeen saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. Muut kehittämismenot kirjataan kuluiksi tuloslaskelmaan toteutuessaan. Aiemmin kuluiksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida myöhemmillä kausilla.

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy mm. tietokoneohjelmistoja ja -lisenssejä sekä yrityskauppojen yhteydessä hankitut patentit, teknologia, kilpailukieltosopimukset ja asiakassuhteet.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet (joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika) on arvostettu taseessa poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuun.

Konsernilla ei ole aineettomia hyödykkeitä, joilla olisi rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika liikearvoa lukuun ottamatta.

Maa-alueista ei tehdä poistoja. Poistot on laskettu tasapoistoina kohteiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan mukaan. Tavallisimmat konsernin laskentaperiaatteiden mukaiset poistoajat ovat:

Aineelliset hyödykkeet

• Rakennukset ja rakennelmat	20–40 vuotta
• Koneet ja kalusto	3–15 vuotta

Aineettomat hyödykkeet

• Kehittämismenot	enintään 8 vuotta
• Asiakassuhteet	5–7 vuotta
• Teknologia	5–10 vuotta
• Kilpailukieltosopimukset	3–5 vuotta
• Muut aineettomat hyödykkeet	5–10 vuotta

Omaisuserän jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan vähintään jokaisen tilikauden lopussa. Omaisuserän myyntivoitot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin ja myyntitappiot liiketoiminnan muihin kuluihin. Ehdot täyttävän omaisuserän hankkimisesta tai rakentamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuserän hankintamenoa silloin, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä, ja kun menot on määritettävissä luotettavasti. Säännöllisin määräajoin suoritettavista suurista ja perinpohjaisista tarkastuksista tai kunnossapidoista johtuvat menot käsitellään investointeina ja joiden hankintamenot poistetaan vaikutusaikanaan.

Poistojen tekeminen aloitetaan, kun omaisuserä on valmis käytettäväksi ja poistot lopetetaan ajankohtana, jolloin omaisuserä kirjataan pois taseesta.

JULKISET AVUSTUKSET (LIITETIETO 4)

Investointeihin saadut julkiset avustukset on kirjattu aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisena käyttöaikana. Tutkimustoimintaan saadut avustukset kirjataan kulujen vähennykseksi.

VUOKRASOPIMUKSET (LIITETIETO 13, 20, 29)

Konsernin ollessa vuokralle ottajana aineellisia hyödykkeitä koskevissa vuokrasopimuksissa, joissa konsernilla on olennainen osa omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista luokitellaan rahoitusleasingosopimuksiksi.

Rahoitusleasingosopimuksilla hankitut hyödykkeet merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Nämä hyödykkeet ja niihin liittyvät vuokraveroitukset esitetään osana konsernin aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ja korollisia velkoja. Rahoitusleasingosopimusten osalta tuloslaskelmassa esitetään leasingomaisuuden poistot ja velasta aiheutuneet korkokulut. Muiden vuokrasopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tasaerinä vuokraajan kuluessa.

Konsernin ollessa vuokralle antajana rahoitusleasingosopimukset kirjataan taseeseen saamisina, ja muiden vuokrasopimusten hyödykkeet sisältyvät aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin.

Vuokrasopimuksina käsitellään myös järjestelyt, jotka eivät ole oikeudelliselta muodoltaan vuokrasopimuksia, mutta jotka antavat oikeuden käyttää hyödykettä maksua tai toistuvia maksuja vastaan.

VAIHTO-OMAISUUS (LIITETIETO 16)

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenuun tai sitä alempaan todennäköiseen nettorealisointiarvoon. Vaihto-omaisuuden hankintamenu on määritetty luonteensa mukaan fifo-menetelmää tai painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintamenu sisältää normaalin toiminta-asteen mukaisen osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myyntikulut.

RAHOITUSVARAT, RAHOITUSVELAT JA JOHDANNAISSOPIMUKSET

Kun rahoitusvara tai -velka merkitään kirjanpitoon kaupankäyntipäivänään, konserni arvostaa sen hankintamenuun, joka on yhtä suuri kuin siitä annetun tai saadun vastikkeen käypä arvo. Konsernin rahoitusvarat on alkuperäisen kirjaamisen jälkeistä arvostusta varten luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, konsernin myöntämiin lainoihin ja muihin saamisiin sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin.

LUOKKA	RAHOITUSINSTRUMENTTI	ARVOSTUS
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	Valuuttatermiinit, valuuttaoptiot, valuutanvaihtosopimukset, korkotermiinit, korkofutuurit, korko-optiot, koronvaihtosopimukset, sähkötermiinit, sijoitustodistukset, yritystodistukset, sijoitusrahastot, kytketyt johdannaiset	Käypä arvo
Lainat ja saamiset	Pitkäaikaiset lainasaamiset, pankkitalletukset, myyntisaamiset ja muut saamiset	(Jaksotettu) Hankintameno
Myytävikissä olevat rahoitusvarat	Osakkeet, joukkovelkakirjasijoitukset	Käypä arvo

KÄYPÄÄN ARVOON TULOSVAIKUTTEISESTI KIRJATTAVAT RAHOITUSVARAT

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Käypä arvo on rahamäärä, johon omaisuuserä voidaan vaihtaa tai jolla velka voidaan suorittaa asiaa tuntevien, liiketoimeen halukkaiden, toisistaan riippumattomien osapuolten välillä. Ne johdannaiset, joihin ei sovelleta IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa, on luokiteltu kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin. Nämä kuuluvat käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen luokkaan. Taseessa erät esitetään siirtosaamisissa ja siirtoveloissa. Käyvän arvon muutoksista syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti tapahtumahetkellään rahoituseriin.

LAINAT JA MUUT SAAMISET

Lainoihin ja saamisiin sisältyy pitkäaikaisia saamisia, jotka on arvostettu jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen korkokannan menetelmää käyttäen ottaen huomioon mahdolliset arvonalentumiset.

MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT (LIITETIETO 14)

Myytävikissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon, jos käyvän arvon katsotaan olevan luotettavasti määritettävissä. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat arvomuutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omassa pääomassa käyvän arvon rahastossa verovaiikutuksella oikaistuna. Kertyneet käyvän arvon muutokset siirretään tuloslaskelmaan luokittelun oikaisuina silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio. Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät noteeraamattomien yritysten osakkeita, joista merkittävien on Pohjolan Voima Oy:n (PVO) ja Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) osakeomistus.

PVO ja sen tytäryhtiö TVO muodostavat yksityisen, suomalaisten teollisuus- ja voimayhtiöiden omistaman sähköntuotantokonsernin, joka toimittaa osakkailleen sähköä omakustannushintaan. PVO omistaa ja käyttää mm. kahta ydinvoimalaitosyksikköä Olkiluodossa, Eurajoen kunnassa. Konsernilla on TVO:n A- ja C-sarjojen osakkeita sekä PVO:n A-, B-, C-, G- ja M-sarjojen osakkeita. Eri

osakesarjat oikeuttavat eri voimalaitosten tuottamaan sähköön. Kunkin osakesarjan omistajat vastaavat ao. sarjan kiinteistä kustannuksista osakemäärien suhteessa riippumatta siitä, onko teho- tai energiaosuutta käytetty, ja muuttuvista kustannuksista toimitettujen energiamäärien mukaisessa suhteessa.

Kemira Oyj:n omistus PVO -konsernissa, joka oikeuttaa sähköön valmiista voimalaitoksista, on arvostettu käypään arvoon perustuen sähkön hinnan ja omakustannushinnan erotuksen diskontattuun rahavirtaan Arvostusmallissa sähkön hintana on käytetty Pohjoismaisesta sähköpörsistä saatavia sähkötermiinien noteerauksia Suomen hinta-alueella viiden ensimmäisen vuoden ajalta. Tämän jälkeen arvio Suomen hinta-alueen kehityksestä perustuu fundamenttipohjaiseen Pohjoismaisten sähkömarkkinoiden simulointimallinnukseen. Sähkön hinnassa ja omakustannushinnassa otetaan huomioon inflaation vaikutus tulevana vuosina ja omakustannushinnat määritellään osakesarjakohtaisesti. Tulevaisuuden rahavirrat on diskontattu perustuen kuhunkin osakesarjaan liittyvien laitosten odotettuun käyttöaikaan, vesivoiman osalta mukaan lukien terminaaliarvo. Diskonttokorkona laskennassa on käytetty keskimääräistä painotettua pääomakustannusta, joka määritetään vuosittain.

RAHAVARAT (LIITETIETO 28)

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavarioihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Käytössä olevat luottolimiitit sisältyvät lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

RAHOITUSVAROJEN ARVON ALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä rahoitusinstrumenttien mahdolliset arvonalentumiset. Rahoitusvaran arvonalentuminen kirjataan, kun on toteutunut tapahtuma, jolla on negatiivinen vaikutus sijoituksen tuleviin rahavirtoihin. Arvonalentumisen määrä jaksotettuun hankintamenuon arvostettujen erien osalta on kirjanpitoarvon ja saamisen tulevien rahavirtojen nykyarvon erotus. Diskonttauksessa käytetään alkuperäistä efektiivistä korkokantaa. Käypään arvoon arvostetuissa erissä käypä arvo määrää arvonalentumisen. Arvonalentumiset kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

Konserni myy tietyt myyntisaamisensa rahoitusyhtiöille sopimuksessa määriteltujen limiittien puitteissa. Myyntiyn saamiin liittyvä luottoriski ja sopimusperusteiset oikeudet kyseisiin rahoitusvaroihin siirtyvät myyntihetkellä pois konsernilta. Järjestelyyn liittyvät kulut kirjataan rahoituskuluihin.

RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja muihin rahoitusvelkoihin. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

rahoitusvelkoihin kuuluvat ne johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

LUOKKA	RAHOITUSINSTRUMENTTI	ARVOSTUS
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	Valuuttatermiinit, valuuttaoptiot, valuuttanvaihtosopimukset, korkotermiinit, korkofutuurit, korko-optiot, koronvaihtosopimukset, sähkötermiinit, kytketyt johdannaiset	Käypä arvo
Muut rahoitusvelat	Lyhyt- ja pitkäaikaiset lainat, eläkelainat, joukkovelkakirjalainat ja ostovelat	(Jaksotettu) Hankintameno

JOHDANNAISET (LIITETIETO 27)

Valuutta-, korko- ja hyödykejohdannaisten, valuuttaoptioiden, sijoitusrahastojen sekä julkisesti noteerattujen osakkeiden käyvät arvot saadaan toimivilta markkinoilta tilinpäätöshetken hintanoteerauksen perusteella. Muiden käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien arvo määritellään arvonmäärittymallien avulla rahoitusmarkkinoilta saatavan tiedon perusteella.

Valuuttatermiinien arvonmuutokset lasketaan arvostamalla termiiniosopimukset tilinpäätöshetken termiinikursseihin ja vertaamalla niitä termiinien tekoheksen termiinikursseiden kautta laskettuihin vasta-arvoihin. Korkojohdannaisten käyvät arvot määritellään käyttämällä vastaavanlaisten instrumenttien tilinpäätöspäivän markkina-arvoja. Muut johdannaiset arvostetaan tilinpäätöspäivän markkinahintaan.

Kaikki tilinpäätöshetkellä avoinna olevat johdannaiset arvostetaan käypään arvoon. Konsernitilinpäätöksessä avoimien johdannaissopimusten arvostustulokset on pääsääntöisesti kirjattu tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Konsernin kytkettyjen johdannaisten määrä on vähäinen.

Muut rahoitusvelat merkitään taseeseen alun perin saatujen nettovarojen arvoon vähennettynä välittömällä kuluilla. Myöhemmin rahoitusvelat arvostetaan taseeseen jaksotettuun hankintamenuun, ja saatujen nettovarojen ja lainanlyhennysten erotus kirjataan korkokuluksi lainan juoksuaikana.

SUOJAUSLASKENTA (LIITETIETO 27)

IAS 39:n mukainen suojauslaskenta tarkoittaa laskentatapa, jonka tarkoituksena on kohdistaa yksi tai useampi suojausinstrumentti siten, että niiden käypä arvo kumoaa kokonaisuudessaan tai osittain suojaattavan erän käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset. Suojauslaskentaa sovelletaan korkoriskin, hyödykeriskin ja käyvän arvon suojauksiin.

Suojauslaskennan tehokkuutta seurataan IAS 39:n vaatimalla tavalla. Tehokkuudella tarkoitetaan suojausinstrumentin kykyä kumota suojaattavan riskin toteutumisesta johtuvat muutokset suojaattavan erän käyvässä arvossa tai suojatusta liiketoimesta johtuvissa rahavirroissa. Suojaussuh-

teen katsotaan olevan erittäin tehokas, kun suojausinstrumentin käyvän arvon muutos kumoaa suojaattavan erän rahavirtojen muutokset 80–125 -prosenttisesti. Tehokkuutta tarkastellaan sekä etu- että jälkikäteen. Tehokkuus testataan uudelleen jokaisena tilinpäätöshetkenä.

Suojauslaskenta lakkautetaan, kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty. Muihin laajan tuloksen eriin kirjattujen ja oman pääoman erissä esitetyt voitot tai tappiot siirretään tuloslaskelmaan tuotoiksi ja kuluiksi, mikäli suojaattava kohde myydään tai eräännyy. Niiden johdannaissopimusten, jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, käyvän arvon muutoksista syntyvät voitot ja tappiot kirjataan suoraan tuloslaskelmaan.

Konserni on dokumentoinut suojaukseen ryhtyessä suojaussuhteen olemassaolon sisältäen tiedot suojausinstrumentista ja suojaattavasta erästä tai liiketapahtumasta, suojaattavan riskin luonteen, riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian sekä kuvauksen tehokkuuden arvioinnista.

RAHAVIRTOJEN SUOJAUKSET

Rahavirtojen suojauksessa suojaudutaan rahavirtojen vaihtelulta, joka johtuu taseeseen merkittyyn tiettyyn omaisuuserään, velkaan tai erittäin todennäköiseen tulevaan liiketoimeen liittyvän riskin toteutumisesta. Suojausinstrumentteina rahavirran suojauksessa käytetään korko- ja hyödykejohdannaissopimuksia. IAS 39:n määrittelemää rahavirtojen suojauslaskentaa sovelletaan konsernissa valikoituihin suojauskohteisiin. Rahavirtojen suojaukseen liittyvät johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omassa pääomassa verovaiikutuksella oikaistuna, kun ne täyttävät suojauslaskennan ehdot ja kun suojauslaskenta on tehokasta. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin. Johdannaiset, joiden osalta ei sovelleta suojauslaskentaa, kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

KÄYVÄN ARVON SUOJAUKSET

Käyvän arvon suojaukset liittyvät kiinteäkorkoiseen joukkovelkakirjalainaan. Suojausinstrumenttina käytetään korkojohdannaissopimuksia. Käyvän arvon suojaukseen liittyvien johdannaissopimusten käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan ja suojauslaskennan kohteena olevan erän kirjanpitoarvoa oikaistaan tulosvaikutteisesti siltä osin kuin suojaus on tehokas.

VARAUKSET (LIITETIETO 23)

Uudelleenjärjestelymenoja, henkilöstömenoja, ympäristövelvoitteita, oikeudellisia vaateita ja tappiollisia sopimuksia varten kirjataan varauksia, kun jonkin aikaisemman tapahtuman seurauksena on syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen olemassa oleva velvoite ja on todennäköistä, että siitä aiheutuu vastaisia menoja ja velvoitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti. Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan silloin, kun siitä on laadittu yksityiskohtainen,

asianmukainen suunnitelma ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu tai siitä on tiedotettu niille, joihin järjestely vaikuttaa.

Varauksena kirjattava määrä on niiden menojen nykyarvo, joita olemassa olevan veloitteen täyttäminen edellyttää tilinpäätöspäivänä. Nykyarvon laskennassa käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä tarkasteluhetkellä rahan aika-arvosta ja kyseistä veloitetta koskevista erityisriskeistä.

EHDOLLISET VELAT (LIITETIETO 29)

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikaiset omaisuuserät luokitellaan myytävänä olevaksi, kun niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä ja myynti on erittäin todennäköinen. Luokitteluhetkestä lähtien myytävänä olevat omaisuuserät arvostetaan kirjanpitoarvoonsa tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla sen mukaan, kumpi näistä on pienempi. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Myytävänä olevaksi luokiteltu pitkäaikainen omaisuuserä esitetään taseessa erillään muista omaisuuseristä.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka täyttää jonkin seuraavista edellytyksistä:

- Se on merkittävä erillinen liiketoimintayksikkö tai maantieteellistä aluetta edustava yksikkö
- Se on osa yhtä koordinoitua suunnitelmaa, joka koskee luopumista erillisestä keskeisestä liiketoiminta-alueesta, tai maantieteellisestä toiminta-alueesta, tai
- Se on tytäryritys, joka on hankittu yksinomaan tarkoituksena myydä se edelleen.

Lopetetun toiminnon tulos esitetään omana eränään konsernin tuloslaskelmassa ja laajassa tuloslaskelmassa. Myytävänä olevat omaisuuserät ja niihin liittyvät muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät esitetään taseessa erillään muista eristä.

MUIDEN KUIN RAHOITUSVAROJEN ARVON ALENTUMINEN (LIITETIETO 11)

Konserni arvioi jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Mikäli viitteitä arvonalentumisesta ilmenee, arvioidaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä kerrytettävissä oleva rahamäärä käyttöarvon tai myytäessä saatavan nettomyyntihinnan perusteella. Vuosittaiset arvonalentumistestit tehdään aina liikearvoille ja sellaisille aineettomille hyödykkeille, jotka eivät ole vielä valmiita käytettäväksi.

Rahavirtaa tuottavaksi yksiköksi on määritelty raportoitava segmentti. Liikearvon arvonalentuminen testataan vertaamalla raportoitavien segmenttien kerrytettävissä olevaa rahamäärää sen kirjanpitoarvoon. Konsernilla ei ole muita rajoittamattoman taloudellisen vaikutusajan omaavia aineettomia hyödykkeitä kuin liikearvo. Liikearvot on kohdistettu raportoitaville segmenteille.

Raportoitavien segmenttien kerrytettävissä oleva rahamäärä on määritelty käyttöarvona, jonka muodostavat yksikköön tulevat diskontatut vastaiset rahavirrat. Vastaisia rahavirtoja koskevat arviot perustuvat omaisuuserän jatkuvalle käytölle ja liiketoimintajohdon viimeisimmille viisivuotisenusteuille. Ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu olettaen vuosittaisen kasvun olevan nolla. Rahavirta-arviot eivät sisällä omaisuuserien suorituskyvyn parantamisen, investointien tai vastaisten uudelleenjärjestelyjen vaikutuksia.

Arvonalentumistappio kirjataan siinä tapauksessa, että omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Arvonalentumistestien yksityiskohdista on annettu tietoa liitetiedossa 11.

Jos viimeisimmän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut positiivinen muutos kerrytettävästä rahamäärästä tehdyissä arvioissa, peruutetaan aikaisempina vuosina tehty arvonalentumiskirjaus korkeintaan siihen arvoon asti, joka omaisuuserälle olisi määritetty, jos siitä ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu arvonalentumistappiota. Liikearvosta kirjattuja arvonalentumistappioita ei peruuteta.

PÄÄSTÖOIKEUDET (LIITETIETO 30)

EU:n päästökauppajärjestelmän piirissä on konsernista Helsingborgin toimipaikka Ruotsissa ja Oulun toimipaikka Suomessa. Päästöoikeudet käsitellään hankintamenoarvostettavina aineettomina hyödykkeinä. Ilmaiseksi saadut päästöoikeudet on arvostettu nimellisarvoon (nollan suuruiseksi). Varaus päästöoikeuksien palautusveloitteen täyttämiseksi kirjataan, elleivät vastikkeetta saadut päästöoikeudet riitä kattamaan todellisten päästöjen määrää. Konsernin taseessa ei ole päästöoikeuksiin liittyviä eräiä, mikäli toteutuneet päästöt alittavat vastik-

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

keetta saatujen päästöoikeuksien määrän ja päästöoikeuksia ei ole ostettu markkinoilta.

OMAT OSAKKEET (LIITETIETO 18)

Omien osakkeiden hankinta siihen liittyvine menoineen on esitetty konsernitiilin päätöksessä oman pääoman vähenyksenä.

OSINGONJAKO

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osinkoa ei vähennetä jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen hyväksyntää.

OSAKEKOHTAINEN TULOS (LIITETIETO 10)

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön omistajille kuuluva tulos tilikauden aikana ulkona olleiden osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla, lukuun ottamatta Kemira Oyj:n hallussa pitämiä omia osakkeita. Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos lasketaan käyttämällä keskimääräistä painotettua osakemäärää huomioiden kaikkien laimentavien potentiaalisten osakkeiden laimentava vaikutus, kuten osakepohjaisen palkitsemisjärjestelmän osakkeet.

KESKEISET KIRJANPIDOLLISET ARVIOT JA HARKINTAAN PERUSTUVAT RATKAISUT

Tehtyjä arvioita ja harkintaan perustuvia ratkaisuja arvioidaan jatkuvasti, ja ne perustuvat aikaisempaan kokemukseen ja muihin tekijöihin, kuten tulevaisuuden tapahtumia koskeviin odotuksiin, joiden uskotaan olevan olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisia.

Konsernissa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia. Niiden pohjalta tehtävät kirjanpidolliset arviot vastaavat lähtökohtaisesti vain harvoin tosiasiallisia tuloksia. Seuraavassa käsitellään arvioita ja oletuksia, joihin liittyy merkittävä riski varojen ja velkojen kirjanpitoarvon olennaisesta muuttumisesta seuraavan tilikauden aikana.

LIKEARVON ARVIOITU ARVON ALENTUMINEN

Liikearvon ja muun omaisuuden arvonalentumistestien yhteydessä määritellään tulevia rahavirtoja, jotka perustuvat tärkeimmiltä oletuksiltaan bruttokatetasoihin, diskonttauskorkoon ja ennusteiden ajanjaksoon. Huomattava negatiivinen kehitys rahavirtojen toteutumisessa ja korkokehityksessä voi johtaa arvonalentumisen kirjaustarpeeseen. Lisätietoja liikearvon arvonalentumistestauksessa käytetyistä oletuksista sekä herkkyyksianalysistä esitetään liitetiedossa 11.

PVO -KONSERNIN OSAKKEIDEN ARVIOITU KÄYPÄ ARVO

Konsernin sijoitukset sisältävät noteeraamattomia osakkeita, joista arvoltaan suurin on yhtiön omistus PVO-konsernissa. Käytössä olevat osakkeet on arvostettu käypään arvoon, joka perustuu sähkön hinnan ja omakustannushinnan erotuksen diskontattuun rahavirtaan. Todellinen käyvän arvon kehitys voi poiketa tehdyistä arvioista mm. sähkön hinnan, inflaation, ennusteiden ajanjakson tai diskonttauskoron takia. Lisätietoja PVO-konsernin käyvän arvon määräytymisestä esitetään liitetiedossa 14.

ETUUSPOHJAISET ELÄKEJÄRJESTELYT

Etuuspohjaisten eläkevastuiden määrittelyyn liittyy useita vakuutusmatemaattisia oletuksia, joiden huomattavat muutokset voivat vaikuttaa eläkevelan ja eläkekulujen suuruuteen. Vakuutusmatemaattiset laskelmat sisältävät johdon antamia oletuksia, kuten diskonttauskoron, palkankorotus- ja työsuhteiden päättävyysoletukset. Eläkevastuun laskevat yhtiöstä riippumattomat vakuutusmatemaatikot. Liitetiedossa 22 on tarkempia tietoja etuuspohjaisten eläkkeiden laskennassa käytetyistä oletuksista.

YMPÄRISTÖVARAUKSET

Ympäristövarausten kirjaaminen tilinpäätökseen edellyttää johdon arviota, koska varauksiin liittyvien velvoitteiden tarkka euromäärä ei ole tilinpäätöstä laadittaessa selvillä. Varaukset on esitetty liitetiedossa 23.

LASKENNALLISET VEROT

Verotuksellisiin tappioihin tai muihin eriin liittyvien laskennallisten verosaamisten kirjaamista varten johto arvioi määrän, jonka verran yhtiöille todennäköisesti syntyy verotettavaa tuloa, niin että verosaamiset pystytään hyödyntämään. Todellinen tuloskehitys voi poiketa arviosta, jolloin muutos vaikuttaa tulevien tilikausien veroihin. Laskennalliset verot on esitetty liitetiedossa 21.

2. SEGMENTTITIEDOT

Huhtikuussa 2014 Kemira aloitti uuden organisaatorakenteen mukaisen liiketoiminnan raportoinnin, joka muodostuu kolmesta segmentistä: Paper, Oil & Mining ja Municipal & Industrial. Syyskuussa 2015 Paper-segmentti uudelleen nimettiin Pulp & Paper -segmentiksi. Segmenttiedoissa esitettävät raportoitavat segmentit ovat:

PULP & PAPER

Pulp & Paper -segmenttiin kuuluu massa- ja paperiteollisuuden kemikaaleja ja tuotekokonaisuuksia, jotka parantavat asiakkaiden kannattavuutta ja raaka-aine- ja energia- tehokkuutta sekä tukevat kestävä kehitystä.

OIL & MINING

Oil & Mining -segmenttiin kuuluu innovatiivisia kemiallisia erotus- ja prosessiratkaisuja öljy- ja kaivosteollisuudelle, jossa vesi on keskeinen tekijä. Hyödyntämällä osaamistaan Oil & Mining -segmentti voi parantaa asiakkaidensa tehokkuutta ja tuottavuutta.

MUNICIPAL & INDUSTRIAL

Municipal & Industrial -segmenttiin kuuluu vedenkäsittelykemikaaleja sekä kunnalliseen että teolliseen vedenpuhdistukseen. Vahvuuksia ovat korkeatasoinen prosessiosaaminen sekä laaja valikoima vedenkäsittelykemikaaleja, joita toimitetaan luotettavasti asiakkaillemme.

Segmentit määrittelevät kukin oman liiketoimintastrategiansa, ja segmentin johto myös ohjaa strategian toteuttamista segmentin sisällä. Tulosvastuu sekä operatiivinen vastuu liiketoiminnasta kuuluu kussakin segmentissä alueellisille liiketoimintayksiköille (RBU). Useimmat liiketoimintapäätökset tehdään paikallisesti, lähellä asiakkaita. RBU:t toimivat Kemiran globaalien funktioiden laatimien politiikkojen ja ohjeiden puitteissa. Kukin globaali funktio (toimitusketju-, T&K-, talous-, IT-, henkilöstö-, viestintä-, laki- sekä EHSQ-toiminto) on vastuussa oman toiminta-alueensa politiikkojen, prosessien, ohjeiden ja työkalujen kehittämisestä. Kullakin funktiolla on henkilöstöä myös jokaisella maantieteellisellä alueella. Alueelliset toiminnot varmistavat globaalien politiikkojen käyttöönoton ja noudattamisen omilla maantieteellisillä alueillaan. Alueelliset funktiot vastaavat myös liiketoiminnan paikallisesta tukemisesta kukin omalla alueellaan.

Maantieteellisesti Kemiran toiminta on jaettu kolmeen alueeseen: Eurooppa, Lähi-itä ja Afrikka (EMEA), Amerikka (Americas) ja Aasia ja Tyynenmeren alue (APAC). Maantieteellisten alueiden johtajat tukevat operatiivista liiketoimintaa ja edistävät Kemiran yksiköiden yhteistyötä alueen sisällä. Aluejohtajat vastaavat myös oman alueensa kehityshankkeiden ohjauksesta.

Segmenttiedot esitetään perustuen konsernin sisäiseen organisaatioon ja raportointirakenteeseen. Segmenttiedoissa esitetty liikevaihto koostuu ainoastaan tuotoista ulkopuolisilta asiakkailta, eikä segmenttien välillä ole sisäistä liikevaihtoa. Segmenttien varat ja velat käsittävät ne varat ja velat, jotka ovat suoraan tai perustellusti kohdistettavissa segmenteille. Segmenttien varoihin on laskettu aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, osuudet osakkuusyrityksissä, vaihto-omaisuus ja lyhytaikaiset korottomat saamiset. Segmenttien velkoihin sisältyvät lyhytaikaiset korottomat velat.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

Liite

2015	Pulp & Paper	Oil & Mining	Municipal & Industrial	Konserni
Liikevaihto	1 417,3	350,1	605,7	2 373,1
Käyttökate	157,1	30,8	75,9	263,8
Liikevoitto	82,6	2,9	47,1	132,6
Rahoituskulut, netto				-30,8
Osuus osakkuusyriytysten voitoista tai tappioista				0,3
Voitto ennen veroja				102,1
Tuloverot				-24,9
Tilikauden tulos				77,2
Poistot	-74,5	-27,2	-28,0	-129,7
Arvonalentumiset		-0,7	-0,8	-1,5
Investoinnit	240,1	30,8	34,2	305,1
MUUT SEGMENTTITIEDOT				
Sidottu pääoma segmenteittäin (netto)	1 089,6	276,7	321,1	1 687,4
Segmentin varat	1 303,5	333,3	415,2	2 052,0
Osuudet osakkuusyriytöksissä	0,5		0,7	1,2
Myytavissä olevat rahoitusvarat				271,6
Laskennalliset verosaamiset				29,5
Muut sijoitukset				5,8
Saamiset etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä				48,9
Muut varat				34,7
Rahavarat				151,5
Varat yhteensä				2 595,2
Segmentin velat	214,4	56,6	94,8	365,8
Pitkäaikaiset korolliset velat				670,9
Lyhytaikaiset korolliset velat				122,7
Muut velat				242,6
Velat yhteensä				1 402,0

2014	Pulp & Paper	Oil & Mining	Municipal & Industrial	ChemSolutions ¹⁾	Konserni
Liikevaihto	1 170,0	382,2	564,7	19,8	2 136,7
Käyttökate	109,9	46,2	61,3	35,5	252,9
Liikevoitto	57,6	27,7	31,7	35,6	152,6
Rahoituskulut, netto					-30,7
Osuus osakkuusyriytysten voitoista tai tappioista					0,2
Voitto ennen veroja					122,1
Tuloverot					-26,3
Tilikauden tulos					95,8
Poistot	-52,3	-18,5	-29,6	0,1	-100,3
Arvonalentumiset					0,0
Investoinnit	83,0	26,3	35,2	0,6	145,1
MUUT SEGMENTTITIEDOT					
Sidottu pääoma segmenteittäin (netto)	927,3	254,3	309,1		1 490,7
Segmentin varat	1 080,2	320,5	398,2		1 798,9
Osuudet osakkuusyriytöksissä	0,5		0,4		0,9
Myytavissä olevat rahoitusvarat					293,7
Laskennalliset verosaamiset					33,7
Muut sijoitukset					9,2
Saamiset etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä					7,5
Muut varat					32,7
Rahavarat					119,1
Varat yhteensä					2 295,7
Segmentin velat	153,4	66,2	89,5		309,1
Pitkäaikaiset korolliset velat					448,3
Lyhytaikaiset korolliset velat					156,9
Muut velat					218,1
Velat yhteensä					1 132,4

1) Maaliskuussa 2014 Kemira saattoi loppuun muurahaishappoliiketoimintansa myynnin, joka muodosti pääosan ChemSolutions-segmentistä. ChemSolutions-segmenttiin jäänyt natriumperkarbonaattiliiketoiminta on siirretty Pulp & Paper -segmenttiin kaupan loppuun saattamisen jälkeen ja ChemSolutions-segmentin toiminta on lakkautettu vuoden 2014 toisen neljänneksen alusta lähtien.

MAANTIETEELLISIÄ ALUEITA KOSKEVAT TIEDOT

Liikevaihto asiakkaan maantieteellisen sijainnin mukaan	2015	2014
Suomi, kotipaikkavaltio	334,8	317,9
Muu Eurooppa, Lähi-itä ja Afrikka	906,0	848,6
Americas -alue	935,9	848,4
APAC -alue	196,4	121,8
Yhteensä	2 373,1	2 136,7
Pitkäaikaiset varat maantieteellisen sijainnin mukaan		
	2015	2014
Suomi, kotipaikkavaltio	710,1	694,4
Muu Eurooppa, Lähi-itä ja Afrikka	441,1	406,8
Americas -alue	477,3	374,1
APAC -alue	118,1	92,7
Yhteensä	1 746,6	1 568,0

TIEDOT MERKITTÄVISTÄ ASIAKKAISTA

Konsernilla on useita merkittäviä asiakkaita. Yhdeltäkään yksittäiseltä ulkopuoliselta asiakkaalta ei ole kertynyt vähintään 10 % liikevaihdosta vuosina 2015 tai 2014.

3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

	2015	2014
Pitkäaikaisten varojen myyntivoitot ¹⁾	1,0	48,5
Vuokratuotot	1,5	1,3
Palvelut	2,3	2,4
Romun ja jätteen myynti	0,1	0,4
Royalty-, knowhow- ja lisenssituotot	0,1	0,2
Muut liiketoiminnan tuotot	2,1	2,4
Yhteensä	7,1	55,2

1) Vuonna 2014 myyntivoittoihin sisältyi 40,9 milj. euroa muurahaishappoliiketoiminnan ja Tanskan jakelu liiketoiminnan myyntivoitot.

4. LIIKETOIMINNAN KULUT

	2015	2014
Valmisteverastojen muutos (varaston lisäys + / vähennys -)	11,0	11,7
Valmistus omaan käyttöön ¹⁾	-2,3	-2,7
Yhteensä	8,7	9,0
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	1 440,2	1 322,4
Aine- ja tarvikkeiden muutos (varaston lisäys + / vähennys -)	-1,4	15,7
Ulkopuoliset palvelut	20,4	21,0
Yhteensä	1 459,2	1 359,1
Henkilöstökulut	356,0	284,2
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrat	37,4	35,1
Pitkäaikaisten varojen myyntitappiot	0,1	2,7
Muut liiketoiminnan kulut ^{2) 3)}	255,0	248,9
Yhteensä	292,5	286,7
Liiketoiminnan kulut yhteensä	2 116,4	1 939,0

- 1) Valmistus omaan käyttöön sisältää lähinnä pitkäaikaisten varojen hankintoihin kohdistuvia palkka- ja henkilömenoja sekä varastosta otettuja aineita ja tarvikkeita.
- 2) Vuonna 2015 muihin liiketoiminnan kuluihin sisältyi tutkimus- ja kehittämismenoja 31,9 milj. euroa (28,0) mukaan lukien saadut avustukset. Saadut avustukset olivat 1,2 milj. euroa (2,1). Nämä vähentävät tutkimus- ja kehittämismenoja.
- 3) Vuonna 2014 Kemira allekirjoitti sovintosopimuksen CDC Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:n ja CDC Holding SA:n (yhdessä "CDC") kanssa koskien Helsingissä vireillä olevaa vahingonkorvauskannetta. Sopimus koskee CDC:lle siirrettyjä vahingonkorvausvaateita, joiden perusteella CDC vaati Kemira Oyj:ltä korvausta väitetyistä vahingoista liittyen Kemiran väitettyihin vanhoihin kilpailuoikeuslainsäädännön rikkomuksiin vetyperoksidiliiketoiminnassa vuosina 1994–2000. Sopimuksen perusteella CDC peruutti vahingonkorvauskanteensa ja Kemira maksoi CDC:lle 18,5 miljoonaa euroa sekä korvasi CDC:lle sen oikeudenkäyntikulua.

	Liite	2015	2014
HENKILÖSTÖKULUT			
Palkat ja palkkiot			
Palkat		274,4	220,9
Kemira Oyj:n toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten palkat	31	1,1	1,2
Osakeperusteiset maksut	5	2,1	-0,3
Yhteensä		277,6	221,8
Henkilösivukulut			
Eläkekulut – etuusperusteiset järjestelyt	22	3,4	-3,5
Eläkekulut – maksupohjaiset järjestelyt		20,8	15,2
Muut henkilösivukulut		54,2	50,7
Yhteensä		78,4	62,4
Henkilöstökulut yhteensä		356,0	284,2

	2015	2014
HENKILÖMÄÄRÄ		
Henkilömäärä keskimäärin maantieteellisen sijainnin mukaan		
EMEA -alue	2 536	2 463
Americas -alue	1 550	1 474
APAC -alue	473	348
Yhteensä	4 559	4 285
Henkilömäärä Suomessa keskimäärin	793	823
Henkilömäärä Suomen ulkopuolella keskimäärin	3 766	3 462
Yhteensä	4 559	4 285
Henkilömäärä 31.12.	4 685	4 248

	2015	2014
TILINTARKASTUSYHTEISÖ DELOITTE & TOUCHE OY:N PALKKIOT JA PALVELUT		
Tilintarkastuspalkkiot	1,5	1,4
Palkkiot veropalveluista	0,3	0,4
Palkkiot muista palveluista ⁴⁾	0,5	2,2
Yhteensä	2,3	4,0

4) Vuonna 2014 muihin palveluihin sisältyi pääosin muurahaishappoliiketoiminnan myyntiin liittyneiden tilintarkastuskertomusten ja tilintarkastajien antamiin lausuntoihin liittyviä palkkioita ja AkzoNobelin paperiliiketoiminnan hankintaan liittyviä palkkioita.

5. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

OSAKEPOHJAINEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄ 2015–2017

Vuonna 2014 Kemira Oyj:n hallitus perusti uuden osakepalkkiojärjestelmän, jossa on kolme ansaintajaksoa: kalenterivuodet 2015, 2016 ja 2017. Kemiran hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja kullekin kriteerille asetettavat tavoitteet kunkin ansaintajakson alussa. Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2015 perustuu konsernin liikevaihdon kasvuun ja käyttökatteen ilman kertaluonteisia eriä.

Palkkio ansaintajaksolta 2015 maksetaan vuonna 2016 osittain Kemiran osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Mikäli osallistujan työ- tai toimisuhte päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta.

Palkkiona maksettuja osakkeita ei saa luovuttaa sitouttamisjakson aikana, joka päättyy kahden vuoden kuluttua ansaintajakson päättymisestä. Mikäli osallistujan työ- tai toimisuhte päättyy sitouttamisjakson aikana, hänen on pääsääntöisesti palautettava palkkiona annetut osakkeet vastikkeetta.

Osakepalkkiojärjestelmän vuoden 2015 ansaintajakson perusteella maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 479 700 Kemira Oyj:n osakkeen arvoa ja lisäksi veroja varten maksettavaa raha-osuutta.

Osakepalkkiojärjestelmä 2015

Ansaintajakso	2015
Osakkeiden omistusvelvollisuus	2 vuotta
Tilikauden päättyessä arvioitu luovutettavien osakkeiden määrä	287 800
Tilikauden päättyessä osakkeina maksettavan palkkion käypä arvo, milj. euroa	2,7
Tilikauden päättyessä rahana maksettavan palkkion käypä arvo, milj. euroa	3,4
Tilikauden päättyessä osallistujien lukumäärä	86

OSAKEPOHJAINEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄ AVAINHENKILÖILLE 2013–2014

Vuonna 2013 Kemira Oyj:n hallitus perusti avainhenkilöille suunnatun osakepohjaisen kannustinjärjestelyn vuosille 2013–2014 osana konsernin kannustus- ja sitouttamisjärjestelmiä. Järjestelyn nojalla tapahtuva osakepalkkioiden suorittaminen on ehdollinen yhtiön hallituksen asettamien ansaintakriteerien saavuttamiselle. Osakepalkkion suorittaminen perustuu sidotun pääomaan tuotto-% (ROCE-%) tavoitteen saavuttamiseen.

Kannustinjärjestelyn nojalla kolmen vuoden jaksolta suoritettava kokonaispalkkio ei voi ylittää osallistujien kohdalla 100 prosenttia osallistujan bruttopalkasta samalta jaksolta. Mikäli ansaintakriteerit saavutetaan

kokonaisuudessaan, tämän kolmen vuoden pituisen järjestelyn puitteissa suoritettavien palkkioiden arvioidaan olevan bruttomäärältään enintään noin 600 000 Kemiran osaketta. Soveltuvat verot vähennetään bruttopalkkiosta ja jäljelle jäävä nettoarvo suoritetaan osallistujille Kemiran osakkeina. Järjestelyn perusteella ansaitut osakkeet on omistettava vähintään kaksi vuotta kunkin palkkiosuorituksen jälkeen.

Kannustinjärjestelyssä mahdollisesti luovutettavina osakkeina käytetään yhtiön omistuksessa olevia tai osakemarkkinoilta hankittavia Kemira Oyj:n osakkeita.

Osakepalkkiojärjestelmän 2013–2014 ansaintajaksot ovat päättyneet ja näiden ohjelmien osalta asetettuja tavoitteita ei saavutettu.

OSAKEPOHJAINEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄ JOHTORYHMÄN JÄSENILLE 2012–2014

Vuonna 2012 Kemira Oyj:n hallitus perusti johtoryhmän jäsenille suunnatun osakepohjaisen kannustinjärjestelyn vuosille 2012–2014 osana konsernin kannustus- ja sitouttamisjärjestelmiä. Järjestelyn nojalla tapahtuva osakepalkkioiden suorittaminen on ehdollinen yhtiön hallituksen asettamien ansaintakriteerien saavuttamiselle. Järjestelyssä käytetään sekä yhtiön sisäistä että ulkopuoliseen vertailuun perustuvaa ansaintakriteeriä. Sisäinen ansaintatavoite on jaettu kolmeen yhden vuoden pituiseen ansaintajaksoon: 2012, 2013 ja 2014. Osakepalkkion suorittaminen perustuu käyttökatteen (EBITDA) ja nettovelan kehityksen perusteella lasketun sisäisen arvon tavoitteen saavuttamiseen. Järjestelyyn sisältyy lisäksi kolmen vuoden jaksolle asetettu yhtiön ulkopuoliseen vertailuun perustuva tavoite, joka on sidottu osakkeen kokonaistuoton suhteelliseen kehitykseen (TSR) perustuvaan tavoitteeseen vuosina 2012–2014.

Kannustinjärjestelyn nojalla kolmen vuoden jaksolta suoritettava kokonaispalkkio ei voi ylittää toimitusjohtajan kohdalla 120 prosenttia eikä muiden osallistujien kohdalla 100 prosenttia osallistujan bruttopalkasta samalta jaksolta. Mikäli ansaintakriteerit saavutetaan kokonaisuudessaan, tämän kolmen vuoden pituisen järjestelyn puitteissa suoritettavien palkkioiden arvioidaan olevan bruttomäärältään enintään noin 900 000 Kemiran osaketta. Soveltuvat verot vähennetään bruttopalkkiosta ja jäljelle jäävä nettoarvo suoritetaan osallistujille Kemiran osakkeina.

Järjestelyn perusteella ansaitut osakkeet on omistettava vähintään kaksi vuotta kunkin palkkiosuorituksen jälkeen. Lisäksi johtoryhmän jäsenten on niin kauan kuin he ovat tämän järjestelyn osallistujia pidettävä viisikymmentä prosenttia osakepalkkiojärjestelmien perusteella saaduista osakkeista kunnes he omistavat Kemiran osakepohjaisten kannustinjärjestelmien nojalla saatuja Kemiran osakkeita arvoltaan vähintään vuosittaista bruttopalkkaansa vastaavan määrän.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

Liite

Kannustinjärjestelyssä suoritettavat osakkeet muodostuvat joko yhtiön omistuksessa olevista tai julkisesta kaupankäynnistä hankituista Kemira Oyj:n osakkeista.

Johtoryhmän jäsenille suunnatun osakepohjaisen kannustinjärjestelyn lisäksi Kemiralla on muille avainhenkilöille suunnattu osakepohjainen kannustinjärjestely, johon johtoryhmän jäsenet eivät osallistu.

Osakepalkkiojärjestelmän 2012–2014 ansaintajaksot ovat päättyneet ja näiden ohjelmien osalta asetettuja tavoitteita ei saavutettu.

OSAKEPERUSTEISTEN MAKSUJEN VAIKUTUS LIIKEVOITTOON

	2015	2014
Osakkeina maksettavat palkkiot	0,9	-0,2
Rahana maksettavat palkkiot	1,2	-0,1
Yhteensä	2,1	-0,3

6. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

	2015	2014
Poistot aineettomista hyödykkeistä		
Muut aineettomat hyödykkeet ¹⁾	25,7	12,4
Kehittämismenot	3,8	3,8
Yhteensä	29,5	16,2
Poistot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä		
Rakennukset ja rakennelmat	16,2	16,4
Koneet ja kalusto	78,1	64,5
Muut aineelliset hyödykkeet	5,9	3,2
Yhteensä	100,2	84,1
Arvonalentumiset aineettomista hyödykkeistä ja aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä		
Liikearvo	0,8	0,0
Maa-alueet	0,7	0,0
Yhteensä	1,5	0,0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	131,2	100,3

1) Sisältää tilikaudelta 2015 aineettomien hyödykkeiden poistoja 7,4 miljoonaa euroa, jotka liittyvät AkzoNobelin paperikemikaali-liiketoiminnan, Soto Industries LLC:n ja Polymer Services LLC:n hankintoihin. Lisätietoja hankinnoista on esitetty liitetiedoissa 12 ja 26.

Liikearvon arvonalentumistestaus on esitetty liitetiedossa 11.

7. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

	2015	2014
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot	0,0	0,2
Korkotuotot		
Korkotuotot lainoista ja saamisista ¹⁾	4,0	1,1
Korkotuotot käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjatuista rahoitusvaroista	0,7	3,0
Muut rahoitustuotot	0,4	0,3
Yhteensä	5,1	4,6
Rahoituskulut		
Korkokulut		
Korkokulut muista veloista ²⁾	-17,7	-17,3
Korkokulut käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjatuista rahoitusveloista	-7,7	-10,7
Muut rahoituskulut ³⁾	-8,5	-6,0
Yhteensä	-33,9	-34,0
Kurssierot		
Kurssierot käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjatuista varoista ja veloista	0,0	-37,0
Lainoista ja saamisista	-1,7	-0,4
Muista veloista	-0,3	36,1
Yhteensä	-2,0	-1,3
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-30,8	-30,7
Nettorahoituskulut liikevaihdosta %	1,3	1,4
Nettokorot liikevaihdosta %	0,9	1,1
Suojauslaskennan piirissä olevista rahoitusinstrumenteista aiheutuneet muutokset laajassa tuloslaskelmassa		
Rahavirran suojaus: laajaan tuloslaskelmaan merkitty määrä	-2,5	3,4
Yhteensä	-2,5	3,4
Kurssierot		
Realisoituneet	-5,1	-11,2
Realisoitumattomat	3,1	9,9
Yhteensä	-2,0	-1,3

1) Vuonna 2015 veroista johtuvia korkotuottoja oli 3 milj. euroa.

2) Vuonna 2014 verojen viivästyisestä johtuvia korkokuluja oli 3 milj. euroa.

3) Sisältää Teollisuuden Voima Oyj:hin liittyvän osakaslainan alaskirjauksen -2,3 milj. euroa ja sähkönsuojauksesta käyvän arvon muutosta -0,8 milj. euroa (-1,0).

8. OSUUDET OSAKKUUS-
YRITYKSISSÄ

	2015	2014
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,9	0,8
Saadut osingot	0,0	-0,1
Osuus osakkuusyritysten voitoista (+) / tappioista (-)	0,3	0,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,2	0,9

KONSERNIN OMISTUSOSUUS, %

Nimi	2015	2014
FC Energia Oy (Ikaalinen, Suomi)	34,0	34,0
FC Power Oy (Ikaalinen, Suomi)	34,0	34,0
Haapaveden Ympäristöpalvelut Oy (Haapavesi, Suomi)	40,5	40,5
Honkalahden Teollisuuslaituri Oy (Joutseno, Suomi)	50,0	50,0

YHTEENVETO OSAKKUUSYRITYSTEN VAROISTA, VELOISTA, LIIKEVAIHDOSTA JA TILIKAUDEN TULOISTA (YRITYSTEN 100 % LUVUT)

	2015	2014
Varat	21,4	22,4
Velat	19,2	20,5
Liikevaihto	7,5	6,9
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	0,5	0,3

Osakkuusyritysten kanssa toteutetut lähipiiri liiketoimet on esitetty liitetiedossa 31.

9. TULOVEROT

	2015	2014
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	-24,2	-29,5
Edellisten tilikausien verot	4,8	-0,7
Laskennallisten verojen muutos	-5,5	3,9
Yhteensä	-24,9	-26,3

Tytärtyhtiöillä on verotappioita 143,9 milj. euroa (106,9), joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista.

TULOSLASKELMAN VEROKULUN JA KONSERNIN KOTIMAAN VEROKANNALLA LASKETTUJEN VEROJEN VÄLINEN TÄSMÄYTYS

	2015	2014
Voitto ennen veroja	102,1	122,1
Verot emoyhtiön verokannan mukaan 20 %	-20,4	-24,4
Ulkomaisten tytäryhtiöiden verokantojen vaikutus	2,0	-3,0
Verovapaat tulot ja vähennyskelvottomat kulut	-1,2	7,4
Osakkuusyritysten vaikutus	0,1	0,0
Verotappiot	-7,4	-4,6
Edellisten tilikausien verot	4,8	-0,7
Aikaisempien tilikausien laskennallisten verojen muutos	-2,8	-1,0
Tuloverot tuloslaskelmassa	-24,9	-26,3

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN LIITTYVÄT VEROT

	2015			2014		
	Ennen veroja	Verokulu (-) / -tuotto (+)	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Verokulu (-) / -tuotto (+)	Verojen jälkeen
Myytävissä olevat rahoitusvarat	-26,3	5,3	-21,0	62,5	-12,5	50,0
Muuntoerot	26,2	0,0	26,2	1,2	0,0	1,2
Rahavirran suojaus	-3,1	0,6	-2,5	4,3	-0,9	3,4
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleenarvostus	44,8	-8,9	35,9	-32,6	6,0	-26,6
Muut laajan tuloksen erät	41,6	-3,0	38,6	35,4	-7,4	28,0

10. OSAKEKOHTAINEN TULOS

	2015	2014
Osakekohtainen tulos, laimentamaton		
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos	71,0	89,9
Keskimääräinen painotettu osakemäärä ¹⁾	152 059 309	152 048 098
Laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa	0,47	0,59
Osakekohtainen tulos, laimennettu		
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos	71,0	89,9
Keskimääräinen painotettu osakemäärä ¹⁾	152 059 309	152 048 098
Oikaisut:		
Osakepohjaisen palkitsemisjärjestelmän perusteella mahdollisesti liikkeelle laskettavat omat osakkeet	335 317	154 781
Keskimääräinen painotettu osakemäärä laimennettua osakekohtaista tulosta laskettaessa	152 394 626	152 202 879
Laimennettu osakekohtainen tulos, euroa	0,47	0,59

1) Osakkeiden keskimääräinen painotettu lukumäärä, joka ei sisällä konsernin hallussa olevia omia osakkeita.

11. LIIKEARVO

	Liite	2015	2014
Kirjanpitoarvo 1.1.		485,6	471,9
Tytäryritysten hankinnat ja liiketoimintakaupat ¹⁾	26	21,3	-0,1
Vähennykset ja muut muutokset		-0,8	0,0
Valuuttakurssierot		12,2	13,8
Kirjanpitoarvo 31.12.		518,3	485,6

1) Vuonna 2015 liikearvo on kasvanut 21,3 milj. euroa liittyen AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoimintojen hankintaan. Vuonna 2014 liikearvo vähentyi 0,1 milj. euroa liittyen 3F Chimica S.p.A:n lopullisen kauppahinnan oikaisuun.

ARVONALENTUMISTESTAUS

Konserni tekee liikearvon testauksen vuosittain 30.9. arvonalentumisen varalta, tai kun esiintyy viite siitä, että kerrytettävissä oleva rahamäärä saattaa olla alle kirjanpitoarvon. Rahavirtaa tuottavien yksikköjen kerrytettävissä olevat rahamäärät perustuvat käyttöarvolaskelmiin. Käyttöarvolaskelmissa käytetyt keskeiset oletukset ovat pitkän aikavälin kasvuvauhti ja diskonttauskorko. Vuonna 2015 arvonalentumistestauslaskelma ei osoittanut arvon alentumista (2014: ei arvon alentumista).

Liikearvo on kohdistettu kolmelle itsenäiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle, jotka ovat konsernin raportoitavat segmentit. Raportoitava segmentti on alin taso, jolla konserni seuraa liikearvoa sisäistä raportointia varten. Konsernin kolme raportoitavaa segmenttiä ovat Pulp & Paper, Oil & Mining ja Municipal & Industrial. Yhteenveto testatuista kirjanpitoarvoista ja liikearvosta konsernin raportoitavilla segmenteillä on esitetty seuraavassa taulukossa.

	31.12.2015	
	Kirjanpitoarvo	josta liikearvoa
Pulp & Paper	1 025	357
Oil & Mining	255	83
Municipal & Industrial	300	78
Yhteensä	1 580	518

	31.12.2014	
	Kirjanpitoarvo	josta liikearvoa
Pulp & Paper	893	330
Oil & Mining	245	83
Municipal & Industrial	297	73
Yhteensä	1 435	486

KESKEISET OLETUKSET LIIKEARVON ARVONALENTUMISTESTAUKSESSA

PITKÄN AIKAVÄLIN KASVUVAUHTI

Pitkän aikavälin kasvuvauhtia käytetään liikearvon arvonalentumistestauksessa. Pitkän aikavälin kasvuvauhdin oletuksena on käytetty konsernin laatimia ja ylimmän johdon hyväksymiä rahavirtaennusteita viiden vuoden ennustejaksolta. Rahavirtojen kasvuennusteet heijastavat ylimmän johdon näkemystä myynnin ja kustannuserien kehittymisestä ennustejakson aikana. Viisivuotisen ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ekstrapoloitu olettaen kasvuvauhdin olevan nolla.

DISKONTTAUSKORKO

Diskonttauskorot perustuvat oikaistuun konsernin pääoman keskimääräiseen kustannukseen (WACC) ennen veroja. Riskioikaistu WACC on määritetty jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle erikseen. Laskelmissa käytetyt diskonttauskorot konsernin raportoitavilla segmenteillä on esitetty seuraavassa taulukossa.

%	2015	2014
Pulp & Paper	6,1	6,3
Oil & Mining	6,7	7,3
Municipal & Industrial	5,4	5,6

HERKKYYSANALYYSI

Herkkyysanalyysi on tehty olettamuksilla sekä ennustekauden aikaisten rahavirtojen että ennustejakson jälkeisten rahavirtojen kasvuvauhdin heikkenemisen suhteen. Lisäksi on huomioitu oletamus yleisen korkotason noususta sekä kannattavuuden heikkeneminen. Jos rahavirrat pienenevät 10 % tai diskonttauskorko kasvaa 2 prosenttiyksikköä, ei näistä aiheudu arvonalentumiskirjausta mihinkään raportoitavaan segmenttiin.

12. MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

2015	Kehittämismenot	Muut aineettomat hyödykkeet ¹⁾	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	47,2	185,9	13,5	246,6
Lisäykset		8,8	2,6	11,4
Tytäryritysten hankinnat ja liiketoimintakaupat ¹⁾		75,6	-0,1	75,5
Vähennykset ja muut muutokset		-62,8	-3,7	-66,5
Valuuttakurssierot		1,0	0,5	1,5
Hankintameno 31.12.	47,2	208,5	12,8	268,5
Kertyneet poistot 1.1.	-41,7	-128,6		-170,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		66,6		66,6
Tilikauden poistot	-3,8	-25,7		-29,5
Valuuttakurssierot		-0,6		-0,6
Kertyneet poistot 31.12.	-45,5	-88,3		-133,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,7	120,2	12,8	134,7

1) Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoimintojen, Soto Industries LLC:n ja Polymer Services LLC:n hankintojen perusteella aineettomiin hyödykkeisiin kohdistettuja asiakassuhteita, kilpailukieltosopimuksia, patenteja ja teknologiaa, joiden hankintameno on 75,6 milj. euroa.

2014	Kehittämismenot	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	47,2	166,1	8,9	222,2
Lisäykset		11,7	4,3	16,0
Vähennykset ja muut muutokset		7,0		7,0
Valuuttakurssierot		1,1	0,3	1,4
Hankintameno 31.12.	47,2	185,9	13,5	246,6
Kertyneet poistot 1.1.	-37,9	-109,0		-146,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		-6,9		-6,9
Tilikauden poistot	-3,8	-12,4		-16,2
Valuuttakurssierot		-0,3		-0,3
Kertyneet poistot 31.12.	-41,7	-128,6		-170,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	5,5	57,3	13,5	76,3

13. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

2015	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat ²⁾	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	51,0	424,9	1 221,2	53,1	65,6	1 815,8
Lisäykset		10,1	67,1	2,0	86,8	166,0
Tytäryritysten hankinnat ja liiketoimintakaupat ¹⁾	2,6	5,1	13,1	0,1	1,7	22,6
Vähennykset ja muut muutokset	-0,4	-9,3	-39,4	-3,2	-0,1	-52,4
Uudelleenryhmittelyt		3,6	16,5	0,7	-20,8	0,0
Valuuttakurssierot	1,3	11,9	40,7	2,0	-5,4	50,5
Hankintameno 31.12.	54,5	446,3	1 319,2	54,7	127,8	2 002,5
Kertyneet poistot 1.1.	-8,8	-234,8	-844,1	-21,9		-1 109,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		9,3	38,6	3,1		51,0
Tilikauden poistot		-16,2	-78,3	-5,7		-100,2
Arvonalentumiset	-0,7					-0,7
Valuuttakurssierot		-5,5	-21,7	-0,5		-27,7
Kertyneet poistot 31.12.	-9,5	-247,2	-905,5	-25,0		-1 187,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	45,0	199,1	413,7	29,7	127,8	815,3

1) Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet sisältävät AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoimintojen, Soto Industries LLC:n ja Polymer Services LLC:n hankinnat, joiden kirjanpitoarvo on 22,6, milj. euroa.

2014	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat ²⁾	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	54,5	374,2	1 086,0	34,5	140,4	1 689,6
Lisäykset	0,8	7,8	82,7	4,3	28,9	124,5
Vähennykset	-4,2	-15,1	-13,6	-1,0		-33,9
Muut muutokset		-0,4	-1,0	-0,3	-0,4	-2,1
Uudelleenryhmittelyt		54,7	41,5	13,8	-110,0	0,0
Valuuttakurssierot	-0,1	3,7	25,6	1,8	6,7	37,7
Hankintameno 31.12.	51,0	424,9	1 221,2	53,1	65,6	1 815,8
Kertyneet poistot 1.1.	-8,5	-234,6	-783,5	-18,5		-1 045,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,3	14,6	14,2	0,9		29,4
Tilikauden poistot		-16,4	-64,5	-3,2		-84,1
Muut muutokset			0,1			0,1
Valuuttakurssierot		1,6	-10,4	-1,1		-9,9
Kertyneet poistot 31.12.	-8,8	-234,8	-844,1	-21,9		-1 109,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	42,2	190,1	377,1	31,2	65,6	706,2

2) Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat koostuvat pääosin tehdasinvestoinneista.

RAHOITUSLEASINGSOPIMUKSET

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä seuraavasti:

	2015	2014
Rahoitusleasingsopimusten perusteella kirjattu hankintameno	6,0	6,0
Kertyneet poistot	-2,5	-1,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	3,5	4,2

Konsernin rahoitusleasingsopimukset koskevat rakennuksia ja rakennelmia, koneita ja kalustoa ja muita aineellisia hyödykkeitä.

14. MYYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

	2015	2014
Kirjanpitoarvo 1.1.	293,7	233,6
1 Lisäykset	4,2	4,4
2 Vähennykset	-0,1	-6,8
Käyvän arvon muutos	-26,2	62,5
3 Kirjanpitoarvo 31.12.	271,6	293,7

POHJOLAN VOIMA -KONSERNIN OSAKKEET

Myytäviissä olevat rahavarat 271,6 milj. euroa (293,7) sisältävät noteeraamattoman Pohjolan Voima -konsernin osakkeita 270,0 milj. euroa (292,1), joiden arvostusperiaatteet on kuvattu tarkemmin konsernin tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa. Kemira Oyj:llä on Pohjolan Voima -konserniin kuuluvasta Pohjolan Voima Oy:stä 4 % omistusosuus ja sen tytäryhtiöstä Teollisuuden Voima Oyj:stä 1 % omistusosuus.

	Osakesarja	Omistus, %	Omaisuuslaji	2015 Käypä arvo	2014 Käypä arvo
12 Pohjolan Voima Oy	A	5	vesivoima	75,6	79,3
13 Pohjolan Voima Oy	B	3	ydinvoima	72,8	83,6
Pohjolan Voima Oy	B2	7	ydinvoima	18,0	13,9
14 Teollisuuden Voima Oyj	A	2	ydinvoima	79,4	91,2
15 Muut Pohjolan Voima Oy ja Teollisuuden Voima Oyj	C, C2, G5, G6, M	useita	useita	24,2	24,1
Yhteensä				270,0	292,1

Osakkeet arvostetaan käypään arvoon käyttämällä diskontattujen rahavirtojen menetelmää. Käyvän arvon laskennassa käytetään diskonttauskorkona vuosittain määritettävää keskimääräistä painotettua pääomakustannusta. Vuonna 2015 laskennassa käytetty lyhyen aikavälin diskonttauskorko oli 4,2 % (3,9 %) ja pitkän aikavälin diskonttauskorko oli 4,8 % (4,6 %). Sähkön tulevaisuuden markkinahinnan 10 prosentin lasku pienentäisi osakkeiden käypää arvoa noin 43 milj. euroa tai jos diskonttauskorko nousisi 1 prosenttiyksiköllä, pienenesi osakkeiden käypä arvo noin 38 milj. euroa.

15. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KIRJANPITOARVOT
ARVOSTUSRYHMITÄIN

2015	Liite	Rahavirran suojauksen piirissä olevat instrumentit	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti arvostettavat instrumentit	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti arvostettavat instrumentit (käyvän arvon suojaus- laskennassa)	Lainat ja muut saamiset	Myytävässä olevat rahoitus- varat	Muut velat	Tase- erien kirjan- pitoarvot yhteensä	Käyvät arvot yhteensä
Pitkäaikaiset varat									
Sijoitukset									
	14					271,6		271,6	271,6
					5,8			5,8	5,8
Lyhytaikaiset varat									
Saamiset ²⁾									
					0,2			0,2	0,2
					295,4			295,4	295,4
			5,2	3,3	0,3			8,8	8,8
Yhteensä			5,2	3,3	301,7	271,6		581,8	581,8
Pitkäaikaiset velat									
Korolliset velat									
	19						315,2	315,2	333,1
							352,4	352,4	359,2
							3,3	3,3	3,4
							21,4	21,4	21,4
Lyhytaikaiset velat									
Korolliset velat									
	19						36,7	36,7	38,1
							86,0	86,0	89,2
Lyhytaikaiset korottomat velat									
	24						162,4	162,4	162,4
		12,2	2,1				32,4	46,7	47,9
Yhteensä		12,2	2,1				1 009,8	1 024,1	1 054,7

1) Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät pääosin Pohjolan Voima -konsernin osakkeita.

2) Saatavien kirjanpitoarvo kuvaa niiden maksimaalista luottoriskiä.

3) Muut saamiset ja velat ovat käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia johdannaisia tai rahavirran suojauksen piirissä olevia johdannaisia.

4) Muut saamiset sisältävät sähköjohdannaiskauppoihin liittyen vastapuolille maksettuja vakuuksia 0,3 milj. euroa (0,8).

5) Sisältää suojauslaskennan soveltamisesta johtuvaa kirjanpidon oikaisua 2,4 milj. euroa (2,1).

Liite

		Rahavirran suojauksen piirissä olevat instrumentit	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti arvostettavat instrumentit	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti arvostettavat instrumentit (käyvän arvon suojaus- laskennassa)	Lainat ja muut saamiset	Myytäväissä olevat rahoitus- varat	Muut velat	Tase- erien kirjan- pitoarvot yhteensä	Käyvät arvot yhteensä
1	2014								
2	Pitkäaikaiset varat								
3	Sijoitukset								
4	Myytäväissä olevat rahoitusvarat ¹⁾	14				293,7		293,7	
5	Muut varat				9,2		9,2	9,2	
6	Lyhytaikaiset varat								
7	Saamiset ²⁾	17							
8	Korolliset saamiset				0,1		0,1	0,1	
9	Korottomat saamiset								
10	Myyntisaamiset				265,3		265,3	265,3	
11	Muut saamiset ^{3) 4)}		2,9	3,0	0,8		6,7	6,7	
12	Yhteensä		2,9	3,0	275,4	293,7	575,0	575,0	
13	Pitkäaikaiset velat								
14	Korolliset velat	19							
15	Lainat rahoituslaitoksilta						241,6	241,6	
16	Joukkovelkakirjalainat ⁵⁾						202,1	202,1	
17	Muut velat						4,6	4,6	
18	Muut velat						21,4	21,4	
19	Lyhytaikaiset velat								
20	Korolliset velat	19							
21	Lainat rahoituslaitoksilta						85,5	85,5	
22	Muut velat						71,4	71,4	
23	Lyhytaikaiset korottomat velat	24							
24	Ostovelat						135,2	135,2	
25	Muut velat ³⁾		8,4	1,4			29,8	39,6	
26	Yhteensä		8,4	1,4			791,6	801,4	

1) Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät pääosin Pohjolan Voima -konsernin osakkeita.

2) Saatavien kirjanpitoarvo kuvaa niiden maksimaalista luottoriskiä.

3) Muut saamiset ja velat ovat käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia johdannaisia tai rahavirran suojauksen piirissä olevia johdannaisia.

4) Muut saamiset sisältävät sähköjohdannaiskauppihin liittyen vastapuolille maksettuja vakuuksia 0,3 milj. euroa (0,8).

5) Sisältää suojauslaskennan soveltamisesta johtuvaa kirjanpidon oikaisua 2,4 milj. euroa (2,1).

RAHOITUSVAROJEN KÄYVÄT ARVOT

HIERARKIA	2015				2014			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä netto	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä netto
Myytävikissä olevat rahoitusvarat	-	-	271,6	271,6	-	-	293,7	293,7
Muut pitkäaikaiset varat	-	5,8	-	5,8	-	9,2	-	9,2
Valuuttajohdannaiset	-	5,2	-	5,2	-	2,9	-	2,9
Korkojohdannaiset, suojauslaskenta	-	3,3	-	3,3	-	3,0	-	3,0
Muut saamiset	-	0,2	-	0,2	-	0,9	-	0,9
Myyntisaamiset	-	295,4	-	295,4	-	265,3	-	265,3
Yhteensä	-	309,9	271,6	581,5	-	281,3	293,7	575,0

Taso 1: Käypä arvo määräytyy markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Käypä arvo määritetään arvostusmenetelmien avulla. Käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on todettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on todettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti määritettävissä.

Taso 3: Käypä arvo määritetään käyttäen arvostusmenetelmiä, joissa käytettävillä tekijöillä on merkittävä vaikutus kirjattuun käypään arvoon, ja nämä tekijät eivät perustu todettavissa oleviin markkinatietoihin.

Tasojen 1–3 välillä ei ole tapahtunut siirtoja tilikauden aikana.

TASO 3 TÄSMÄYTYSLASKELMA	Taso 3 Yhteensä netto 2015	Taso 3 Yhteensä netto 2014
Instrumentti		
Kirjanpitoarvo 1.1.	293,7	227,0
Vaikutus laajaan tulokseen	-26,3	62,5
Lisäykset	4,2	4,4
Vähennykset	0,0	-0,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	271,6	293,7

RAHOITUSVELKOJEN KÄYVÄT ARVOT

HIERARKIA	2015				2014			
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä netto	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä netto
Pitkäaikaiset lainat	-	695,1	-	695,1	-	461,7	-	461,7
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-	38,1	-	38,1	-	88,1	-	88,1
Pitkäaikaiset muut velat	-	21,4	-	21,4	-	21,4	-	21,4
Rahoitusleasingvelat	-	1,2	-	1,2	-	2,2	-	2,2
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	-	88,6	-	88,6	-	63,2	-	63,2
Lyhytaikaiset muut velat	-	33,6	-	33,6	-	38,5	-	38,5
Valuuttajohdannaiset	-	2,1	-	2,1	-	1,4	-	1,4
Korkojohdannaiset, suojauslaskenta	-	1,7	-	1,7	-	2,5	-	2,5
Muut johdannaiset, suojauslaskenta	-	10,5	-	10,5	-	5,9	-	5,9
Ostovelat	-	162,4	-	162,4	-	135,2	-	135,2
Yhteensä	-	1 054,7	-	1 054,7	-	820,1	-	820,1

Liite

16. VAIHTO-OMAISUUS

	2015	2014
Aineet ja tarvikkeet	66,8	67,6
Valmiit tuotteet	131,3	120,3
Ennakkomaksut	8,9	9,4
Yhteensä	207,0	197,3

Vuonna 2015 kirjattiin kuluksi vaihto-omaisuutta 2,5 milj. euroa (1,6), jolla vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvoa alennettiin vastaamaan sen nettorealisointiarvoa.

17. SAAMISET

	Liite	2015	2014
Korolliset saamiset			
Lainasaamiset		0,2	0,1
Myyntisaamiset ja muut saamiset			
Myyntisaamiset	28	295,4	265,3
Ennakkomaksut		4,5	4,4
Siirtosaamiset		45,1	34,1
Muut saamiset		44,8	39,9
Yhteensä		389,8	343,7

Vuonna 2015 yli vuoden kuluttua erääntyviä eriä on myyntisaamisissa 0,5 milj. euroa (0,9), siirtosaamisissa 0,8 milj. euroa (0,5) ja muissa korottomissa saamisissa 6,5 milj. euroa (10,1).

18. OMA PÄÄOMA

OSAKEPÄÄOMA

	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä (1 000)	Osake- pääoma
1.1.2014	152 042	221,8
Omien osakkeiden siirto hallitukselle	9	
31.12.2014	152 051	221,8

	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä (1 000)	Osake- pääoma
1.1.2015	152 051	221,8
Omien osakkeiden siirto hallitukselle	11	
31.12.2015	152 062	221,8

Kemira Oyj:llä on yksi osakelaji. Kukin osake oikeuttaa yhtiökokouksessa yhteen ääneen. 31.12.2015 Kemira Oyj:n osakepääoma oli 221,8 milj. euroa ja osakkeiden lukumäärä oli 155 342 557 sisältäen 3 280 602 omia osakkeita. Kemira Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä ei ole vähimmäis- ja enimmäispääomaa, eikä osakkeella ole nimellisarvoa. Kaikki liikkeelle lasketut osakkeet ovat täysin maksettuja.

YLIKURSSIRAHASTO

Ylikurssirahasto on vuoden 2001 optio-ohjelman merkintöjen kautta karttunut, vanhan osakeyhtiölain (734 / 1978) mukainen rahasto, joka ei enää muutu.

KÄYVÄN ARVON RAHASTOT

Käyvän arvon rahasto on käypään arvoon arvostettujen osakkeiden sekä suojauslaskennan kautta karttuva rahasto.

Yhtiön nimi	Kaupunki	Maa	Konsernin omistusosuus, %		Määräysvallattomien omistajien omistusosuus, %	
			2015	2014	2015	2014
Aliada Quimica de Portugal Lda.	Estarreja	Portugali	50,10	50,10	49,90	49,90
Kemifloc a.s.	Přerov	Tšekki	51,00	51,00	49,00	49,00
Kemwater ProChemie s.r.o.	Kosmonosy	Tšekki	95,10	95,10	4,90	4,90
Kemifloc Slovakia S.r.o.	Prešov	Slovakia	51,00	51,00	49,00	49,00
Kemipol Sp. z.o.o.	Police	Puola	51,00	51,00	49,00	49,00
Kemira Cell Sp. z.o.o.	Ostroleka	Puola	55,00	55,00	45,00	45,00
Kemira Chemicals India Private Limited	Hyderabad	Intia	99,99	99,99	0,01	0,01
PT Kemira Chemicals Indonesia	Pasuruan	Indonesia	99,77	-	0,23	-

MUUT RAHASTOT

Muut rahastot ovat paikallisten lainsäädäntöjen vaatimia. 31.12.2015 muut rahastot olivat 4,0 milj. euroa (3,7).

SIJOITETUN VAPAAN OMAN PÄÄOMAN RAHASTO

Sijoitetun vapaan oman pääoman (SVOP) rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

MUUNTOEROT

Muuntoerot sisältää ulkomaisten yritysten tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot. Myös ulkomaisiin tytäryhtiöihin annettuihin omaa pääomaa korvaavien lainojen kurssierot on käsitelty muuntoeroina.

OMAT OSAKKEET

Kemiran hallussa oli 31.12.2015 omia osakkeita yhteensä 3 280 602 kpl (3 291 185 kpl). Omien osakkeiden keskimääräinen hankintahinta oli 6,73 euroa ja osuus osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä 2,1 %. Omien osakkeiden yhteenlaskettu kirjanpidollinen vasta-arvo on 4,7 milj. euroa.

MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUS

	2015	2014
Kirjanpitoarvo 1.1.	12,6	13,0
Osingot	-5,9	-5,4
Vähennykset	0,0	-0,5
Osuus tilikauden tuloksesta	6,2	5,9
Valuuttakurssierot	0,0	-0,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	12,9	12,6

Liite

19. KOROLLISET VELAT

	2015	2014
Lyhytaikaiset korolliset velat		
1 Lainat rahoituslaitoksilta	36,7	85,5
2 Rahoitusleasingvelat	0,6	0,8
3 Muut lyhytaikaiset velat	85,4	70,6
Yhteensä	122,7	156,9
Pitkäaikaiset korolliset velat		
5 Lainat rahoituslaitoksilta	315,2	241,6
6 Joukkovelkakirjalainat	352,4	202,1
7 Rahoitusleasingvelat	0,6	1,4
8 Muut pitkäaikaiset velat	2,7	3,2
Yhteensä	670,9	448,3
Pitkäaikaisten velkojen erääntyminen		
9 2017 (2016)	67,6	36,9
10 2018 (2017)	83,0	60,8
11 2019 (2018)	210,1	75,8
12 2020 (2019)	160,2	209,9
13 2021 (2020) tai myöhemmin	150,0	64,9
Yhteensä	670,9	448,3
Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluttua		
15 Joukkovelkakirjalaina ¹⁾	150,0	0,0
16 Lainat rahoituslaitoksilta	0,0	64,9
Yhteensä	150,0	64,9

1) Kemira laski 13.5.2015 liikkeeseen 150 milj. euron joukkovelkakirjalainan. Laina erääntyy 13.5.2022, ja sille maksetaan kiinteää 2,250 prosentin vuotuista korkoa.

Pitkäaikaisten velkojen valuuttajakauma on esitetty rahoitusriskien liitteessä 28. Konsernilla ei ole vaihtovelka- kirja- tai debentuurilainoja.

	2015	2014
Korolliset nettovelat		
24 Pitkäaikaiset velat	670,9	448,3
25 Lyhytaikaiset velat	122,7	156,9
Rahavarat	-151,5	-119,1
Yhteensä	642,1	486,1

20. RAHOITUSLEASINGVELAT

	2015	2014
Vähimmäisvuokrien erääntymisajat		
Vuoden kuluessa	0,6	0,9
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään 5 vuoden kuluttua	0,7	0,8
Yli 5 vuoden kuluessa	0,0	0,7
Vähimmäisvuokrat yhteensä	1,3	2,4
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo		
Vähimmäisvuokrat yhteensä	1,3	2,4
Tulevat rahoituskulut	-0,1	-0,2
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo yhteensä	1,2	2,2
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvon erääntymisajat		
Vuoden kuluessa	0,6	0,8
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään 5 vuoden kuluttua	0,6	0,8
Yli 5 vuoden kuluessa	0,0	0,6
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo yhteensä	1,2	2,2

21. LASKENNALLISET VEROVELAT JA -SAAMISET

	1.1.2015	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu laajaan tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Myydyt tytär- yritykset	Valuutta- kurssierot ja siirrot erien välillä	31.12.2015
Laskennalliset verovelat							
Kertyneet poistoerot	55,2	0,7				3,3	59,2
Myytävissä olevat rahoitusvarat	29,8		-5,2				24,6
Etuuspohjaiset eläkkeet	2,6	-0,2	8,5			0,4	11,3
Hankitun nettovarallisuuden arvostaminen käypään arvoon ¹⁾	7,6	-1,7			3,8	0,1	9,8
Muut erät	2,7	9,2	0,3			0,1	12,3
Yhteensä	97,9	8,0	3,6	0,0	3,8	3,9	117,2
Vähennetty laskennallisista verosaamisista	-51,5						-61,3
Laskennalliset verovelat taseessa	46,4						55,9
Laskennalliset verosaamiset							
Varaukset	4,9	5,9				6,9	17,7
Vahvistetut tappiot	56,7	-17,4				-7,0	32,3
Etuuspohjaiset eläkkeet	4,2	0,8	-0,2			-0,1	4,7
Muut erät	19,4	13,2	0,8		0,6	2,1	36,1
Yhteensä	85,2	2,5	0,6	0,0	0,6	1,9	90,8
Vähennetty laskennallisista verovelosta	-51,5						-61,3
Laskennalliset verosaamiset taseessa	33,7						29,5

	1.1.2014	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu laajaan tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Ostetut tytäryritykset	Valuutta- kurssierot ja siirrot erien välillä	31.12.2014
Laskennalliset verovelat							
Kertyneet poistoerot	50,7	0,5				4,0	55,2
Myytävissä olevat rahoitusvarat	17,4	0,0	12,5			-0,1	29,8
Etuuspohjaiset eläkkeet	7,2	0,7	-5,4			0,1	2,6
Hankitun nettovarallisuuden arvostaminen käypään arvoon ¹⁾	8,8	-1,0			-0,3	0,1	7,6
Muut erät	5,7	-3,2	0,2				2,7
Yhteensä	89,8	-3,0	7,3	0,0	-0,3	4,1	97,9
Vähennetty laskennallisista verosaamisista	-46,3						-51,5
Laskennalliset verovelat taseessa	43,5						46,4
Laskennalliset verosaamiset							
Varaukset	6,9	-1,9				-0,1	4,9
Vahvistetut tappiot	46,2	7,9				2,6	56,7
Etuuspohjaiset eläkkeet	3,8	-0,5	0,3			0,6	4,2
Muut erät	25,4	-4,6	-0,4		-0,2	-0,8	19,4
Yhteensä	82,3	0,9	-0,1	0,0	-0,2	2,3	85,2
Vähennetty laskennallisista verovelosta	-46,3						-51,5
Laskennalliset verosaamiset taseessa	36,0						33,7

1) Yrityshankinnoissa yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat kirjataan käypiin arvoihin, josta aiheutuva laskennallinen vero vaikuttaa liikearvoon.

22. ETUUSPOHJAISET ELÄKEJÄRJESTELYT JA TYÖSUHDE-ETUUDET

Konsernilla on useita etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä ja muista työsuhde-etuuksista johtuvia veloitteita. Merkittävimmät etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ovat Suomessa, Ruotsissa, Saksassa, Iso-Britanniassa, Norjassa ja Kanadassa.

SUOMI

Konsernilla on Suomessa merkittävä etuuspohjainen eläkejärjestely Eläkesäätiö Neliapilassa, jossa osan henkilökunnan lisäeläke-etuuksista on järjestetty. Eläkesäätiö Neliapilan piiriin kuuluvat henkilöt, joiden työsuhde Kemiraan on alkanut ennen 1.1.1991, jolloin säätiö on suljettu uusilta työntekijöiltä. Eläkesäätiö Neliapilan etuuspohjaiset veloitteet ovat yhteensä 241,2 milj. euroa (284,5) ja eläkevarat 287,5 milj. euroa (289,8).

Eläkesäätiö Neliapilan lisäeläketurva sisältää vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläke-edun sekä hautausavustuksen. Kokonaistavoite-eläke on 66 prosenttia eläkepalkasta. Täysi tavoite saavutetaan 25 vuoden palveluksella. Lisäeläkkeen määrä lasketaan tavoite-eläkkeen ja lakisääteisten eläkkeiden erotuksena. Vanhuuseläkeikä on 65 vuotta, mutta työntekijällä on oikeus palvelusvuosiaan vastaavaan eläkkeeseen 60 vuotta täytettyään. Vanhuuseläke maksetaan kokonaan lisäeläkkeenä 63 vuoden ikään saakka, mistä lähtien lakisääteiset eläkkeet pienentävät lisäeläkettä.

Vuoden 2017 työeläkelainsäädännön uudistuksen ja siihen liittyvän kuolevuusoletuksen muutos vaikuttaa Eläkesäätiö Neliapilaan kuuluvien henkilöiden lisäeläketurvan laskentaan. Vuoden 2015 IFRS-tilinpäätöksessä uusi kuolevuusoletus on kirjattu muihin laajan tuloksen eriin. Työeläkelainsäädännön lakimuutos tullaan mahdollisesti kirjaamaan tulosvaikutteisesti takautuvana työsuoritukseen perustuvana menona vuoden 2016 IFRS-tilinpäätökseen.

RUOTSI

Merkittävä etuuspohjainen eläkejärjestely on toimihenkilöille tarkoitettu ITP 2 -järjestelmä. Saadakseen täyden eläkkeen työntekijällä on oltava ennakoitu eläkkeeseen oikeuttava työjakso, työn aloittamisesta eläkeikään saakka, vähintään 30 vuoden ajan. Eläkejärjestelyyn sisältyvät normaali vanhuuseläke, täydentävä vanhuuseläke ja perhe-eläke. Lisäksi työnantajalla tulee olla vakuutus eläkevakuutusyhtiö PRI Pensiongarantin kautta koskien ITP 2 -järjestelyn eläkevastuuta. Ruotsin etuuspohjaiset veloitteet ovat yhteensä 46,9 milj. euroa (46,8).

ETUUSPOHJAISET VELOITTEET TASEESSA

	2015	2014
Etuuspohjaisten veloitteiden nykyarvo	337,5	375,2
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-309,1	-309,6
Nettomääräinen saaminen (-) / velka (+) taseessa	28,4	65,6
Velka etuuspohjaisista järjestelyistä	77,3	73,1
Saaminen etuuspohjaisista järjestelyistä	-48,9	-7,5
Nettomääräinen saaminen (-) / velka (+) etuuspohjaisista järjestelyistä taseessa	28,4	65,6

ETUUSPOHJAISET JÄRJESTELYT LAAJASSA TULOKSESSA

	2015	2014
Työsuoritukseen perustuvat menot	3,4	-5,0
Nettokorkomenot	1,7	1,5
Tuloslaskelman etuuspohjaisten järjestelyjen kulut (+) / tuotot (-)	5,1	-3,5
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleenarvostuksesta johtuvat vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) ^{1) 2)}	-35,9	26,6
Muut laajan tuloksen etuuspohjaisten järjestelyjen kulut (+) / tuotot (-)	-35,9	26,6
Laajan tuloksen etuuspohjaisten järjestelyjen kulut (+) / tuotot (-)	-30,8	23,1

- 1) Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleenarvostus on laajassa tuloslaskelmassa osana muita laajan tuloksen eriä. Erä on esitetty verovaikutus huomioon ottaen ja siihen liittyvät tuloverot on esitetty liitetiedossa 9.
- 2) Vuoden 2015 ja 2014 osalta vakuutusmatemaattisten voittojen / tappioiden muutos johtuu pääasiassa taloudellisten oletusten muutoksesta määritettäessä vakuutusmatemaattisia eriä. Lisäksi vuoden 2015 vakuutusmatemaattisiin voittoihin vaikuttaa 8,8 milj. euroa liittyen Eläkesäätiö Neliapilan uudistettuun kuolevuusoletukseen, joka käsitellään väestötieteellisenä oletuksena IAS 19-laskennassa.

ETUUSPOHJAISTEN VELVOITTEIDEN NYKYARVON MUUTOS TILIKAUDEN AIKANA

	2015	2014
Etuuspohjaiset velvoitteet 1.1.	375,2	423,8
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	3,0	2,6
Korkomenot	6,7	10,8
Vakuutusmatemaattiset tappiot (+) / voitot (-)	-34,7	45,3
Valuuttakurssierot ulkomaisista järjestelyistä	0,3	-2,3
Yrityshankintojen ja -myyntien vaikutus ³⁾	4,8	-7,8
Maksetut etuudet	-19,8	-20,3
Järjestelyjen supistamiset ja velvoitteiden täyttämiset ⁴⁾	-0,1	-77,0
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	0,3	0,0
Muut muutokset	1,8	0,1
Etuuspohjaiset velvoitteet 31.12.	337,5	375,2

ETUUSPOHJAIISIIN JÄRJESTELYIHIN KUULUVIEN VAROJEN KÄYVÄN ARVON MUUTOS TILIKAUDEN AIKANA

	2015	2014
Varojen käypä arvo 1.1.	309,6	379,8
Korkotuotot	5,0	9,3
Työnantajan maksusuoritukset	2,2	1,3
Vakuutusmatemaattiset tappiot (-)/ voitot (+)	10,1	13,7
Valuuttakurssierot ulkomaisista järjestelyistä	-0,7	0,4
Yrityshankintojen ja -myyntien vaikutus ³⁾	0,5	-6,3
Maksetut etuudet	-17,1	-17,8
Velvoitteiden täyttämiset ⁴⁾	0,0	-70,7
Muut muutokset	-0,5	-0,1
Varojen käypä arvo 31.12.	309,1	309,6

3) Vuonna 2015 Kemira osti AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoiminnot. Yrityskaupan seurauksena Kemiralle siirtyi etuuspohjaisia järjestelyjä, jotka sijaitsevat pääosin Saksassa, Ranskassa, Italiassa, Indonesiassa, Thaimaassa, Koreassa ja Australiassa.

4) Hollannissa aikaisemmin voimassa ollut etuuspohjainen eläkejärjestely muutettiin maksupohjaiseksi vuonna 2014.

JÄRJESTELYYN KUULUVIEN VAROJEN JAKAUTUMINEN OMAISUUSLAJEITTAIN

	2015	2014
Korkosijoitukset ja muut varat	175,1	163,1
Osakkeet ja osakerahastot	117,2	129,9
Konsernin käytössä olevat kiinteistöt	15,5	15,5
Kemira Oyj:n osakkeet	1,3	1,1
Varat yhteensä	309,1	309,6

Merkittävin osa järjestelyyn kuuluvista varoista on Suomessa Eläkesäätiö Neliopilassa, jonka varat 287,5 milj. euroa (289,8) koostuvat korkorahastoista ja muista varoista 165,9 milj. euroa (156,1); osakkeista ja osakerahastoista 104,8 milj. euroa (117,1); kiinteistöistä 15,5 milj. euroa (15,5) ja Kemira Oyj:n osakkeista 1,3 milj. euroa (1,1). Eläkesäätiö Neliopilassa sijoituspositiotta hallinnoidaan siten, että tavoitteena on varojen ja velkojen yhteensovittaminen (ALM). Menettelyn tarkoituksena on pitkäaikaisten sijoitusten sovittaminen yhteen eläkejärjestelyistä aiheutuvien velvoitteiden kanssa.

Eläkesäätiö Neliopilassa olennaisena sijoitustoiminnan riskinä voidaan pitää markkinariskiä. Rahoitusmarkkinoiden syklisistä vaihteluista johtuvaa markkinariskiä hallitaan huolehtimalla sijoitusposition riittävästä hajauttamisesta.

Kemiran eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen toteutunut tuotto (+) / kulu (-) oli 14,7 milj. euroa (23,0).

KESKEISET VAKUUTUSMATEMAATTISET OLETUKSET, %

	2015	2014
Diskonttauskorko	2,0–4,0	1,5–4,0
Inflaatioaste	1,5–2,5	1,5–3,0
Tulevat palkankorotukset	1,5–3,0	2,0–3,3
Tulevat eläkkeiden korotukset	1,7–3,0	1,8–3,3

Suomessa Eläkesäätiö Neliopilassa velvoitteen laskemisessa käytetyt keskeiset oletukset olivat seuraavat: diskonttauskorko 2,0 % (1,5 %), inflaatioaste 1,5 % (2,0 %), tulevat palkankorotukset 1,5 % (2,0 %) ja tulevat eläkkeiden korotukset 1,7 % (2,1 %).

HERKKYYSANALYYSI

Jos diskonttauskorko laskisi 0,5 prosenttiyksiköllä, etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin liittyvien velvoitteiden nykyarvo nousisi 22,3 milj. euroa, mikäli kaikki muut oletukset säilyisivät ennallaan.

Herkkyyksianalyysi perustuu siihen, että yhden oletuksen muuttuessa kaikki muut oletukset säilyvät ennallaan. Käytännössä tämä ei ole todennäköistä, ja joissakin oletuksissa tapahtuvat muutokset saattavat korreloida keskenään. Etuuspohjaisen velvoitteen herkkyyks merkittävien vakuutusmatemaattisten oletusten muutoksille on laskettu käyttäen samaa menetelmää kuin on käytetty taseeseen merkittävää eläkevelvoitetta laskettaessa.

Etuuspohjaisiin järjestelyihin suoritettavien maksujen tilikaudella 2016 odotetaan olevan 3,5 milj. euroa.

23. VARAUKSET

	Henkilöstö- kuluvaraukset	Uudelleen- järjestely- varaukset	Ympäristö- varaukset	Muut varaukset	Yhteensä
Pitkäaikaiset varaukset					
1.1.2015	5,3	1,1	16,2	1,0	23,6
Valuuttakurssierot	-0,1		0,3	-0,2	0,0
Uudet varaukset ja varausten lisäykset	0,9		2,7	6,0	9,6
Käytetyt varaukset	-0,3	-0,5	-3,1		-3,9
Käyttämättömien varausten peruuttaminen	-0,5		-0,5	-0,5	-1,5
Uudelleenryhmittely	-1,9	0,1	1,0	1,1	0,3
31.12.2015	3,4	0,7	16,6	7,4	28,1
Lyhytaikaiset varaukset					
1.1.2015	3,1	4,4	9,4	0,2	17,1
Valuuttakurssierot					0,0
Uudet varaukset ja varausten lisäykset	3,6	5,5	1,2		10,3
Käytetyt varaukset	-1,8	-2,2	-4,8		-8,8
Käyttämättömien varausten peruuttaminen	-1,0	-0,1	-2,2		-3,3
Uudelleenryhmittely		0,6	-1,0		-0,4
31.12.2015	3,9	8,2	2,6	0,2	14,9
				2015	2014
Varausten kokonaismäärän jakautuminen					
Pitkäaikaiset varaukset				28,1	23,6
Lyhytaikaiset varaukset				14,9	17,1
Yhteensä				43,0	40,7

Vuonna 2015 varausten lisäykset liittyvät pääosin organisaatorakenteen uudistamiseen, ehdolliseen kauppahintaan yrityshankinnassa, tehtaiden sulkemisiin ja tehdasalueilla tehtäviin ympäristön puhdistustöihin. Ympäristöriskeistä ja vastuista kerrotaan tarkemmin liitetiedossa 30.

24. OSTOVELAT JA MUUT LYHYTAIKAISET VELAT

	2015	2014
Ostovelat ja muut velat		
Saadut ennakot	1,7	3,4
Ostovelat	162,4	135,2
Siirtovelat	192,8	159,9
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	31,8	29,2
Yhteensä	388,7	327,7
Siirtovelat		
Henkilöstökulut	62,6	41,1
Liikevaihtoon ja ostoihin liittyvät erät	80,3	70,4
Korot	9,9	11,2
Kurssierot	0,3	1,5
Muut	39,7	35,7
Yhteensä	192,8	159,9

25. MYYTYJEN TYTÄRYRITYSTEN RAHAVIRTAVAIKUTUS

	2015	2014
Tytäryritysten myynti		
Luovutustulot ¹⁾	1,1	132,0
Myytyjen yritysten rahavarat	-	-2,0
Tytäryritysten myynnit vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	1,1	130,0
Myytyjen tytäryritysten varojen ja velkojen arvo		
Nettokäyttöpääoma	-	8,8
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja aineettomat hyödykkeet	-	-0,1
Muut korottomat saamiset	-	0,2
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-0,6
Korolliset velat	-	-3,8
Korottomat velat	-	-2,0
Myytyjen yritysten varojen ja velkojen nettoarvo yhteensä	-	2,5

1) Vuonna 2015 luovutustulot sisältää loppumaksun liittyen myyntiin liiketoimintaan Brasiliassa. Kemira myi Brasilian saostuskemikaalien liiketoiminnan Bauminas Química Ltda.:lle vuonna 2013.

26. LIIKETOIMINTOJEN YHDISTÄMINEN

2015: AKZONOBELIN PAPERIKEMIKAALI-LIIKETOIMINTOJEN HANKINTA

Kemira osti 4.5.2015 AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoiminnot. Yrityskaupan seurauksena Kemiralle siirtyi kuusi AkzoNobelin paperikemikaalien tuotantolaitosta ja noin 350 työntekijää. Kemiralle siirtyneet tuotantolaitokset sijaitsevat Etelä-Koreassa, Thaimaassa, Indonesiassa, Australiassa, Espanjassa ja Italiassa. Yrityskauppa vahvistaa Kemiran markkina-asemaa erityisesti Aasian ja Tyynenmeren alueella. Se mahdollistaa myös maailmanlaajuisen tuotantolaitosverkoston tehostamisen.

Kauppahinta 127,3 milj. euroa on maksettu kokonaan käteisellä, eikä siihen liity ehdollista lisäkauppahintaa. Kemira sai 100 prosentin osuuden hankitusta liiketoiminnasta ja ostettu liiketoiminta on yhdistetty Pulp & Paper-segmenttiin. Hankinnasta aiheutuva ehdollinen liikearvo on 21,3 milj. euroa, joka aiheutuu pääosin odotettavissa olevista synergiahyödyistä liiketoimintojen yhdistymisestä.

Hankintaan liittyvien IFRS 3-standardin mukaisten laskelmien tekeminen on meneillään. Näin ollen esitetyt varat, velat ja liikearvo saattavat muuttua 12 kuukauden pituisen arvostamiskauden aikana, kun lopulliset laskelmat valmistuvat. Alustavien laskelmien perusteella 62 milj. euroa kohdistettiin aineettomiin hyödykkeisiin sisällyville asiakassuhteille, kilpailukieltosopimuksille, patenteille ja teknologialle. Hankitut aineettomat hyödykkeet poistetaan keskimäärin kuudessa vuodessa.

Seuraavassa taulukossa esitetään yhteenveto AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoiminnoista maksetusta vastikkeesta ja hankinta-ajankohtana kirjatusta varoista ja vastattavaksi otetuista veloista:

Liite	
Luovutettu vastike, rahavarat, yhteensä	127,3
Hankinnan seurauksena kirjatut varat ja velat	
Aineettomat hyödykkeet	12 62,0
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	13 21,9
Vaihto-omaisuus	14,8
Myyntisaamiset	8,1
Muut saamiset	3,5
Rahavarat	13,6
Laskennalliset verovelat	-3,8
Varaukset, ostovelat ja muut velat	-14,1
Hankintun nettovarallisuuden käypä arvo	106,0
Liikearvo	11 21,3
Yhteensä	127,3

Hankintaan liittyvät menot 7,7 milj. euroa sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin vuoden 2015 konsernituloslaskelmassa.

AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoimintojen liikevaihto, joka sisältyy konsernin tuloslaskelmaan 4.5.2015 lähtien, oli 146 milj. euroa. Käyttökate se kerrytti kyseiseltä ajalta 13 milj. euroa.

Jos AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoiminnot olisi yhdistetty 1.1.2015 alkaen, konsernituloslaskelman mukainen pro forma -liikevaihto olisi 219 milj. euroa ja pro forma -käyttökate 19 milj. euroa. Pro forma -luvut on annettu ainoastaan vertailtavuuden vuoksi. Ne eivät välttämättä kuvasta todellista tulosta, eivätkä ne siten ilmaise myöskään tulevaisuuden liiketoiminnan tulosta, joka on aiheutunut liiketoimintojen yhdistämisestä.

2015: SOTO INDUSTRIES LLC:N JA POLYMER SERVICES LLC:N HANKINNAT

Kemira ilmoitti 2.9.2015, että se on hankkinut yksityisomisteisen Soto Industries LLC:n määrätyt toiminnot. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Charlottessa, Pohjois-Carolinassa. Soto on erikoistunut massa- ja paperiteollisuudelle tarjottaviin saostumanestotuotteisiin, vaahdonestoaineisiin ja selkeytyksen apuaineisiin. Hankinta on yhdistetty Pulp & Paper -segmenttiin.

Kemira solmi 8.12.2015 kaupan yksityisomisteisen Polymer Services, LLC:n määrätyistä toiminnoista. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Plainvillessä, Kansasissa. Polymer Services, LLC on erikoistunut öljyn tehostetussa talteenotossa käytettävien polymeerigeelien kenttäsovellukseen. Hankinta on yhdistetty Oil & Mining -segmenttiin.

Näihin hankintoihin liittyvien IFRS 3-standardin mukaisten laskelmien tekeminen on meneillään ja yksilöitävissä olevien omaisuuserien käyvät arvot saadaan lopullisten laskelmien valmistuttua.

27. JOHDANNAISINSTRUMENTIT

NIMELLISARVOT	2015			2014		
	< 1 vuosi	> 1 vuosi	Yhteensä	< 1 vuosi	> 1 vuosi	Yhteensä
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinisopimukset	402,3	-	402,3	304,7	-	304,7
Valuuttaoptiot	-	-	-	65,2	-	65,2
Ostetut	-	-	-	32,6	-	32,6
Myydyt	-	-	-	32,6	-	32,6
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	65,9	282,9	348,8	66,5	258,0	324,5
joista rahavirran suojaukseen	65,9	182,9	248,8	66,5	158,0	224,5
joista käyvänarvon suojaukseen	-	100,0	100,0	-	100,0	100,0
Muut johdannaiset						
Ostetut sähkösopimukset (GWh)	562,2	893,5	1 455,7	538,4	965,2	1 503,6
joista rahavirran suojaukseen (GWh)	562,2	893,5	1 455,7	538,4	965,2	1 503,6

Rahoitusinstrumenttien nimellisarvot eivät välttämättä vastaa osapuolten vaihtamia rahasuorituksia eivätkä siten yksinään tarkasteltuina anna kuvaa konsernin riskiasemasta.

KÄYVÄT ARVOT	Varat brutto	Velat brutto	Yhteensä netto	Varat brutto	Velat brutto	Yhteensä netto
Valuuttajohdannaiset						
Valuuttatermiinisopimukset	5,2	-2,1	3,1	2,9	-1,4	1,5
Valuuttaoptiot	-	-	-	0,0	0,0	0,0
Ostetut	-	-	-	0,0	0,0	0,0
Myydyt	-	-	-	0,0	0,0	0,0
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	3,3	-1,7	1,6	3,0	-2,5	0,5
joista rahavirran suojaukseen	-	-1,7	-1,7	-	-2,5	-2,5
joista käyvänarvon suojaukseen	3,3	-	3,3	3,0	-	3,0
Muut johdannaiset						
Ostetut sähkösopimukset	-	-10,5	-10,5	-	-5,9	-5,9
joista rahavirran suojaukseen	-	-10,5	-10,5	-	-5,9	-5,9

KÄYVÄT ARVOT	Varat brutto		Velat brutto		Varat brutto		Velat brutto	
	< 1 vuosi	> 1 vuosi	< 1 vuosi	> 1 vuosi	< 1 vuosi	> 1 vuosi	< 1 vuosi	> 1 vuosi
Valuuttajohdannaiset								
Valuuttatermiinisopimukset	5,2	-	-2,1	-	2,9	-	-1,4	-
Valuuttaoptiot	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostetut	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Myydyt	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
Korkojohdannaiset								
Koronvaihtosopimukset	-	3,3	-0,6	-1,1	-	3,0	-0,8	-1,7
joista rahavirran suojaukseen	-	0,0	-0,6	-1,1	-	0,0	-0,8	-1,7
joista käyvänarvon suojaukseen	-	3,3	-	-	-	3,0	-	-
Muut johdannaiset								
Ostetut sähkösopimukset	0,0	0,0	-5,2	-5,3	0,0	0,0	-3,1	-2,8
joista rahavirran suojaukseen	0,0	0,0	-5,2	-5,3	0,0	0,0	-3,1	-2,8

28. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Kemiran konsernirahoituksen tehtävänä on huolehtia rahoitusriskien hallinnasta voimassa olevan toimintaohjeen mukaisesti. Rahoituksen toimintaohje on yhtiön hallituksen hyväksymä, ja siinä määritellään rahoituksen hallinnon toimintaperiaatteet. Hallitus vahvistaa vuosittain rahoituksen toimintasuunnitelman sekä rahoitusriskien sallitut enimmäismäärät.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on suojata yhtiötä rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta vaihteluilta ja siten turvata omalta osaltaan yhtiön tuloskehitys ja oma pääoma. Kemira käyttää erilaisia rahoitusinstrumentteja asetettujen limiittien puitteissa. Konsernissa käytetään vain sellaisia instrumentteja, joiden markkina-arvoja ja riskejä voidaan jatkuvasti ja luotettavasti seurata. Johdannaisinstrumentteja käytetään ainoastaan suojautumistarkoituksiin, ei spekulatiivisesti. Valuutta- ja korkoriskien hallinta on keskitetty konsernirahoitukseen.

Transaktio- ja translaatoriski	2015				2014			
	SEK	CAD	USD	Muut	SEK	CAD	USD	Muut
Operatiivinen nettovaluuttavirtaennuste ¹⁾	-60,4	38,9	14,1	34,6	-33,9	41,0	6,8	61,9
Nettolainaus	2,7	1,5	430,7	17,3	-16,1	-	315,5	53,8
Johdannaiset, transaktioriskin suojaus	39,2	-23,2	-9,2	-8,5	13,8	-22,0	0,0	-12,5
Johdannaiset, translaatoriskin suojaus	-2,7	-1,5	-65,9	-73,9	16,8	-	-74,4	-50,3
Yhteensä	-21,2	15,7	369,7	-30,5	-19,4	19,0	247,9	52,9

1) Perustuu 12 kuukauden valuuttavirtaennusteeseen.

Operatiivinen nettovaluuttavirtaennuste vuodelle 2016 oli vuodenvaihteessa 2015 / 2016 208 milj. euroa suojausasteen ollessa 41 % (32 %). Suojausastetta seurataan päivittäin. Kokonaisvirtariskin suojaamisessa neutraali taso saavutetaan, kun ennustetusta nettovaluuttavirrasta on suojattuna 50 %. Ennustetusta virrasta on aina oltava suojattuna vähintään 30 % ja enintään 100 %. Valuuttakurssien heikentyminen kymmenellä prosentilla suhteessa euroon vuoden keskipäivä käyttäen ja ilman suojaustoimintaa aiheuttaisi noin 15 milj. euron negatiivisen vaikutuksen käyttökatteeseen.

Koska Kemiran konsernilitin päätös laaditaan euroina, Kemira altistuu valuutan translaatoriskille siltä osin kuin sen muualla kuin Suomessa sijaitsevien tytäryhtiöiden tulos- ja tase-erät raportoidaan muina valuuttoina kuin euroissa. Translaatoriskin kannalta merkittävimmät valuutat ovat Yhdysvaltain dollari, Ruotsin kruunu, Kanadan dollari, Kiinan renminbi ja Brasilian real.

Konserniyhtiöiden suurimmat omat pääomat ovat Ruotsin kruunuina ja Yhdysvaltain dollareina. Tavoitteena on suojautua taseriskeiltä pitämällä taseen valuuttamääräiset velat tasapainossa valuutoittain taseen omaisuuserien kanssa. Konsernin ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksessa seurataan omavaraisuus-

VALUUTTARISKI

Valuuttavirtariskiä syntyy sekä euroalueella että sen ulkopuolella muista kuin kotivaluutassa tapahtuvista valuuttavirroista. Konsernin merkittävimmät valuuttavirtariskit syntyvät Ruotsin kruunusta, Brasilian realista ja Kanadan dollarista. Vuoden lopussa SEK-määräinen valuuttavirtariski oli vasta-arvoltaan noin 60 milj. euroa (34), keskimääräisen suojausasteen ollessa 58 % (76 %). BRL-määräinen valuuttavirtariski, jota ei ole suojattu, oli vasta-arvoltaan noin 43 milj. euroa (39). CAD-määräinen valuuttavirtariski oli vasta-arvoltaan noin 39 milj. euroa (41), keskimääräisen suojausasteen ollessa 54 % (52 %). Lisäksi Kemiralle aiheutuu valuuttavirtariskiä Kiinan renminbin, Yhdysvaltain dollarin ja Norjan kruunun osalta yhteensä vasta-arvoltaan noin 50 milj. euroa.

Valuuttariskiltä suojaudutaan pääsääntöisesti valuuttatermiineillä ja -optioilla. Alla olevassa taulukossa on esitetty arvio konsernitason suurimmista valuuttavirtariskeistä.

Konsernin politiikan mukaisesti oman pääoman suojaustoimenpiteisiin on ryhdyttävä, kun +/- 5 %:n muutos valuuttakurssissa aiheuttaa yli 1,5 prosenttiyksikön muutoksen omavaraisuusasteessa. Ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksessa käytetään ensisijaisesti pitkäaikaisia lainoja. Kyseisiin suojauksiin ei sovelleta suojauslaskentaa. Joihinkin ulkomaisiin tytäryhtiöihin on annettu omaa pääomaa korvaamaan USD-määräisiä lainoja, joiden kurssiero on käsitelty muuntoerona.

KORKORISKI

Rahoituspolitiikan mukaisesti konsernin korkoriskin mittarina käytetään keskimääräistä koron määräytymisajankohtaa mittaavaa duraatiota, jonka tulee olla 6–60 kuukautta. Konserni voi ottaa lainaa joko kiinteäkorkoisena tai vaihtuvakorkoisena ja käyttää sekä koronvaihtosopimuksia että korko-optioita kuten myös korkotermiinejä ja korkofutuuereja päästäkseen rahoituspolitiikan mukaiseen tavoitteeseen.

Konsernin korollisen lainasalkun duraatio oli vuoden 2015 lopussa 31 kuukautta (23 kuukautta). Ilman korkojoh-

Liite

dannaisia duraatio oli 27 kuukautta (20 kuukautta). Vuoden 2015 lopussa konsernin nettolainasalkusta, johdannaiset mukaan lukien, 80 % oli kiinteään korkoon sidottua (82 %). Konsernin nettorahoituskustannus on noin 3,9 % (5,2 %). Luku on saatu jakamalla vuotuiset nettokorot ja muut rahoituskulut ilman kurssieroja ja osinkoja vastaavan ajanjakson keskimääräisellä korollisella nettovelalla. Nettorahoituskustannukseen vaikuttavat eniten euro- ja Yhdysvaltain dollarimääräisten velkojen korkotasot.

Tilinpäätöspäivänä konsernin lainasalkun keskiporko oli noin 2 %.

Kiinteäkorkoiset rahoitusvarat ja -velat ovat alttiina korkojen muutoksesta johtuvalle hintariskille. Vaihtuvakorkoiset rahoitusvarat ja -velat, joiden korko muuttuu markkinakorkojen muuttuessa, ovat alttiina koroista johtuvalle rahavirtariskille.

Alla olevassa taulukossa on esitetty lainasalkun korkojen kiinnittämisen aikarajat.

Koron määräytyminen 31.12.2015	< 1 vuosi	1–5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä
Vaihtuvakorkoinen nettovelka	128,3	-	-	128,3
Kiinteäkorkoinen nettovelka	65,9	297,9	150,0	513,8
Yhteensä	194,2	297,9	150,0	642,1

Koron määräytyminen 31.12.2014	< 1 vuosi	1–5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä
Vaihtuvakorkoinen nettovelka	91,5	-	-	91,5
Kiinteäkorkoinen nettovelka	116,5	248,1	30,0	394,6
Yhteensä	208,0	248,1	30,0	486,1

Rahoituspolitiikan seurauksena konsernin keskiporko on yleensä matalien korkojen vallitessa lyhytaikaisten korkojen markkinatasoa korkeampi ja toisaalta korkeiden korkojen vallitessa sitä alhaisempi. Jos korkotaso olisi noussut yhden prosenttiyksikön 1.1.2016, konsernin maksamat korkokulut kasvaisivat seuraavan 12 kuukauden aikana noin 0,4 milj. euroa ennen veroja (0,5). Kemira-konsernin nettoveloista 20 % (30 %), johdannaiset mukaan luettuna, hinnoitellaan uudelleen vuoden 2016 aikana.

Tilinpäätöshetkellä konsernilla oli avoimia korkojohdannaisia rahavirran suojauksesta, joiden markkina-arvo oli -1,7 milj. euroa (-2,5) sekä käyvän arvon suojauksesta markkina-arvoltaan 3,3 milj. euroa (3,0). Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamaan konsernin lainasalkku IAS 39:ssä määritetyllä tavalla suojauslaskennan periaatteiden mukaisesti. Suojauslaskentapolitiikka on kuvattu konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteissa. Yhden prosenttiyksikön nousu korkotasossa lisäisi korkojohdannaisien arvostusta noin 0,3 milj. eurolla (0,4) omassa pääomassa.

HINTARISKI

Sähkön hinta vaihtelee markkinatilanteen mukaan hyvinkin voimakkaasti. Kemira-konsernin tavoitteena on sähköostojen suojaustoimenpiteillä tasata raaka-ainekustannuksia. Suojauspolitiikan mukaisesti suojaukset tehdään suhteessa voimassa oleviin myyntisopimuksiin siten, että suojaukset kattavat tehdyt sitoumukset. Suojausinstrumenttina käytetään pääsääntöisesti sähköpörssin johdannaisia. Suojauksiin liittyvät valuutta- ja aluehintariskit on suojattu Suomen osalta tekemällä sopimukset pääosin HELEUR-määräisinä. Ruotsin osalta suojaukset on tehty

pääosin MALSEK-määräisinä. Sähköjohdannaiset käsitellään rahavirtojen suojauslaskennan periaatteiden mukaisesti, kuten edellä on todettu. Kohde-etuuden ennakoituiden fyysiset toimitukset eli ostot kirjataan vasta toimituskaudella. Mikäli sähkön hinnanmuutosten suojaamiseen käytettyjen johdannaisien markkinahinta muuttuisi + / -10 prosenttia, vaikutus sähkön suojaussopimusten arvoon pääosin omassa pääomassa olisi + / - 3,5 milj. euroa (+ / -4,3).

LUOTTO- JA VASTAPUOLIRISKI

Konsernin rahoituspolitiikka määrittelee sekä sijoitustoiminnan että johdannaisopimusten vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset ja sijoituspolitiikan. Konserni pyrkii minimoimaan vastapuoliriskiään käyttämällä vastapuolinaan ainoastaan hyvän luottokelpoisuuden omaavia rahoituslaitoksia sekä hajauttamalla sopimuksia näiden kesken.

Konsernirahoitus hyväksyy tytäryhtiöiden uudet pankkisuhteet. Konsernirahoituksen käyttämiä hyväksytyjä rahalaitosvastapuolia on tällä hetkellä 10, joista kaikilla on vähintään investment grade luokitus Standard & Poor'sin luottoluokitustietojen perusteella. Konsernin rahalaitosvastapuolten enimmäisriski on tilinpäätöshetkellä 160,0 milj. euroa (125,1). Vastapuoliriskiä seurataan kuukausitasolla määrittämällä jokaiselle vastapuolelle maksimiriski saatavien markkina-arvon perusteella. Kullekin rahoituslaitokselle on olemassa hyväksytty limiitti. Rahoituksen transaktioihin liittyvistä luottoriskeistä ei tilikauden aikana syntynyt luottotappiota.

Rahoituksen vastapuoliriskiä aiheutuu siitä, että rahoitustapahtuman sopimusosapuoli ei välttämättä pysty

täyttämään sopimusvelvoitteitaan. Riskit liittyvät lähinnä sijoitustoimintaan ja johdannaissopimusten vastapuoliriskeihin. Konsernirahoitus saa sijoittaa enintään 150 milj. euroa likvidejä varoja suomalaisten yritysten yritystodistusohjelmiin. Yksittäinen enimmäissijoitus voi olla enintään 25 milj. euroa enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Kemiralla on käytössä konsernin laajuinen luottoriskipolitiikka. Kemira myy tuotteitaan avoimeen laskuun vain sellaisille yrityksille, joilla ei ole merkintöjä luottotiedoissa. Konsernilla ei ole merkittäviä luottoriskikeskittymiä, koska sen asiakaskunta on laaja ja maantieteellisesti jakautunut eri puolille maailmaa. Useimmille asiakkaille on olemassa luottolimiitit, joita seurataan systemaattisesti. Joissakin tapauksissa käytetään dokumenttimaksuja, kuten remburseja. Alla olevassa taulukossa on esitetty vuoden 2015 lopulla avoinna olevien myyntisaamisten ikäjakauma.

MYYNTISAAMISTEN IKÄJAKAUMA	2015	2014
Erääntymättömät myyntisaamiset	248,7	212,7
1–90 päivää myöhässä olevat myyntisaamiset	44,4	48,8
Yli 91 päivää myöhässä olevat myyntisaamiset	2,3	3,8
Yhteensä	295,4	265,3

Vuonna 2015 myyntisaamisten arvonalentumistappio oli 2,9 milj. euroa (1,2).

USA:ssa Kemiralla on 38 milj. dollarin saatavien myyntisopimus, jonka perusteella konsernin USA:ssa sijaitsevat yhtiöt voivat myydä tiettyjä myyntisaataviaan. Saataviin liittyvä luottoriski siirtyy rahoitusyhtiölle ja 96,9 % saatavista on kirjattu pois taseesta. 31.12.2015 myytyjä avoimia saatavia oli 28,8 milj. euroa (26,5), joka määrä vastaa myös saatavien käypää arvoa. Taseeseen on jätetty 0,6 milj. euroa (0,8) saamiin ja 0,3 milj. euroa (0,2) velkoihin.

MAKSUVALMIUS- JA UUELLEENRAHOITUSRISKI

Konsernin maksuvalmius turvataan tililimiiteillä, rahamarkkinasijoituksilla ja valmiusluotolla. Konsernin rahavarat vuoden 2015 lopussa olivat 151,5 milj. euroa (119,1), josta 45,4 milj. euroa (37,6) oli lyhytaikaisia sijoituksia ja 106,1 milj. euroa (81,5) pankkitalletuksia.

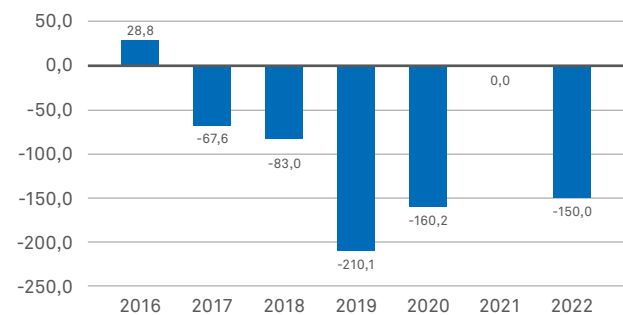
Konserni hajauttaa uudelleenrahoitusriskinsä hankkimalla rahoitusta eri lähteistä. Konsernin pankkilainojen ja vakuutusyhtiölainojen sekä lyhytaikaisten kotimaisten yritystodistusohjelmien tavoitteena on tasapainottaa lainasalkun erääntymisaikataulua ja ylläpitää riittävän pitkää maturiteettia pitkäaikaisille lainoille.

Konsernin rahoituspolitiikan mukaan lainojen keskimääräisen erääntymisaajan tulee aina olla vähintään 3 vuotta. Konsernilla on oltava voimassaolevia sitovia luottojärjestelyjä, jotka kattavat suunnitellut rahoitustarpeet, pitkien velkojen lyhennyserät, yritystodistuslainojen

ja muiden sitoumuksettomien lyhyiden lainojen rahoitustarpeet seuraavan 12 kuukauden aikana. Lainojen uudelleenrahoitus on suunniteltava siten, että korkeintaan 30 % kokonaislainasalkusta erääntyy seuraavien 12 kuukauden aikana. Vuoden 2015 lopussa velkasalkun keskimääräinen erääntymisaika oli 4 vuotta.

Konsernilla on 600 milj. euron kotimainen yritystodistusohjelma, jolla voidaan laskea liikkeelle maksimissaan vuoden pituisia yritystodistuksia. Vuoden 2015 lopussa yritystodistusmarkkinoilla ei ollut auki Kemiran yritystodistuksia. Vastaavasti konsernilla oli samana ajankohtana 151,5 milj. euroa likvidejä lyhyt- ja pitkäaikaisia sijoituksia. Lisäksi konserni on sopinut 5+1+1 -vuotisesta 29.8.2020 erääntyvästä 400 milj. euron valmiusluotosta. 31.12.2015 valmiusluotto oli kokonaisuudessaan nostamatta. Valmiusluotto on joustava lyhyt- ja pitkäaikaisrahoituksen muoto, jonka maksurakenne on ennakoitavissa. Kemira laski toukokuussa 2015 liikkeeseen 150 miljoonan euron suuruisen joukkovelkakirjalainan. Seitsemänvuotinen laina erääntyy vuonna 2022. Sille maksetaan kiinteää 2,250 prosentin vuotuista korkoa. Lisäksi Kemira allekirjoitti 50 milj. euron lainasopimuksen toukokuussa 2015. Uusi laina on nostamatta.

KOROLLISEN NETTOVELAN IKÄJAKAUMA

PÄÄOMARAKENTEEN HALLINTA

Konsernin keskipitkän aikavälin tavoitteena on pitää yhtiön velkaantuneisuusaste (gearing) alle 60 %. Velkaantuneisuus lasketaan jakamalla korolliset nettovelat (korolliset velat – rahavarat) omalla pääomalla. Valmiusluottosopimuksen mukaan velkaantuneisuusaste ei saa ylittää 100 %.

Velkaantuneisuuden lisäksi eräissä muissa kahdenvälisissä luotoissa on sopimusehto, jonka mukaan yhtiö vakuuttaa taloudellisen tilansa pysyvän sellaisena, että konsernin oma pääoma on aina vähintään 25 % konsernin taseen loppusummasta (omavaraisuusaste).

Hallitus ehdottaa vuoden 2015 osingoksi 0,53 euroa osakkeelta (0,53), mikä vastaa 114 %:n osinkosuhdetta (90 %). Kemiran osinkopolitiikan mukaisesti tavoitteena on jakaa vakaata ja kilpailukykyistä osinkoa.

	2015	2014
Korolliset velat	793,6	605,2
Rahavarat	151,5	119,1
Korolliset nettovelat	642,1	486,1
Oma pääoma	1 193,2	1 163,3
Taseen loppusumma	2 595,2	2 295,7
Velkaantuneisuus	54 %	42 %
Omavaraisuusaste	46 %	51 %

RAHAVARAT

	2015		2014	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahat ja pankkisaamiset	106,1	106,1	81,5	81,5
Rahamarkkinasijoitukset	45,4	45,4	37,6	37,6
Yhteensä	151,5	151,5	119,1	119,1

Rahamarkkinasijoitukset ovat luonteeltaan lyhytaikaisia.

PITKÄAIKAISET KOROLLISET VELAT JA NIIDEN LYHENNYSERÄT

Valuutta

	31.12.2015		Erääntyminen						
	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	2016	2017	2018	2019	2020	2021-	
EUR	607,2	586,6	25,8	24,8	15,9	209,9	160,2	150,0	
USD	124,9	120,5	11,5	42,2	66,8	-	-	-	
Muut	1,1	1,1	-	0,6	0,3	0,2	-	-	
Yhteensä	733,2	708,2	37,3	67,6	83,0	210,1	160,2	150,0	

Valuutta

	31.12.2014		Erääntyminen						
	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	2015	2016	2017	2018	2019	2020-	
EUR	433,0	417,4	76,2	24,6	24,5	17,4	209,9	64,8	
USD	112,8	112,5	8,9	8,9	36,3	58,4	-	-	
Muut	4,0	4,0	0,4	3,6	-	-	-	-	
Yhteensä	549,8	533,9	85,5	37,1	60,8	75,8	209,9	64,8	

Lukuihin sisältyvät vuoden 2016 (2015) suunnitellut lyhennykset ilman yritystodistusvelkoja ja muita lyhytaikaisia velkoja.

KAIKKIEEN RAHOITUSVELKOJEN RAHAVIRTA

Luottotyyppi

	31.12.2015		2016	2017	Erääntyminen		2020	2021-
	Nostettu	Nostamatta			2018	2019		
Lainat rahoituslaitoksilta	354,6	50,0	36,7	67,4	82,8	7,5	160,2	-
rahoituskulut			7,1	6,4	5,1	3,4	3,2	
Joukkovelkakirjalainat ¹⁾	352,4					202,4		150,0
rahoituskulut			8,4	8,4	8,4	8,4	5,9	3,4
Valmiusluotto	-	400,0						
rahoituskulut			0,8	0,8	0,8	0,8	0,6	
Rahoitusleasingvelat	1,2		0,6	0,2	0,2	0,2		
rahoituskulut			0,1					
Yritystodistusohjelma	-	600,0						
rahoituskulut								
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	85,4		85,4					
rahoituskulut			3,0					
Korolliset velat yhteensä	793,6	1 050,0	142,1	83,2	97,3	222,7	169,9	153,4
Ostovelat	162,4							
Valuuttatermiinisopimukset								
velat	2,1		2,1					
varat	-5,2		-5,2					
Muut johdannaiset ²⁾	12,2		5,6	3,3	2,1	0,4	0,8	
Ostovelat ja johdannaiset yhteensä	171,5		2,5	3,3	2,1	0,4	0,8	0,0
Kaikki yhteensä	965,1	1 050,0	144,6	86,5	99,4	223,1	170,7	153,4
Takaukset			3,0					

Luottotyyppi

	31.12.2014		2015	2016	Erääntyminen		2019	2020-
	Nostettu	Nostamatta			2017	2018		
Lainat rahoituslaitoksilta	329,5	100,0	85,5	36,8	60,5	7,5	7,5	64,6
rahoituskulut			7,1	5,3	4,5	3,2	1,6	1,4
Joukkovelkakirjalaina ¹⁾	202,1						202,1	
rahoituskulut			5,0	5,0	5,0	5,0	2,5	
Valmiusluotto	-	400,0						
rahoituskulut			1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Rahoitusleasingvelat	2,2		0,8	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
rahoituskulut			0,1					
Yritystodistusohjelma	10,0	590,0	10,0					
rahoituskulut			0,0					
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	61,4		61,4					
rahoituskulut			1,5					
Korolliset velat yhteensä	605,2	1 090,0	172,4	48,4	71,3	85,0	215,0	67,2
Ostovelat	135,2							
Valuuttatermiinisopimukset								
velat	1,4		1,4					
varat	-2,9		-2,9					
Muut johdannaiset ²⁾	8,4		3,9	3,6	0,4	0,2	0,1	0,2
Ostovelat ja johdannaiset yhteensä	142,1		2,4	3,6	0,4	0,2	0,1	0,2
Kaikki yhteensä	747,3	1 090,0	174,8	52,0	71,7	85,2	215,1	67,4
Takaukset			3,3					

1) Sisältää suojauslaskennan soveltamisesta johtuvaa kirjanpidon oikaisua 2,4 milj. euroa (2,1).

2) Koronvaihtosopimukset ja sähköjohdannaiset

29. VASTUUSITOUUMUKSET JA EHDOLLISET VELAT

VASTUUSITOUUMUKSET	2015	2014
Annetut pantit		
Omien sitoumusten puolesta	6,1	6,0
Takaukset		
Omien sitoumusten puolesta	52,9	48,4
Muiden puolesta	3,0	3,3
Käyttöleasingvastuut – konserni vuokralle ottajana		
Vuokrasopimusten mukaiset vähimmäisvuokrat ovat seuraavat		
Vuoden kuluessa	37,5	31,1
Yhtä vuotta pidemmän ajan ja enintään 5 vuoden kuluttua	89,5	74,7
Yli 5 vuoden kuluessa	95,2	87,1
Yhteensä	222,2	192,9
Muut vastuut		
Omien sitoumusten puolesta	1,1	1,2
Osakkuusyritysten puolesta	0,6	0,6

MERKITTÄVIMMÄT TASEEN ULKOPUOLISET INVESTOINTISITOUUMUKSET

Merkittävimmät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimuksiin perustuvat sitoumukset 31.12.2015 olivat noin 22,6 milj. euroa (23,8) liittyen tehdasinvestointeihin.

OIKEUDENKÄYNNIT

Kemira Oyj vastaanotti 19.8.2009 haasteen, jossa Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA haki vahingonkorvauksia kuudelta vetyperoksidituottajalta Kemira mukaan lukien, vetyperoksidiliiketoimintaan liittyneistä kilpailulainsäädännön rikkomuksista. Kanteessaan Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA hakee Dortmundin alueelliselta tuomioistuimelta Saksassa päätöstä, jolla se saisi lyhentämättömän ja täydellisen version Euroopan komission 3.5.2006 päivätystä päätöksestä sekä vaatii, että vastaajat, Kemira mukaan lukien, veloitetaan päätöksen nojalla yhteisvastuullisesti maksamaan vahingonkorvauksia korkoineen.

Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA ilmoitti erittelevänsä vahingonkorvausten määrän myöhemmässä vaiheessa saatuaan ensin täydellisen version Euroopan komission päätöksestä. Suuntaa antavana osoituksena vahingonkorvausten määrästä Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA esitti kanteessaan alustavan laskelman ylihinnasta, jonka Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:lle kanteensa siirtäneiden ja

myyneiden osapuolten väitettiin maksaneen vastaajille kilpailusäännösten rikkomisen seurauksena. Alkuperäisessä haasteessa väitetyn ylihinnan määrän 31.12.2008 mennessä kertyneiden korkojen kanssa todettiin olevan 641,3 miljoonaa euroa.

Sen jälkeen Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA toimitti vastaajien asianajajille 14.4.2011 päivätyn oikeudelle osoitetun kirjelmän ja asiantuntijalausannon. Sanotussa kirjelmässä vähimmäisvahingoksi 31.12.2010 mennessä kertyneiden korkojen kanssa, perustuen kyseiseen asiantuntijalausuntoon, todettiin 475,6 miljoonaa euroa. Kirjelmässä on edelleen todettu, että asiantuntijan vahingonkorvausanalyysi ei sisällä menetettyä voittoa.

Oikeuskäsittely on vireillä Dortmundin alueellisessa tuomioistuimessa Saksassa. Se päätti 29.4.2013 tekemälään päätöksellä keskeyttää käsittelyn ja pyysi toimivaltaista Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisua, joka on annettu 21.5.2015. Sen jälkeen Dortmundin alueellisen tuomioistuimen pyynnöstä osapuolet ovat jättäneet kirjelmänsä oikeudenkäynnin hyväksyttävyydestä. Tuomioistuimen kyseistä pyyntöä koskevassa kirjelmässään Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA on myös luopunut hakemuksestaan saada päätös, jolla se saisi lyhentämättömän ja täydellisen version Euroopan komission 3.5.2006 päivätystä päätöksestä, ja vaatinut Kemiralta ja kolmelta muulta vastaajalta yhteisvastuullisesti vahingonkorvauksena tuomioistuimen harkinnan mukautuvaa määrää, mutta vähintään 196,2 miljoonaa euroa vaatien lisäksi korkoja 24.8.2009 lukien laskettuna korkokannalla, joka kulloinkin ylittää 5 prosentilla peruskoron, ja muita korkoja 97,6 miljoonalla eurolla. Kemira vastustaa Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:n kannetta.

Kemira Oyj on lisäksi saanut 28.4.2011 Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:n Helsingin kärjäoikeuteen jättämän haasteen, jolla Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA haki Kemira Oyj:ltä korvauksia vetyperoksidiliiketoimintaan liittyneistä kilpailulainsäädännön rikkomuksista vaatien enimmillään 78,0 miljoonaa euroa sekä lisäksi viivästyskorkoa 10.11.2008 lukien ja oikeudenkäyntikuluja viivästyskorkoineen. Viitatu kilpailulainsäädännön rikkomukset ovat samat, joiden johdosta CDC on nostanut kanteen Dortmundissa Saksassa. Kärjäoikeus antoi asiassa 4.7.2013 välituomion, johon ei erikseen saanut hakea muutosta. Välituomiossa kärjäoikeus katsoi olevansa toimivaltainen käsittelemään asian ja että vaatimukset eivät ole vanhentuneet ainakaan kokonaan. 19.5.2014 Kemira ilmoitti, että se on allekirjoittanut Cartel Damage Claims Hydrogen Peroxide SA:n ja CDC Holding SA:n kanssa (yhdessä ”CDC”) sopimuksen tämän Helsingissä vireillä olleen oikeudenkäynnin sopimisesta. Sovinnon perusteella CDC veti pois vahingonkorvausvaateensa ja Kemira maksoi CDC:lle 18,5 miljoonan euron korvauksen ja korvasi CDC:n oikeudenkäyntikuluja. Sovinto sisältää myös merkittäviä vastuunrajoituksia Kemiralle koskien CDC-yhtiöiden nostamia vireillä olevia oikeudenkäyntejä

Dortmundissa, Saksassa (mainittua edellä) ja Amsterdamissa, Hollannissa (mainittu alla).

Kemira Oyj:n tytäryhtiö Kemira Chemicals Oy (aiemmin Finnish Chemicals Oy) on 9.6.2011 vastaanottanut asiakirjat, joiden mukaan CDC Project 13 SA haki Amsterdamin alioikeudessa vahingonkorvauksia neljältä yhtiöltä Kemira mukaan lukien natriumkloraattiliiketoimintaan liittyneistä kilpailulainsäädännön rikkomuksista. Euroopan komissio määräsi kesäkuussa 2008 Finnish Chemicals Oy:lle 10,15 miljoonan euron sakon natriumkloraattiliiketoimintaan liittyneistä kilpailulainsäädännön rikkomuksista vuosina 1994–2000. Kemira Oyj osti Finnish Chemicalsin vuonna 2005. Amsterdamin alioikeus antoi 4.6.2014 asiassa päätöksen, jossa se katsoi olevansa toimivaltainen. Kemira valitti kyseisestä toimivaltaa koskevasta päätöksestä Amsterdamin valitustuomioistuimeen, jonka 21.7.2015 antaman päätöksen mukaan Amsterdamin alioikeus on toimivaltainen. Asian käsittely jatkuu Amsterdamin alioikeudessa, jossa ainoa vastaaja on Kemira muiden vastaajien sovittua kanteen CDC Project 13 SA:n kanssa. CDC Project 13 SA:n 2.12.2015 Amsterdamin alioikeudelle jättämässä kirjelmässä CDC Project 13 SA vaatii Kemiralta vahingonkorvauksena ja korkona laskettuna 2.12.2015 asti 61,1 miljoonaa euroa, josta CDC Project 13 SA pyytää oikeutta vähentämään muiden aikaisempien vastaajien osuuden muista kuin heidän suorista myynneistään, ja näin määräytyvälle summalle lakimääräistä korkoa 2.12.2015 alkaen. Kemira vastustaa CDC Project 13 SA:n kanteita.

Kuten yllä on mainittu Kemiran Helsingin oikeudenkäyntiä koskeva sovinto CDC:n kanssa sisältää myös merkittäviä vastuunrajoituksia Kemiralle koskien CDC-yhtiöiden nostamia vireillä olevia oikeudenkäyntejä Dortmundissa, Saksassa ja Amsterdamissa, Hollannissa. Kyseisistä vastuunrajoituksista huolimatta Kemira ei tällä hetkellä pysty arvioimaan kyseisten kanteiden käsittelyn kestoa tai todennäköistä lopputulosta. Käsittelyjen lopputuloksesta ei voi olla varmuutta, ja Kemiralle epäsuotuisilla päätöksillä voi olla olennaisen haitallinen vaikutus Kemiran liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan ja liiketoiminnan tulokseen. Laajaan kansainväliseen liiketoimintaansa liittyen konserni on kyseisten haasteiden lisäksi osallisena useissa oikeuskäsittelyissä ja se ei odota näiden muiden haasteiden heikentävän merkittävästi konsernin tulosta tai taloudellista asemaa.

30. YMPÄRISTÖRISKIT JA -VASTUUT

Suurin osa Kemiran liiketoiminnasta on kemianteollisuutta, jonka tuotteita ja toimintaa säätelevät lukuisat kansainväliset sopimukset, sekä alueellinen ja kansallinen lainsäädäntö eri puolilla maailmaa. Konserni käsittelee ympäristövastuita ja -riskejä tilinpäätöksessä IFRS-säännösten mukaisesti ja noudattaa vakiintuneita sisäisiä periaatteita ja menettelytapoja. Yritysosot ja -myynnit muuttivat konsernin ympäristövastuita. Ympäristön kunnostukseen liittyvien varausten yhteismäärä oli 19,2 milj. euroa (25,6). Suurimmat varaukset koskevat tehtaiden sulkemisia ja Vaasan tehtaiden viereisen järven pohjasedimentin kunnostusta.

PÄÄSTÖOIKEUDET

Konsernilla on Euroopan yhteisön päästökauppadirektiivin tarkoittamia päästöoikeuksia ja -kiintiöitä yhdellä toimipaikalla Ruotsissa. Nettomääräisesti päästöoikeudet olivat konsernitasolla 62 349 hiilidioksiditonnia ylijäämäiset vuonna 2015 (65 570 ylijäämäiset).

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

31. LÄHIPIIRI

Osapuolten katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen osapuoli pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai yhteistä määräysvaltaa tai huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Konsernin lähipiiriin kuuluvat emoyritys,

tytäryritykset, osakkuusyritykset, yhteisyritykset, Eläkesäätiö Neliapila ja johtoon kuuluvat avainhenkilöt, joihin luetaan hallituksen ja johtoryhmän jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa ja heidän läheiset perheenjäsenensä.

TOIMITUSJOHTAJAN, TOIMITUSJOHTAJAN SIIJAISEN JA JOHTORYHMÄN JÄSENTEN PALKKIOT JA ETUUDET

	Palkka luontois- etuineen, euroa	Tulos- palkkio, euroa	Osake- palkkio, euroa ¹⁾	Irtisanomis- korvaukset, euroa	2015	2014
Toimitusjohtaja Jari Rosendal (1.5.2014 alkaen)	559 800	109 965	-	-	669 765	360 000
Toimitusjohtaja Wolfgang Büchele (30.4.2014 asti)	-	-	-	-	-	448 261
Toimitusjohtajan sijainen Jukka Hakkila ²⁾	180 955	44 287	-	-	225 242	219 869
Muut johtoryhmän jäsenet ³⁾	2 006 704	513 029	-	-	2 519 733	3 893 458
Yhteensä	2 747 459	667 281	-	-	3 414 740	4 921 588

1) Johdolle ja avainhenkilöille suunnatut osakepalkkiojärjestelmät on esitetty liitetiedossa 5.

2) Jukka Hakkila ei ole johtoryhmän jäsen.

3) Vuonna 2014 johtoryhmään kuuluneen jäsenen työsuhde päättyi ja hän sai pitää oikeutensa lisäeläkkeeseen. Tästä aiheutui 1,7 milj. euron eläkejärjestelykulu. Lisätietoja etuus pohjaisista eläkejärjestelyistä on esitetty liitetiedossa 22.

TOIMITUSJOHTAJAN ELÄKESITOUUMUKSET JA IRTISANOMISKORVAUKSET

Jari Rosendal nimitettiin Kemira Oyj:n toimitusjohtajaksi 1.5.2014 alkaen. Kemira Oyj:n edellinen toimitusjohtaja Wolfgang Büchele lopetti tehtävässään 30.4.2014 ja siirtyi toisen yhtiön palvelukseen. Toimitusjohtaja kuuluu työntekijän eläkelain TyELin piiriin, joka tarjoaa palvelusai-kaan ja työansioihin perustuvan eläketurvan laissa säädetyllä tavalla. Toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta. Toimitusjohtajalla ei ole lisäeläkejärjestelyä, joka ylittää lakisääteisen tason.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on molemmin puolin kuusi kuukautta. Toimitusjohtaja saa 12 kuukauden palkan irtisanomiskorvauksena, mikäli yhtiö irtisanoo hänet.

HALLITUKSEN PALKKIOT

Kemira Oyj:n yhtiökokous 23.3.2015 päätti, että hallituksen vuosipalkkio maksetaan yhtiön osakkeiden ja rahaosuuden yhdistelmänä siten, että vuosipalkkiosta 40 % maksetaan yhtiön hallussa olevina tai mikäli tämä ei ole mahdollista markkinoilta hankittavina Kemiran osakkeina ja 60 % maksetaan rahana. Osakkeet luovutetaan hallituksen jäsenille ja tarvittaessa hankitaan markkinoilta suoraan hallituksen jäsenten lukuun kahden viikon kuluessa siitä, kun Kemiran osavuosikatsaus ajalta 1.1.–31.3.2015 on julkaistu.

Vuosipalkkiona saatujen osakkeiden omistamiseen ei liity erityisiä ehtoja. Lisäksi hallituksen jäsenet eivät ole Kemira Oyj:n tulospalkkauksen, osakepohjaisten kannustinjärjestelmien tai lisäeläkejärjestelmien piirissä.

Kokouspalkkiot maksetaan rahana ja matkustuskustannukset korvataan Kemiran matkustuspolitiikan mukaan.

HALLITUKSEN JÄSENET

	Osakkeet, kpl	Luovutusarvo, euroa	Rahapalkkio, euroa	2015 Yhteensä, euroa	2014 Yhteensä, euroa
Jari Paasikivi, puheenjohtaja (24.3.2014 alkaen)	2 870	30 766	61 341	92 107	86 733
Kerttu Tuomas, varapuheenjohtaja	1 758	18 846	40 053	58 899	54 916
Wolfgang Büchele (24.3.2014 alkaen)	1 399	14 997	38 163	53 160	43 573
Winnie Fok	1 399	14 997	54 963	69 960	66 973
Juha Laaksonen	1 758	18 846	42 453	61 299	57 916
Timo Lappalainen (24.3.2014 alkaen)	1 399	14 997	33 963	48 960	42 973
Jukka Viinanen, puheenjohtaja (24.3.2014 asti)	-	-	-	-	2 400
Yhteensä	10 583	113 449	270 936	384 385	355 484

LÄHIPIIRIN KANSSA TOTEUTETUT LIIKETOIMET

	2015	2014
Myynnit		
Osakkuusyrietykset	1,7	2,2
Ostot		
Osakkuusyrietykset	3,2	2,9
Eläkesäätiö Neliapila	1,1	1,1
Yhteensä	4,3	4,0
Saamiset		
Osakkuusyrietykset	0,1	0,0
Velat		
Osakkuusyrietykset	0,3	0,2

Osakkuusyrietysten puolesta annettujen vastuusitoumusten määrät on esitetty liitteessä 29.

Lähipiiriin kuuluu Eläkesäätiö Neliapila, joka on oma juridinen yksikkönsä. Eläkesäätiö Neliapila hoitaa Kemira Oyj:n vapaaehtoisesti järjestämää lisäeläketurvaa. Eläkesäätiö Neliapila hallinnoi osaa konsernin Suomen henkilöstön eläkevaroista. Varat sisältävät Kemiran osakkeita 0,08 % yhtiön osakekannasta. Eläkesäätiö Neliapilan lisäeläketurvasta kerrotaan tarkemmin liitteessä 22.

Johtoon kuuluville avainhenkilöille ei ole myönnetty lainoja 31.12.2014 eikä 31.12.2015. Myöskään ehdollisia erää ja sitoumuksia avainhenkilöiden puolesta ei ollut. Avainhenkilöihin kuuluvat henkilöt lähipiireineen eivät ole olennaisessa liikesuhteessa konserniin.

Liite

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

32. MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

KONSERNIYRITYSTEN OSTOT JA PERUSTETUT
UUDET TYTÄRYRITYKSET

- Kemira osti Akzo Nobel Pulp and Performance Chemicals (Australia) Pty Ltd.:n 4. toukokuuta 2015.
- Kemira osti Akzo Nobel Pulp and Performance Chemicals Korea Co., Ltd.:n 4. toukokuuta 2015.
- Kemira osti Akzo Nobel Pulp and Performance Chemicals S.A.:n 4. toukokuuta 2015.
- Kemira osti PT Akzo Nobel Pulp and Performance Chemicals:n 4. toukokuuta 2015.
- Kemira perusti uuden yhtiön Kemira NewPoly Inc. Yhdysvaltoihin 1. joulukuuta 2015.

KONSERNIYRITYSTEN LOPETUKSET

- FinnChem Canada Inc. lakkautettiin 31. joulukuuta 2015.

NIMEN MUUTOKSET

Vanha nimi	Uusi nimi
Akzo Nobel Pulp and Performance Chemicals (Australia) Pty Ltd.	Kemira Australia Pty Ltd.
Akzo Nobel Pulp and Performance Chemicals Korea Co., Ltd.	Kemira Chemicals Korea Corporation
Akzo Nobel Pulp and Performance Chemicals S.A.	Kemira Chemicals Spain S.A.
PT Akzo Nobel Pulp and Performance Chemicals	PT Kemira Chemicals Indonesia

KONSERNIYRITYSTEN MUUTOKSET KONSERNIN
SISÄLLÄ

- Ruoholahden Kuusenkerkkä Oy fuusioitui Kemira Oyj:hin 1. joulukuuta 2015.
- Kemira NewPoly, Inc. fuusioitui Kemira Chemicals, Inc.:iin 30. joulukuuta 2015.
- Chesapeake Agro-Iron, LLC fuusioitui Kemira Water Solutions, Inc.:iin 31. joulukuuta 2015.
- Clean Water Logistics, LLC fuusioitui Water Elements, LLC:hen 31. joulukuuta 2015.
- FinnChem USA Inc. fuusioitui Kemira Chemicals, Inc.:iin 31. joulukuuta 2015.
- Finnish Chemicals Corporation fuusioitui Kemira Chemicals, Inc.:iin 31. joulukuuta 2015.
- HTC Augusta Inc. fuusioitui FinnChem USA Inc.:iin 31. joulukuuta 2015.
- Kemira Speciality Chemicals, Inc. fuusioitui Kemira Chemicals Inc.:iin 31. joulukuuta 2015.
- LA Water, LLC fuusioitui Water Elements, LLC:hen 31. joulukuuta 2015.
- Riverside Development Partners, LLC fuusioitui Kemira Water Solutions Inc.:iin 31. joulukuuta 2015.
- Water Elements Las Vegas, LLC fuusioitui Water Elements, LLC:hen 31. joulukuuta 2015.
- Water Elements, LLC fuusioitui Kemira Water Solutions, Inc.:iin 31. joulukuuta 2015.

33. KONSERNIN TYTÄRYRITYKSET

Kemira Oyj (emoyhtiö)	Konsernin omistusosuus, %	Kaupunki Helsinki	Maa Suomi	
Aliada Quimica de Portugal Lda.	50,10	Estarreja	Portugali	1
AS Kemivesi	100,00	Tallinna	Viro	2
Corporación Kemira Chemicals de Venezuela, C.A.	100,00	Caracas	Venezuela	3
Industry Park i Helsingborg Förvaltning AB	100,00	Helsingborg	Ruotsi	4
Kemifloc a.s.	51,00	Přerov	Tšekki	5
Kemifloc Slovakia S.r.o.	51,00	Prešov	Slovakia	6
Kemipol Sp. z o.o.	51,00	Police	Puola	7
Kemira (Asia) Co., Ltd.	100,00	Shanghai	Kiina	8
Kemira Argentina S.A.	100,00	Buenos Aires	Argentiina	9
Kemira Asia Pacific Pte. Ltd.	100,00	Singapore	Singapore	10
Kemira Australia Pty Ltd	100,00	Hallam	Australia	11
Kemira Cell Sp. z o.o.	55,00	Ostroleka	Puola	12
Kemira Chemicals (Nanjing) Co. Ltd.	100,00	Nanjing	Kiina	13
Kemira Chemicals (Shanghai) Co. Ltd.	100,00	Shanghai	Kiina	14
Kemira Chemicals (UK) Ltd.	100,00	Harrogate	Iso-Britannia	15
Kemira Chemicals (Yanzhou) Co., Ltd.	100,00	Yanzhou City	Kiina	16
Kemira Chemicals AS	100,00	Gamle Fredrikstad	Norja	17
Kemira Chemicals Brasil Ltda	100,00	São Paulo	Brasilia	18
Kemira Chemicals Canada Inc.	100,00	Maitland	Kanada	19
Kemira Chemicals Germany GmbH	100,00	Frankfurt am Main	Saksa	20
Kemira Chemicals India Private Limited	99,99	Hyderabad	Intia	21
Kemira Chemicals Korea Corporation	100,00	Gunsan-City	Korea	22
Kemira Chemicals NV	100,00	Aartselaar	Belgia	23
Kemira Chemicals Oy	100,00	Helsinki	Suomi	24
Kemira Chemicals, Inc.	100,00	Atlanta, GA	Yhdysvallat	25
Kemira Chemicals Spain S.A.	100,00	Barcelona	Espanja	26
Kemira Chemie Ges.mBH	100,00	Krems	Itävalta	27
Kemira Chile Comercial Limitada	100,00	Santiago	Chile	28
Kemira Chimie S.A.S.U.	100,00	Lauterbourg	Ranska	29
Kemira de México, S.A. de C.V.	100,00	Tlaxcala	Meksiko	30
Kemira Europe Oy	100,00	Helsinki	Suomi	31
Kemira Finance Solutions B.V.	100,00	Rotterdam	Hollanti	32
Kemira France SAS	100,00	Lauterbourg	Ranska	33
Kemira Gdańsk Sp. z o.o.	100,00	Gdansk	Puola	34
Kemira Germany GmbH	100,00	Leverkusen	Saksa	35
Kemira Germany Sales GmbH	100,00	Leverkusen	Saksa	36
Kemira GrowHow A / S	100,00	Fredericia	Tanska	37
Kemira Hong Kong Company Limited	100,00	Hong Kong	Kiina	38
Kemira Ibérica S.A.	100,00	Barcelona	Espanja	39
Kemira Ibérica Sales and Marketing S.L.	100,00	Barcelona	Espanja	40
Kemira International Finance B.V.	100,00	Rotterdam	Hollanti	41
Kemira Italy S.p.A.	100,00	San Giorgio di Nogaro	Italia	42
Kemira Japan Co., Ltd.	100,00	Tokio	Japani	43
Kemira Kemi AB	100,00	Helsingborg	Ruotsi	44
Kemira Kopperverket KB	100,00	Helsingborg	Ruotsi	45
Kemira Korea Corporation	100,00	Seoul	Etelä-Korea	46
Kemira KTM d.o.o.	100,00	Ljubljana	Slovenia	47
Kemira Logistics, Inc.	100,00	Atlanta, GA	Yhdysvallat	48
Kemira Nederland Holding B.V.	100,00	Rotterdam	Hollanti	49

Liite

	Konsernin omistusosuus, %	Kaupunki	Maa	
	Kemira Operon Oy	100,00	Helsinki	Suomi
	Kemira Rotterdam B.V.	100,00	Rotterdam	Hollanti
	Kemira South Africa (Pty) Ltd.	100,00	Weltevredenpark	Etelä-Afrikka
1	Kemira Świecie Sp. z o.o.	100,00	Swiecie	Puola
2	Kemira Taiwan Corporation	100,00	Taipei	Taiwan
3	Kemira (Thailand) Co., Ltd.	100,00	Bangkok	Thaimaa
4	Kemira Uruguay S.A.	100,00	Montevideo	Uruguay
5	Kemira Water Danmark A / S	100,00	Esbjerg	Tanska
6	Kemira Water Solutions Brasil -Produtos para tratamento de agua Ltda.	100,00	São Paulo	Brasilia
7	Kemira Water Solutions Canada Inc.	100,00	Varenes Qs	Kanada
8	Kemira Water Solutions, Inc.	100,00	Atlanta, GA	Yhdysvallat
9	Kemwater Brasil S.A.	100,00	Camaçari	Brasilia
10	Kemwater ProChemie s.r.o.	95,10	Kosmonosy	Tšekki
11	PT Kemira Indonesia	100,00	Jakarta	Indonesia
12	PT Kemira Chemicals Indonesia	99,77	Pasuruan	Indonesia
13	Scandinavian Tanking System A / S	100,00	Kööpenhamina	Tanska
14	CJSC "Kemira HIM"	100,00	Pietari	Venäjä
15	ZAO Avers	100,00	Pietari	Venäjä

34. TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Konsernilla ei ole olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (FAS)

	Liite	1.1.–31.12.2015	1.1.–31.12.2014
Liikevaihto	2	1 337 471 368,94	1 228 093 326,36
Valmisteverastojen muutos	4	3 953 695,97	-5 762 341,10
Liiketoiminnan muut tuotot	3	11 091 484,71	21 831 008,86
Materiaalit ja palvelut	4	-866 694 494,05	-833 680 854,67
Henkilöstökulut	5	-42 156 568,73	-37 542 887,25
Poistot ja arvonalentumiset	6	-38 197 982,33	-30 841 745,64
Liiketoiminnan muut kulut	4	-334 310 897,25	-338 951 246,02
Liikevoitto / tappio		71 156 607,26	3 145 260,54
Rahoitustuotot ja -kulut	7	104 681 255,05	-9 335 297,22
Voitto / tappio ennen satunnaisia eriä		175 837 862,31	-6 190 036,68
Satunnaiset erät	8	2 850 000,00	4 051 000,00
Voitto / tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		178 687 862,31	-2 139 036,68
Tilinpäätössiirrot	6	-614 181,05	986 476,92
Tuloverot	9	-12 917 723,00	-126 594,21
Tilikauden tulos		165 155 958,26	-1 279 153,97

EMOYHTIÖN TASE (FAS)

	Liite	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	10	100 880 994,96	86 731 162,78
Aineelliset hyödykkeet	11	33 434 220,14	29 134 666,18
Sijoitukset	12		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		2 083 703 472,85	1 570 433 661,40
Muut sijoitukset		148 222 158,17	144 105 359,93
Sijoitukset yhteensä		2 231 925 631,02	1 714 539 021,33
Pysyvät vastaavat yhteensä		2 366 240 846,12	1 830 404 850,29
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	13	85 390 061,32	77 283 674,66
Pitkäaikaiset saamiset	14	266 310 037,66	182 251 103,67
Lyhytaikaiset saamiset	14	317 022 561,67	268 922 965,41
Rahoitusarvopaperit	15	30 394 906,22	22 910 617,10
Rahat ja pankkisaamiset		63 910 883,58	62 735 605,73
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		763 028 450,45	614 103 966,57
Vastaavaa yhteensä		3 129 269 296,57	2 444 508 816,86
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	16	221 761 727,69	221 761 727,69
Ylikurssirahasto		257 877 731,94	257 877 731,94
Käyvän arvon rahasto		-4 657 093,00	-2 963 940,82
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		199 963 876,20	199 963 876,20
Edellisten tilikausien voitto / tappio		319 793 483,44	401 541 863,82
Tilikauden voitto / tappio		165 155 958,26	-1 279 153,97
Oma pääoma yhteensä		1 159 895 684,53	1 076 902 104,86
Tilinpäätössiirtojen kertymä	17	9 596 116,27	8 981 935,22
Pakolliset varaukset	18	19 484 405,66	19 907 801,98
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma	19	601 111 567,30	382 904 000,19
Lyhytaikainen vieras pääoma	20	1 339 181 522,81	955 812 974,61
Vieras pääoma yhteensä		1 940 293 090,11	1 338 716 974,80
Vastattavaa yhteensä		3 129 269 296,57	2 444 508 816,86

EMOYHTIÖN RAHAVIRTALASKELMA (FAS)

	2015	2014
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tilikauden tulos	165 155 958,26	-1 279 153,97
Oikaisut		
Poistot ja arvonalentumiset	38 197 982,33	30 841 745,64
Tuloverot	12 917 723,00	126 594,21
Rahoituskulut, netto	-104 681 255,05	9 335 297,22
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity rahavirtaa	14 182 127,73	6 996 582,31
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	125 772 536,27	46 021 065,41
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	-8 106 386,66	1 989 868,40
Myyntisaamisten ja muiden saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-47 042 548,95	51 817 307,75
Ostovelkojen ja muiden velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	30 052 413,06	-13 931 611,93
Käyttöpääoman muutos	-25 096 522,55	39 875 564,22
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-40 242 953,02	-106 779 623,70
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	9 138 670,92	9 156 578,72
Realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot	-5 553 184,83	-12 148 327,45
Saadut osingot	134 536 455,90	9 167 120,63
Maksetut välittömät verot	-1 141 217,06	-1 725 829,42
Liiketoiminnan nettorahavirta	197 413 785,63	-16 433 451,59
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Tytäryritysten hankinnat ja lisäykset tytäryhtiöosakkeisiin	-534 837 144,91	-50 979 300,74
Osakkuus- ja yhteisyritysten hankinta	-4 224 953,64	-4 285 008,00
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-45 749 471,95	-14 305 205,12
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-10 927 742,35	-7 111 776,69
Luovutustulot tytäryritysten ja muiden osakkeiden myynnistä	134 852,81	2 665 906,06
Luovutustulot aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnistä	3 148,42	1 211 546,01
Lainasaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-84 058 933,99	-25 054 205,27
Investointien nettorahavirta	-679 660 245,61	-97 858 043,75
Rahavirta ennen rahoitusta	-482 246 459,98	-114 291 495,34
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Pitkäaikaisten lainojen nostot (+)	250 000 000,00	245 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut (-)	-31 792 432,89	-152 226 674,04
Lyhytaikaisten lainojen nostot (+) / takaisinmaksut (-)	353 737 864,80	64 332 289,87
Maksetut osingot	-80 587 227,16	-80 582 022,03
Saadut konserniavustukset	4 051 000,00	10 760 000,00
Rahoituksen nettorahavirta	495 409 204,75	87 283 593,80
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	13 162 744,77	-27 007 901,54
Rahavarat 31.12.	94 305 789,80	85 646 222,83
Valuuttakurssivoitot (+) / -tappiot (-) rahavaroista	-4 503 177,80	-5 046 364,03
Rahavarat 1.1.	85 646 222,83	117 700 488,40
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	13 162 744,77	-27 007 901,54

EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

1. EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

LAATIMISPERUSTA

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu Suomessa voimassa olevien lakien ja säännösten mukaan (FAS). Kemira-konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti, ja emoyhtiö noudattaa konsernin laatimisperiaatteita aina kun se on FAS:n mukaan mahdollista. Alla on esitetty lähinnä ne laatimisperiaatteet, joissa käytäntö poikkeaa konsernin periaatteista. Muilta osin noudatetaan konsernin laatimisperiaatteita.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Yhtiön eläkevastuut on hoidettu osaksi eläkevakuutusyhtiössä ja osaksi omassa eläkesäätiössä. Eläkekulut perustuvat eläkevastuulaskelmiin ja kirjataan tulosvaikutteisesti.

HENKILÖSTÖN OSAKEPOHJAINEN KANNUSTINJÄRJESTELMÄ

Osakepalkkiojärjestelmien kirjanpitokäsittely on selostettu konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteissa. Emoyhtiössä osakepalkkiot kirjataan kuluiksi maksettavien suoritusten suuruusina.

SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaiset tuotot ja kulut koostuvat saaduista ja annetuista konserniavustuksista, jotka eliminoidaan konsernitasolla.

TULOVEROT

Tuloveroihin ja laskennallisiin verosaamisiin ja -velkoihin sovelletaan konsernin laatimisperiaatteita siten kuin se on mahdollista Suomen tilinpäätöskäytännön mukaan. Poistoveron laskennallinen verovelka ilmoitetaan liitetietona.

VUOKRASOPIMUKSET

Kaikki leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

RAHOITUSVARAT, RAHOITUSVELAT JA JOHDANNAISSOPIMUKSET

Kaikki rahoitusvarat (mukaan lukien osakkeet) ja -velat on kirjattu hankinta-arvoonsa tai arvonalentumisella vähennettyyn arvoon lukuun ottamatta johdannaisinstrumentteja, jotka on arvostettu käypään arvoonsa.

Rahoitusvarojen ja -velkojen, myös johdannaisten, arvonmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti rahoituseriin lukuun ottamatta suojauslaskennan piirissä olevia hyödykejohdannaisia, joiden tehokas osa kirjataan käyvän arvon rahastoon. Suojauslaskennan piirissä olevien hyödykejohdannaisten voiton tai tappion tehoton osuus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Johdannaisopimusten arvostusmenetelmistä on kerrottu konsernin laatimisperiaatteissa sekä konsernin liitetiedossa 28.

2. LIIKEVAIHTO

	2015	2014
Liikevaihto toimialoittain		
Pulp & Paper	722 951 092,02	635 917 855,37
Oil & Mining	107 914 648,61	101 702 779,83
Municipal & Industrial	282 421 395,13	271 233 546,59
ChemSolutions	0,00	23 945 813,24
Konsernin sisäinen	224 184 233,18	195 293 331,33
Yhteensä	1 337 471 368,94	1 228 093 326,36
Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain, % liikevaihdosta		
Suomi, kotipaikkavaltio	29	30
Muu Eurooppa, Lähi-Itä ja Afrikka	60	59
Americas -alue	5	6
APAC -alue	6	5
Yhteensä	100	100

3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

	2015	2014
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	3 148,42	1 211 546,01
Osakkeiden myyntivoitot	134 852,81	2 920 101,65
Vuokratuotot	1 184 262,09	922 592,75
Konsernin sisäiset palveluveloitukset	7 701 641,29	7 212 890,98
Muut liiketoiminnan tuotot	2 067 580,10	9 563 877,47
Yhteensä	11 091 484,71	21 831 008,86

4. KULUT

	2015	2014
Valmisteverastojen muutos	-3 953 695,97	5 762 341,10
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	857 805 105,99	827 383 214,87
Aine- ja tarvikevarastojen muutos	-702 429,06	-2 374 453,15
Ulkopuoliset palvelut	9 591 817,12	8 672 092,95
Materiaalit ja palvelut yhteensä	866 694 494,05	833 680 854,67
Henkilöstökulut	42 156 568,73	37 542 887,25
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrat	5 970 972,97	7 739 388,14
Konsernin sisäiset palkkiovalmistuksen kulut	179 054 783,95	169 843 770,73
Konsernin sisäiset muut palveluveloitukset	90 562 331,91	82 930 098,01
Muut kulut	58 722 808,42	78 437 989,14
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	334 310 897,25	338 951 246,02
Kulut yhteensä	1 239 208 264,06	1 215 937 329,04

Liite

Vuonna 2015 kulut sisälsivät pakollisten varausten nettovähennystä -0,4 milj. euroa (henkilöstökuluissa -0,7 milj. euroa, vuokrissa -0,4 milj. euroa ja muissa kuluissa +0,7 milj. euroa). Vuonna 2014 kulut sisälsivät pakollisten varausten nettovähennystä -6,1 milj. euroa (henkilöstökuluissa -3,0 milj. euroa, vuokrissa -0,5 milj. euroa ja muissa kuluissa -2,6 milj. euroa).

**TILINTARKASTUSYHTEISÖ DELOITTE & TOUCHE OY:N
PALKKIOT JA PALVELUT**

	2015	2014
Tilintarkastuspalkkiot	415 000,00	521 196,81
Palkkiot veropalveluista	50 000,00	0,00
Palkkiot muista palveluista ¹⁾	445 000,00	2 197 120,22

1) Vuonna 2015 muihin palveluihin sisältyy pääosin AkzoNobelin paperikemikaaliliiketoiminnan hankintaan liittyviä palkkioita. Vuonna 2014 muihin palveluihin sisältyi pääosin muurahaishappoliiketoiminnan myyntiin liittyneiden tilintarkastuskertomusten ja tilintarkastajien antamiin lausuntoihin liittyviä palkkioita ja AkzoNobelin paperiliiketoiminnan hankintaan liittyviä palkkioita.

**5. HENKILÖSTÖKULUT JA
HENKILÖSTÖMÄÄRÄ**

	2015	2014
Hallituksen sekä toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa palkat ¹⁾	1 279 391,34	1 383 613,83
Muut palkat	32 508 815,66	29 450 475,85
Eläkekulut	6 324 848,06	5 726 009,18
Muut henkilöstösivukulut	2 043 513,67	982 788,39
Yhteensä	42 156 568,73	37 542 887,25

1) Kemira Oyj:n toimitusjohtajalle maksetut palkat mukaan lukien luontaisedut olivat 669 765 euroa (808 261), johon sisältyi 109 965 euroa (157 039) tulospalkkioita. Toimitusjohtajan sijaiselle maksettu palkka mukaan lukien luontaisedut olivat yhteensä 225 242 euroa (219 869), johon sisältyi 44 287 euroa (41 059) tulospalkkioita.

Muut lähipiiritapahtumat esitetään konsernin liitetiedossa 31.

	2015	2014
Henkilökunta 31.12.		
Pulp & Paper	83	81
Oil & Mining	5	4
Municipal & Industrial	28	27
Muut, josta	371	341
Tutkimus ja tuotekehitys	173	155
Yhteensä	487	453
Henkilökunta keskimäärin	483	477

6. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

	2015	2014
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	10 452 379,69	4 834 291,44
Muu aineeton omaisuus	21 147 260,08	20 713 359,50
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	346 416,22	362 066,25
Koneet ja kalusto	6 232 973,18	4 914 283,63
Muut aineelliset hyödykkeet	18 953,16	17 744,82
Yhteensä	38 197 982,33	30 841 745,64
Poistoeron muutos (+ lisäys / - vähennys)		
Aineettomat oikeudet	907 451,08	-458 705,93
Muu aineeton omaisuus	588 848,12	-149 716,43
Rakennukset ja rakennelmat	-147 774,12	19 287,23
Koneet ja kalusto	-735 433,53	-393 164,36
Muut aineelliset hyödykkeet	1 089,50	-4 177,43
Yhteensä	614 181,05	-986 476,92

7. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

	2015	2014
Osinkotuotot		
Konserniyhtiöiltä	134 501 680,90	8 991 145,63
Muilta	34 775,00	175 975,00
Yhteensä	134 536 455,90	9 167 120,63
Korkotuotot		
Konserniyhtiöiltä	11 071 308,86	9 681 422,78
Muilta	765 614,19	3 146 732,00
Yhteensä	11 836 923,05	12 828 154,78
Korkokulut		
Konserniyhtiöille	-696 132,31	-1 912 944,65
Muille	-18 333 242,85	-17 699 696,98
Yhteensä	-19 029 375,16	-19 612 641,63
Muut rahoitustuotot		
Konserniyhtiöiltä	894 798,55	378 553,58
Yhteensä	894 798,55	378 553,58
Muut rahoituskulut		
Konserniyhtiöille ¹⁾	-16 579 854,88	-2 417 546,00
Muille	-8 397 520,47	-7 284 274,00
Yhteensä	-24 977 375,35	-9 701 820,00
Kurssierot		
Konserniyhtiöiltä	3 277 812,55	36 587 523,39
Muilta	-1 857 984,49	-38 982 187,97
Yhteensä	1 419 828,06	-2 394 664,58
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	104 681 255,05	-9 335 297,22
Kurssierot		
Realisoituneet	-5 553 184,83	-12 148 327,45
Realisoitumattomat	6 973 012,89	9 753 662,87
Yhteensä	1 419 828,06	-2 394 664,58

1) Vuonna 2015 muut rahoituskulut konserniyhtiöille sisältävät tytäryhtiöosakkeiden alaskirjausta 16,6 milj. euroa (2,4).

8. SATUNNAISET ERÄT

	2015	2014
Satunnaiset tuotot		
Saadut konserniavustukset	2 850 000,00	4 051 000,00
Yhteensä	2 850 000,00	4 051 000,00
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	2 850 000,00	4 051 000,00

9. TULOVEROT

	2015	2014
(tuotto +, kulu -)		
Tuloverot kuluvalta vuodelta	-1 271 420,66	0,00
Tuloverot aikaisemmilta vuosilta	300 000,00	163 500,00
Laskennalliset verot	-9 170 081,91	42 433,63
Muut verot ja veronluontoiset menot	-2 776 220,43	-332 527,84
Yhteensä	-12 917 723,00	-126 594,21

Liite 10. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

	2015	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Muu aineeton omaisuus	Yhteensä
1						
2	Hankintameno 1.1.	44 049 063,67	6 181 419,27	9 815 011,73	185 832 090,74	245 877 585,41
3	Lisäykset	30 715 935,10		7 029 411,36	8 004 125,49	45 749 471,95
4	Vähennykset	-4 553 037,42			-11 648 493,50	-16 201 530,92
4	Siirrot erien välillä	2 546 066,93		-4 348 277,01	1 802 210,08	0,00
5	Hankintameno 31.12.	72 758 028,28	6 181 419,27	12 496 146,08	183 989 932,81	275 425 526,44
6	Kertyneet poistot 1.1.	-20 395 988,34	-6 181 419,27	0,00	-132 569 015,02	-159 146 422,63
7	Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	4 553 037,42			11 648 493,50	16 201 530,92
7	Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	-10 452 379,69			-21 147 260,08	-31 599 639,77
8	Kertyneet poistot 31.12.	-26 295 330,61	-6 181 419,27	0,00	-142 067 781,60	-174 544 531,48
9	Kirjanpitoarvo 31.12.	46 462 697,67	0,00	12 496 146,08	41 922 151,21	100 880 994,96
10						
11						
12	2014	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Muu aineeton omaisuus	Yhteensä
13	Hankintameno 1.1.	34 370 936,21	6 181 419,27	6 780 139,27	188 423 280,17	235 755 774,92
14	Lisäykset	7 124 145,34		7 126 959,94	54 099,84	14 305 205,12
14	Vähennykset	-1 497 105,36			-2 686 289,27	-4 183 394,63
15	Siirrot erien välillä	4 051 087,48		-4 092 087,48	41 000,00	0,00
16	Hankintameno 31.12.	44 049 063,67	6 181 419,27	9 815 011,73	185 832 090,74	245 877 585,41
17	Kertyneet poistot 1.1.	-16 294 169,33	-6 181 419,27	0,00	-112 315 884,96	-134 791 473,56
18	Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	732 472,43			460 229,44	1 192 701,87
18	Tilikauden poistot ja arvonalentumiset	-4 834 291,44			-20 713 359,50	-25 547 650,94
19	Kertyneet poistot 31.12.	-20 395 988,34	-6 181 419,27	0,00	-132 569 015,02	-159 146 422,63
20	Kirjanpitoarvo 31.12.	23 653 075,33	0,00	9 815 011,73	53 263 075,72	86 731 162,78
21						
22						

11. AINEELLISET HYÖDYKKEET

2015	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 179 973,51	17 051 549,47	91 824 049,57	567 573,82	5 122 363,77	115 745 510,14
Lisäykset		6 652,37	5 917 852,48		5 001 901,24	10 926 406,09
Vähennykset	-4 491,32	-1 841,67	-1 145 032,09	-14 500,00		-1 165 865,08
Siirrot erien välillä		51 152,35	2 337 761,89		-2 388 914,24	0,00
Hankintameno 31.12.	1 175 482,19	17 107 512,52	98 934 631,85	553 073,82	7 735 350,77	125 506 051,15
Kertyneet poistot 1.1.	0,00	-12 812 088,63	-73 336 030,88	-462 724,45	0,00	-86 610 843,96
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		1 841,67	1 121 013,84	14 500,00		1 137 355,51
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset		-346 416,22	-6 232 973,18	-18 953,16		-6 598 342,56
Kertyneet poistot 31.12.	0,00	-13 156 663,18	-78 447 990,22	-467 177,61	0,00	-92 071 831,01
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 175 482,19	3 950 849,34	20 486 641,63	85 896,21	7 735 350,77	33 434 220,14
2014	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	357 207,18	25 579 284,49	86 253 218,58	567 573,82	4 705 746,62	117 463 030,69
Lisäykset	832 000,00		4 904 900,86		5 043 235,75	10 780 136,61
Vähennykset	-9 233,67	-8 527 735,02	-3 960 688,47			-12 497 657,16
Siirrot erien välillä			4 626 618,60		-4 626 618,60	0,00
Hankintameno 31.12.	1 179 973,51	17 051 549,47	91 824 049,57	567 573,82	5 122 363,77	115 745 510,14
Kertyneet poistot 1.1.	0,00	-18 875 277,81	-70 403 303,69	-444 979,63	0,00	-89 723 561,13
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		6 425 255,43	1 981 556,44			8 406 811,87
Tilikauden poistot ja arvonalentumiset		-362 066,25	-4 914 283,63	-17 744,82		-5 294 094,70
Kertyneet poistot 31.12.	0,00	-12 812 088,63	-73 336 030,88	-462 724,45	0,00	-86 610 843,96
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 179 973,51	4 239 460,84	18 488 018,69	104 849,37	5 122 363,77	29 134 666,18

Liite

12. SIOITUKSET

	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Muut osakkeet	Yhteensä
2015			
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 570 433 661,40	144 105 359,93	1 714 539 021,33
Lisäykset	534 837 144,91	4 224 953,64	539 062 098,55
Vähennykset ja siirrot erien välillä	-4 987 478,58		-4 987 478,58
Arvon alentumiset	-16 579 854,88	-108 155,40	-16 688 010,28
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 083 703 472,85	148 222 158,17	2 231 925 631,02
	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Muut osakkeet	Yhteensä
2014			
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 521 871 906,66	140 284 625,87	1 662 156 532,53
Lisäykset	50 979 300,74	4 285 008,00	55 264 308,74
Vähennykset ja siirrot erien välillä		-84 093,94	-84 093,94
Arvon alentumiset	-2 417 546,00	-380 180,00	-2 797 726,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 570 433 661,40	144 105 359,93	1 714 539 021,33

13. VAIHTO-OMAISUUS

	2015	2014
Aineet ja tarvikkeet	23 270 745,27	22 568 316,21
Valmiit tuotteet	54 616 801,52	50 663 105,55
Ennakkomaksut	7 502 514,53	4 052 252,90
Yhteensä	85 390 061,32	77 283 674,66

Liite

15. RAHOITUSARVOPAPERIT

	2015	2014
1 Rahoitusarvopaperit		
2 Kirjanpitoarvo	30 394 906,22	22 910 617,10
3 Jälleenhankintahinta	30 394 906,22	22 910 617,10
4 Erotus	0,00	0,00

Rahoitusarvopapereihin sisältyy yhtiön lyhytaikaiset sijoitukset.

16. OMA PÄÄOMA

	2015	2014
9 Sidottu oma pääoma		
10 Osakepääoma 1.1.	221 761 727,69	221 761 727,69
11 Osakepääoma 31.12.	221 761 727,69	221 761 727,69
12 Ylikurssirahasto 1.1.	257 877 731,94	257 877 731,94
13 Ylikurssirahasto 31.12.	257 877 731,94	257 877 731,94
14 Käyvän arvon rahasto 1.1.	-2 963 940,82	-5 079 068,12
15 Käyvän arvon rahasto 31.12.	-4 657 093,00	-2 963 940,82
16 Sidottu oma pääoma yhteensä 31.12.	474 982 366,63	476 675 518,81
17 Vapaa oma pääoma		
18 Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	199 963 876,20	199 963 876,20
19 Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	199 963 876,20	199 963 876,20
20 Edellisten tilikausien voitto 1.1. ¹⁾	400 262 709,85	482 015 069,17
21 Tilikauden voitto / tappio	165 155 958,26	-1 279 153,97
22 Osingonjako	-80 587 227,16	-80 582 022,03
Osakepohjainen kannustinjärjestelmä		
Luovutetut osakkeet	118 000,75	108 816,68
Edellisten tilikausien voitto ja tilikauden voitto 31.12.	484 949 441,70	400 262 709,85
Vapaa oma pääoma yhteensä 31.12.	684 913 317,90	600 226 586,05
Oma pääoma yhteensä 31.12.	1 159 895 684,53	1 076 902 104,86
Voitonjakokelpoiset varat yhteensä 31.12.	684 913 317,90	600 226 586,05

1) Yhtiön hallussa on omia osakkeita 3 280 602 kappaletta, hankintahinta 22 082 955,54 euroa.

Omien osakkeiden muutokset	Euroa	Kpl
Hankintameno / määrä 1.1.2015	22 154 179,13	3 291 185
Muutos	-71 223,59	-10 583
Hankintameno / määrä 31.12.2015	22 082 955,54	3 280 602

17. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

	2015	2014
Tilinpäätössiirtojen kertymät		
Kertynyt poistoero käyttöomaisuuserittäin		
Rakennukset ja rakennelmat	961 942,89	1 109 717,01
Koneet ja kalusto	3 691 091,79	4 426 525,32
Muut aineelliset hyödykkeet	32 895,90	31 806,40
Aineettomat oikeudet	510 165,92	-397 285,16
Muu aineeton omaisuus	4 400 019,77	3 811 171,65
Yhteensä	9 596 116,27	8 981 935,22
Tilinpäätössiirtojen kertymien muutos		
Tilinpäätössiirtojen kertymät 1.1.	8 981 935,22	11 319 859,13
Liiketoimintasiirrot	0,00	-1 351 446,99
Poistoeron muutos tuloslaskelmassa	614 181,05	-986 476,92
Tilinpäätössiirtojen kertymät 31.12.	9 596 116,27	8 981 935,22

31.12.2015 kertyneiden poistoerojen laskennallinen verovelka oli 1,9 milj. euroa (1,8).

18. PAKOLLISET VARAUKSET

	2015	2014
Pitkäaikaiset varaukset		
Eläkevaraukset	6 223 992,00	6 187 127,00
Muut pakolliset varaukset		
Ympäristövaraukset	10 032 827,51	10 473 637,24
Uudelleenjärjestelyvaraukset	654 761,20	1 109 513,20
Muut pakolliset varaukset yhteensä	10 687 588,71	11 583 150,44
Pitkäaikaiset varaukset yhteensä	16 911 580,71	17 770 277,44
Lyhytaikaiset varaukset		
Muut pakolliset varaukset		
Henkilöstökuluvaraukset	1 018 072,95	1 682 772,54
Uudelleenjärjestelyvaraukset	1 554 752,00	454 752,00
Lyhytaikaiset varaukset yhteensä	2 572 824,95	2 137 524,54
Pitkä- ja lyhytaikaiset pakolliset varaukset yhteensä	19 484 405,66	19 907 801,98
Muutos pakollisissa varauksissa		
Pakolliset varaukset 1.1.	19 907 801,98	26 006 246,27
Varausten käyttö tilikauden aikana	-3 634 335,32	-4 137 610,84
Käyttämättömien varausten peruuttaminen	-599 061,00	-2 060 833,45
Varausten lisäys tilikauden aikana	3 810 000,00	100 000,00
Pakolliset varaukset 31.12.	19 484 405,66	19 907 801,98

Liite

19. PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

	2015	2014
1		
Lainat rahoituslaitoksilta	229 688 199,30	161 480 632,19
2		
Muut pitkäaikaiset velat	371 423 368,00	221 423 368,00
Yhteensä	601 111 567,30	382 904 000,19
3		
Pitkäaikaisen vieraan pääoman erääntyminen		
4		
2017 (2016)	35 524 028,48	32 740 584,95
5		
2018 (2017)	26 610 139,60	32 740 584,95
6		
2019 (2018)	209 900 000,00	23 826 696,07
7		
2020 (2019) tai myöhemmin	329 077 399,22	293 596 134,22
Yhteensä	601 111 567,30	382 904 000,19
8		
Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluttua		
9		
Lainat rahoituslaitoksilta	157 654 031,22	62 272 766,22
10		
Muut pitkäaikaiset velat	171 423 368,00	231 323 368,00
Yhteensä	329 077 399,22	293 596 134,22

Muut pitkäaikaiset velat sisältävät 200 milj. euron joukkovelkakirjalainan (erääntyy 27.5.2019) sekä 150 milj. euron joukkovelkakirjalainan (erääntyy 13.5.2022).

20. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

	2015	2014
Korolliset lyhytaikaiset velat		
Lainat rahoituslaitoksilta	35 626 179,89	84 415 495,01
Muut korolliset velat		
Konserniyhtiöille	1 070 240 243,20	663 613 458,90
Muille	19 192 135,35	28 748 687,54
Korolliset lyhytaikaiset velat yhteensä	1 125 058 558,44	776 777 641,45
Korottomat lyhytaikaiset velat		
Saadut ennakot		
Konserniyhtiöiltä	136 764,13	136 764,13
Muilta	1 153 676,10	2 032 541,64
Yhteensä	1 290 440,23	2 169 305,77
Ostovelat		
Konserniyhtiöille	60 861 950,95	45 289 257,81
Muille	69 855 984,68	60 613 842,32
Yhteensä	130 717 935,63	105 903 100,13
Siirtovelat		
Konserniyhtiöille	4 512 263,86	5 452 509,31
Muille	69 706 311,25	57 736 220,20
Yhteensä	74 218 575,11	63 188 729,51
Muut korottomat velat yhteensä	7 896 013,40	7 774 197,75
Korottomat lyhytaikaiset velat yhteensä	214 122 964,37	179 035 333,16
Lyhytaikaiset velat yhteensä	1 339 181 522,81	955 812 974,61
Siirtovelat		
Palkat	11 452 788,92	5 806 658,44
Korot ja kurssierot	19 710 404,59	15 946 607,10
Muut erät	43 055 381,60	41 435 463,97
Yhteensä	74 218 575,11	63 188 729,51

21. VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

	2015	2014
Takaukset		
Konserniyhtiöiden puolesta		
Lainoista	388 809 015,00	284 877 246,00
Muista sitoumuksista	52 920 895,00	48 391 309,00
Muiden puolesta	2 558 342,00	2 838 864,00
Yhteensä	444 288 252,00	336 107 419,00
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	4 699 217,00	4 917 200,00
Myöhemmin maksettavat	17 215 651,00	16 686 243,00
Yhteensä	21 914 868,00	21 603 443,00

Ympäristöriskit ja -vastuut esitetään konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 30.

Liite

22. KEMIRA OYJ:N OSAKKEET JA OSUUDET

	Konsernin omistusosuus, %	Emoyhtiön omistusosuus, %
Konserniyritykset		
1 AS Kemivesi	100,00	100,00
2 Kemira Argentina S.A.	100,00	15,80
3 Kemira Asia Pacific Pte. Ltd.	100,00	100,00
4 Kemira Cell Sp. z.o.o.	55,00	55,00
5 Kemira Chemicals (Nanjing) Co.,Ltd.	100,00	100,00
6 Kemira Chemicals (Shanghai) Co.,Ltd.	100,00	100,00
7 Kemira Chemicals (UK) Ltd.	100,00	100,00
8 Kemira Chemicals (Yanzhou) Co.,Ltd.	100,00	100,00
9 Kemira Chemicals Brasil Ltda	100,00	99,87
10 Kemira Chemicals Canada Inc.	100,00	100,00
11 Kemira Chemicals Germany GmbH	100,00	100,00
12 Kemira Chemicals India Private Ltd.	99,99	99,99
13 Kemira Chemicals Korea Corporation	100,00	100,00
14 Kemira Chemie Ges.mbH	100,00	100,00
15 Kemira Chile Comercial Limitada	100,00	99,00
16 Kemira de Mexico S.A. de C.V.	100,00	100,00
17 Kemira Europe Oy	100,00	100,00
18 Kemira Germany GmbH	100,00	100,00
19 Kemira GrowHow A / S	100,00	100,00
20 Kemira Hong Kong Company Limited	100,00	100,00
21 Kemira Korea Corporation	100,00	100,00
22 Kemira KTM d.o.o.	100,00	100,00
Kemira Nederland Holding B.V.	100,00	100,00
Kemira Operon Oy	100,00	100,00
Kemira Świecie Sp. z o.o.	100,00	100,00
Kemira Water Danmark A / S	100,00	100,00
Kemira Water Solutions Brasil -Produtos para tratamento de agua Ltda.	100,00	100,00
PT Kemira Indonesia	100,00	74,80

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

31.12.2015 Kemira Oyj:n osakepääoma oli 221,8 miljoonaa euroa ja osakkeiden määrä 155 342 557. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa. Kemira Oyj:n osakkeet ovat rekisterissä Euroclear Finland Oy:n ylläpitämässä arvo-osuusjärjestelmässä.

OSAKKEENOMISTAJAT

Vuoden 2015 päättyessä Kemira Oyj:llä oli 32 601 rekisteröityä osakkeenomistajaa (33 164). Kemira Oyj:n osakkeiden ulkomaisten osakkeenomistajien osuus nousi 13 % vuoden aikana ja oli 21,4 % (18,9 %), sisältäen hallintarekisteröidyt omistukset. Kotitalouksien osuus oli 16,1 % (16,1 %). Kemiralla oli vuoden lopussa hallussaan omia osakkeita 3 280 602 kappaletta (3 291 185), mikä vastaa 2,1 % (2,1 %) kaikista Kemira Oyj:n osakkeista. Kuukausittain päivitettävä luettelo Kemiran suurimmista osakkeenomistajista on nähtävillä yhtiön internetsivuilla www.kemira.fi/sijoittajat.

LISTAUS JA KAUPANKÄYNTI

Kemira Oyj:n osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä. Osakkeiden kaupankäyntitunnus on KRA1V ja ISIN-koodi FI0009004824.

Kemira Oyj:n osakkeiden vuoden 2015 päätöskurssi Nasdaq Helsingissä oli 10,88 euroa (9,89). Vuoden aikana osakekurssi nousi 10 %, kun Nasdaq Helsinki Cap -indeksi nousi 11 %. Kemiran kemiansektorin viiteindeksi STOXX Chemicals (Eurooppa) nousi 2 % vuonna 2015 (5 %). Osakkeen ylin hinta oli 12,27 euroa (12,27) ja alin 9,14 euroa (9,11). Keskikurssi pysyi lähes samana ja oli 10,86 euroa (10,87).

Yhtiön markkina-arvo omilla osakkeilla vähennettynä oli vuoden 2015 lopussa 1 654 miljoonaa euroa (1 504).

Kemira Oyj:n osakkeiden vaihto Nasdaq Helsingissä pysyi samana vuonna 2015 ollen 75 miljoonaa kappaletta (75). Osakevaihdon kokonaisarvo nousi 1 % 814,7 miljoonaa euroon (809,6). Osakkeiden keskimääräinen päivävaihto oli 298 313 (300 072) osaketta.

Nasdaq Helsingin pörssin lisäksi Kemiran osakkeilla käytiin kauppaa useilla vaihtoehtoisilla tai monenkeskisillä kaupankäyntipaikoilla, kuten BATS Chi-X ja Turquoise. Kemira Oyj:n osakkeiden kokonaisvaihto vuonna 2015 oli 112 miljoonaa euroa (106), josta 33 % (30 %) tapahtui muilla kaupankäyntipaikoilla kuin Nasdaq Helsingissä. Lähde: Kemira.com.

Ajantasainen tieto Kemiran osakekurssista on luetussa yhtiön internetsivuilla www.kemira.fi/sijoittajat.

OSINKOPOLITIikka JA OSINGONJAKO

Kemiran osinkopolitiikan mukaisesti tavoitteena on jakaa vakaata ja kilpailukykyistä osinkoa.

Yhtiön hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 2015 maksetaan osinkoa 0,53 euroa (0,53) osakkeelta eli yhteensä 81 miljoonaa euroa (81). Osinko vastaa 84 % (84 %) tilikauden operatiivisesta tuloksesta. Yhtiökokous pidetään 21.3.2016. Osingon irtoamispäivä on 22.3.2016, täsmäytyspäivä 23.3.2016 ja maksupäivä 6.4.2016.

Huhtikuussa 2015 maksettiin 31.12.2014 päättyneen tilikauden tuloksesta osinkoa 0,53 euroa osakkeelta. Osingon täsmäytyspäivä oli 25.3.2015 ja osinko (yhteensä 81 miljoonaa euroa) maksettiin 1.4.2015.

HALLITUKSEN VALTUUTUKSET

Yhtiökokous, joka pidettiin 23.3.2015, valtuutti hallituksen päättämään enintään 4 500 000 yhtiön oman osakkeen hankkimisesta. Omat osakkeet hankitaan yhtiön vapaalla omalla pääomalla joko kaikille osakkeenomistajille osoitetulla ostotarjouksella yhtäläisin ehdoin ja hallituksen päättämään hintaan tai muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa osakkeiden hankintahetken markkinahintaan Nasdaq Helsinki Oy:n ("Helsingin pörssi") järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä. Valtuutuksen perusteella ostotarjouksella ostettujen osakkeiden hinnan tulee perustua yhtiön osakkeista julkisessa kaupankäynnissä käytettyyn markkinahintaan. Minimihinta on markkinoiden alin hinta valtuutuskauden aikana ja maksimihinta on markkinoiden ylin hinta valtuutuskauden aikana.

Osakkeet hankitaan ja maksetaan Helsingin Pörssin ja Euroclear Finland Oy:n sääntöjen mukaisesti. Osakkeita hankitaan käytettäväksi mahdollisten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittamisessa tai toteuttamisessa, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittämiseksi, osakkeen likviditeetin parantamiseksi, käytettäväksi yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksamiseen tai osana yhtiön osakepalkkiojärjestelmiä. Osakkeet voidaan edellä mainittujen tarkoitusten toteuttamiseksi pitää yhtiöllä, luovuttaa tai mitätöidä. Hallitus päättää muista omien osakkeiden hankkimiseen liittyvistä ehdoista. Hankkimisvaltuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Valtuutusta ei ollut käytetty 31.12.2015 mennessä.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään enintään 15 600 000 uuden osakkeen antamisesta sekä enintään 7 800 000 yhtiön hallussa olevan yhtiön oman osakkeen luovuttamisesta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiön hallussa olevat omat osakkeet luovuttaa joko maksua vastaan tai maksutta. Uudet osakkeet voidaan antaa ja yhtiöllä olevat omat osakkeet luovuttaa yhtiöosakkeen-

omistajille siinä suhteessa kuin he ennestään omistavat yhtiön osakkeita tai osakkeenomistajan etuoikeudesta poiketen suunnatulla osakeannilla, jos siihen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy, kuten yrityskauppojen tai -järjestelyjen rahoittaminen tai toteuttaminen, yhtiön oman pääoman rakenteen kehittäminen, osakkeen likviditeetin parantaminen tai se on perusteltua yhtiön hallituksen vuosipalkkioiden maksamiseksi tai yhtiön osakepalkkiojärjestelmien toteuttamiseksi. Suunnattu osakeanti voi olla maksuton vain yhtiön osakepalkkiojärjestelmien toteuttamisen yhteydessä. Uusia osakkeita annettaessa osakkeiden merkintähinta merkitään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Yhtiön omia osakkeita luovutettaessa merkitään osakkeesta maksettava määrä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Hallitus päättää muista osakeanteihin liittyvistä ehdoista. Osakeantivaltuutus on voimassa 31.5.2016 saakka. Osakeantivaltuutusta on käytetty hallituksen jäsenten palkitsemiseen liittyen.

JOHDON OSAKKEENOMISTUS

Yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen omistivat 406 691 (338 252) Kemira Oyj:n osaketta 31.12.2015 eli 0,26 % (0,22 %) osakkeista ja äänistä, sisältäen yhtiön oman, lähipiirin ja määräysvalta-yhteisöjen omistuksen. Toimitusjohtaja Jari Rosendal omisti 10 000 osaketta 31.12.2015. Yhtiön hallituksen jäsenet eivät ole osakepalkkiojärjestelmän piirissä. Konsernin johtoryhmän jäsenet, lukuun ottamatta toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, omistivat 32 089 (103 590) Kemira Oyj:n osaketta 31.12.2015, mikä vastasi 0,02 % (0,07 %) osakkeista ja äänistä, sisältäen yhtiön oman, lähipiirin ja määräysvalta-yhteisöjen omistuksen. Ajantasainen tieto hallituksen ja johdon osakeomistuksista on nähtävissä yhtiön internetsivuilla osoitteessa www.kemira.fi/sijoittajat.

SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2015

Omistaja	Osakkeiden lukumäärä, kpl	% osakkeista ja äänistä
1 Oras Invest Oy	28 278 217	18,2
2 Solidium Oy	25 896 087	16,7
3 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	8 164 836	5,3
4 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	4 800 451	3,1
5 Nordea-rahastot	3 446 661	2,2
6 Valtion Eläkerahasto	1 190 000	0,8
7 Danske Invest -rahastot	1 152 678	0,7
8 Mandatum Life	1 142 412	0,7
9 Skagen Vekst Verdipapierfond	910 000	0,6
10 Etola Erkki Olavi	800 000	0,5
11 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	609 331	0,4
12 Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	579 245	0,4
13 Säästöpankki-rahasto	511 418	0,3
14 Aktia-rahastot	470 000	0,3
15 Pohjola Varainhoito	467 185	0,3
Kemira Oyj	3 280 602	2,1
Hallintarekisteröidyt ja ulkomaiset omistajat	33 212 496	21,4
Muut yhteensä	40 430 938	26,0
Kaikki yhteensä	155 342 557	100,0

OSAKKEENOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN 31.12.2015

Osakkeiden lukumäärä	Omistajia, kpl	Omistajia, %	Osakkeet, kpl	% osakkeista ja äänistä
1–100	7 223	22,2	446 743	0,3
101–500	14 087	43,2	3 845 194	2,5
501–1 000	5 298	16,3	4 022 575	2,6
1 001–5 000	4 994	15,3	10 322 319	6,6
5 001–10 000	517	1,6	3 741 811	2,4
10 001–50 000	361	1,1	7 047 652	4,5
50 001–100 000	41	0,1	3 026 406	2,0
100 001–500 000	62	0,2	13 220 894	8,5
500 001–1 000 000	7	0,0	5 288 880	3,4
1 000 001–	11	0,0	104 380 083	67,2
Yhteensä	32 601	100,0	155 342 557	100,0

HALLITUKSEN ESITYS YHTIÖKOKOUKSELLE VOITONJAKOKELPOISTEN VAROJEN KÄSITTELYSTÄ JA TILINPÄÄTÖKSEN SEKÄ TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Kemira Oyj:n voitonjakokelpoiset varat 31.12.2015 olivat 684 913 318 euroa, josta tilikauden tulos oli 165 155 958 euroa.

Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia.

Kemira Oyj:n hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle voitonjakokelpoisten varojen käyttämistä seuraavasti:

- tilivuodelta jaetaan osinkoa 0,53 euroa osakkeelle eli 80 592 836 euroa.
- jätetään vapaaseen omaan pääomaan 604 320 482 euroa.

Helsingissä 10. päivänä helmikuuta 2016

Jari Paasikivi
Puheenjohtaja

Kerttu Tuomas
Varapuheenjohtaja

Winnie Fok

Juha Laaksonen

Wolfgang Büchele

Timo Lappalainen

Jari Rosendal
Toimitusjohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS

KEMIRA OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

Olemme tilintarkastaneet Kemira Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2015. Tilinpäätös sisältää konsernin tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, taseen, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä emoyhtiön tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VASTUU

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konserniti-linpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konserniti-linpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden

riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovelletujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

LAUSUNTO KONSERNITILINPÄÄTÖKSESTÄ

Lausuntonamme esitämme, että konserniti-linpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

LAUSUNTO TILINPÄÄTÖKSESTÄ JA TOIMINTAKERTOMUKSESTA

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

MUUT LAUSUNNOT

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä, 10. helmikuuta 2016

Deloitte & Touche Oy
KHT-yhteisö

Jukka Vattulainen
KHT

TULOSKEHITYS NELJÄNNESVUOSITTAIN

(Luvut ovat tilintarkastamattomia)

	2015					2014				
	1-3	4-6	7-9	10-12	Yhteensä	1-3	4-6	7-9	10-12	Yhteensä
Liikevaihto										
Pulp & Paper ¹⁾	314,6	351,3	379,1	372,3	1 417,3	280,4	282,0	300,6	307,0	1 170,0
Oil & Mining	93,9	89,7	90,1	76,4	350,1	92,0	97,6	95,9	96,7	382,2
Municipal & Industrial	144,5	153,8	155,9	151,5	605,7	137,7	138,6	145,0	143,4	564,7
ChemSolutions ¹⁾	-	-	-	-	-	19,8	-	-	-	19,8
Yhteensä	553,0	594,8	625,1	600,2	2 373,1	529,9	518,2	541,5	547,1	2 136,7
Käyttökate										
Pulp & Paper ¹⁾	35,0	34,4	44,9	42,8	157,1	30,7	7,5	34,0	37,7	109,9
Oil & Mining	11,0	9,5	7,0	3,3	30,8	8,9	11,2	11,7	14,4	46,2
Municipal & Industrial	19,2	22,2	22,9	11,6	75,9	2,6	16,1	21,5	21,1	61,3
ChemSolutions ¹⁾	-	-	-	-	-	35,5	-	-	-	35,5
Yhteensä	65,2	66,1	74,8	57,7	263,8	77,7	34,8	67,2	73,2	252,9
Liikevoitto										
Pulp & Paper ¹⁾	19,6	16,2	25,2	21,6	82,6	19,4	-5,1	20,9	22,4	57,6
Oil & Mining	5,7	2,4	1,3	-6,5	2,9	4,5	6,7	7,2	9,3	27,7
Municipal & Industrial	12,5	15,7	16,2	2,7	47,1	-5,2	8,4	14,8	13,7	31,7
ChemSolutions ¹⁾	-	-	-	-	-	35,6	-	-	-	35,6
Yhteensä	37,8	34,3	42,7	17,8	132,6	54,3	10,0	42,9	45,4	152,6
Rahoituskulut, netto	-7,5	-9,3	-8,2	-5,8	-30,8	-5,3	-8,5	-6,6	-10,3	-30,7
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	0,2	0,1	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Voitto ennen veroja	30,5	25,1	34,5	12,0	102,1	49,0	1,5	36,3	35,3	122,1
Tuloverot	-4,1	-5,8	-7,4	-7,6	-24,9	-5,9	0,3	-9,3	-11,4	-26,3
Tilikauden tulos	26,4	19,3	27,1	4,4	77,2	43,1	1,8	27,0	23,9	95,8
Tilikauden tuloksen jakautuminen										
Emoyhtiön omistajille	25,0	17,6	25,5	2,9	71,0	41,9	0,2	25,3	22,5	89,9
Määräysvallattomille omistajille	1,4	1,7	1,6	1,5	6,2	1,2	1,6	1,7	1,4	5,9
Tilikauden tulos	26,4	19,3	27,1	4,4	77,2	43,1	1,8	27,0	23,9	95,8
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, euroa	0,16	0,12	0,17	0,02	0,47	0,28	0,00	0,16	0,15	0,59
Osakekohtainen tulos, laimennettu, euroa	0,16	0,12	0,17	0,02	0,47	0,28	0,00	0,16	0,15	0,59
Sidottu pääoma, liukuva					1 659,5					1 427,7
Sidotun pääoman tuotto (ROCE), %					8,0 %					10,7 %

1) Maaliskuussa 2014 Kemira saattoi loppuun muurahaishappoliiketoimintansa myynnin, joka muodosti pääosan ChemSolutions-segmentistä. ChemSolutions-segmenttiin jäänyt natriumperkarbonaattiliiketoiminta on siirretty Pulp & Paper -segmenttiin kaupan loppuun saattamisen jälkeen ja ChemSolutions-segmentin toiminta on lakkautettu vuoden 2014 toisen neljänneksen alusta lähtien.

TIETOA SIOITTAJILLE

TALOUSTIETO VUONNA 2016

Kemira julkaisee kolme osavuositarkastusta vuonna 2016:

- 26.4. 2016 Osavuositarkastus tammi-maaliskuu
- 21.7. 2016 Osavuositarkastus tammi-kesäkuu
- 25.10.2016 Osavuositarkastus tammi-syyskuu

Osavuositarkastukset sekä niihin liittyvät esitysaineistot ovat luettavissa Kemiran verkkosivuilla osoitteessa www.kemira.com/investors. Samasta osoitteesta löytyvät myös Kemiran lehdistötiedotteet, vuosikertomukset, yritysraportit sekä muuta sijoittajietoa. Verkkosivulla voi rekisteröitymällä tilata yhtiön tiedotteita sähköpostitse sekä tilinpäätöksiä, joita saa tilattua myös Kemiran konserniviestinnästä numerosta 010 8611.

SIOITTAJASUHTEET

Kemiran sijoittajasuhdetoiminnan tärkein tehtävä on tarjota pääomamarkkinoille avointa ja luotettavaa tietoa Kemirasta ja sen toimintaympäristöstä, antaaksemme markkinaosapuolille todenmukaisen yleiskuvan Kemirasta investointina. Sijoittajaviestinnällä haluamme varmistaa, että markkinoilla toimivat osapuolet saavat luotettavaa ja ajankohtaista tietoa Kemirasta tasapuolisesti ja säännöllisin väliajoin. Kemiran kotipaikka on Helsinki, ja yhtiön osakkeet on listattu Nasdaq Helsingissä. Kemira noudattaa Suomen lakeja sekä Nasdaq Helsingin ja Finanssivalvonnan säännöksiä.

HILJAINEN JAKSO

Kemira noudattaa 30 päivän hiljaista jaksoa ennen tilinpäätöksen ja osavuositarkastusten julkaisua. Tänä aikana Kemiran edustajat eivät kommentoi kyseisen raportointijakson tilinpäätöstä tai osavuositarkastusta. Hiljaiset jaksot sekä talustiedon julkaisupäivät voi tarkistaa Kemiran verkkosivuilta Sijoittajakalenteri -otsikon alta.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS

Kemira Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään maanantaina 21.3.2016 kello 13.00 Marina Congress Centerissä, Katajanokanlaituri 6, Helsinki. Kaikki osakkeenomistajat, jotka ovat yhtiökokouksen täsmäytyspäivään 9.3.2016 mennessä rekisteröityneet Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon, ovat oikeutettuja osallistumaan yhtiökokoukseen. Ilmoittautuminen yhtiökokoukseen alkaa 25.2.2016, jolloin rekisteröitymisohjeet julkaistaan pörssitiedotteella sekä Kemiran verkkosivuilla osoitteessa www.kemira.com/fi/sijoittajat/hallinto/yhtiokokous/yhtiokokous2016/.

Yhtiökokouksen päätökset julkistetaan pörssitiedotteella välittömästi kokouksen päätyttyä.

OSINGONMAKSU

Osingonjakoehdotus vuodelle 2015 löytyy sivulta 88.

OSOITTEENMUUTOKSET

Osakkeenomistajien osoitteenmuutokset pyydämme ilmoittamaan arvo-osuustiliä hoitavaan pankkiin tai pankkiiriliikkeeseen. Näin tiedot päivittyvät myös Euroclear Finland Oy:n ylläpitämiin rekistereihin, joita Kemira käyttää postittaessaan osakkeenomistajilleen tietoa. Jos osakkeenomistajan tilinhoitajana on Suomen Arvopaperikeskus, osoitteenmuutokset ilmoitetaan Suomen Arvopaperikeskukseen.

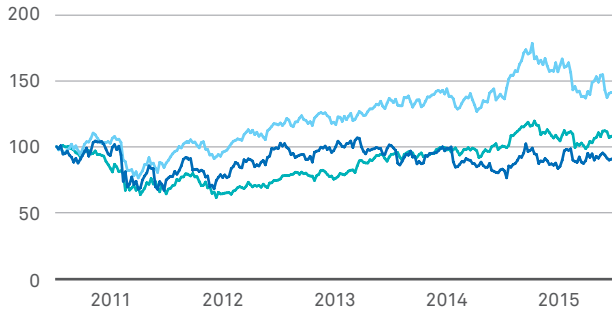
SIOITTAJASUHTEET

Olli Turunen, sijoittajasuhteista vastaava johtaja
puh. 010 862 1255
olli.turunen@kemira.com

OSAKKEEN PERUSTIEDOT

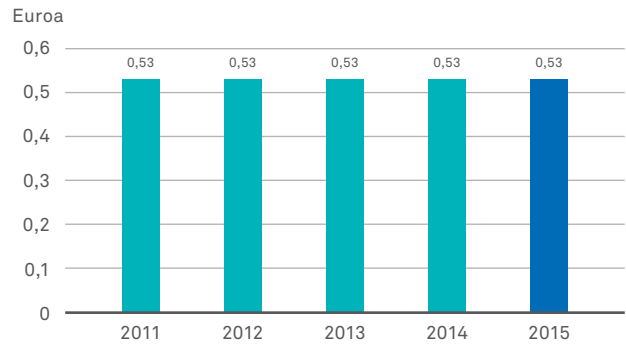
Listaus: Nasdaq Helsinki Oy
Kaupankäyntitunnus: KRA1V
ISIN-koodi: FI0009004824
Toimialaryhmä: Perusteollisuus
Toimiala: Kemikaaliteollisuus
Osakemäärä 31.12.2015: 155 342 557
Listautumispäivä 10.11.1994

OSAKKEEN KURSSIKEHITYS 2011–2015

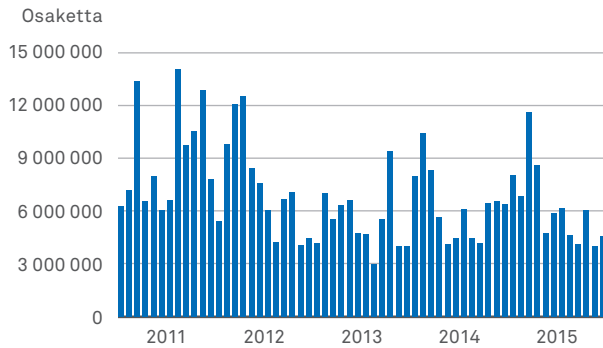
- Kemira Oyj
- Nasdaq Helsinki Ltd
- EURO STOXX Chems

OSINKO / OSAKE ¹⁾

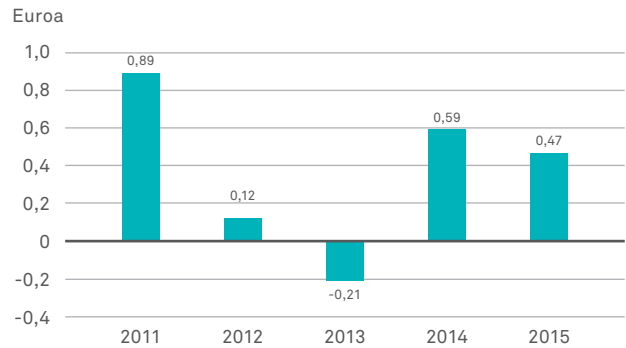

1) Osinko vuodelta 2015 on hallituksen esitys osingoksi yhtiökokoukselle.

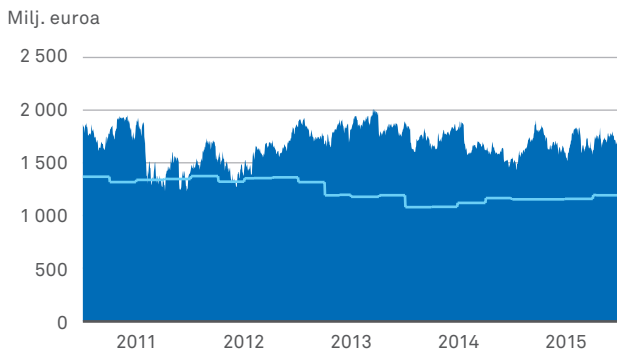
OSAKKEEN VAIHTO NASDAQ HELSINKI 2011–2015

OSAKEKOHTAINEN TULOS

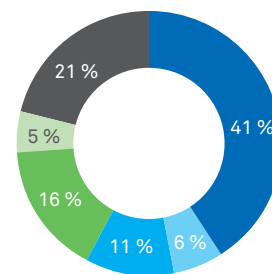

MARKKINA-ARVO JA OMA PÄÄOMA 2011–2015

- Markkina-arvo
- Oma pääoma

OMISTUSJAKAUMA 31.12.2015

- Yritykset
- Rahoitus- ja vakuutuslaitokset
- Julkisyhteisöt
- Kotitaloudet
- Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
- Hallintarekisteröidyt ja ulkomaiset osakkeenomistajat

SEGMENTTIKOHTAISET KOHOKOHDAT

PP
&

PULP & PAPER

60 % Kemiran
liikevaihdosta

- Operatiivinen käyttökateprosentti parani joka vuosineljänneksellä.
- Hankittujen yritysten integraatio etenee hyvin.
- Tehostamistoimenpiteet jatkuivat, yksi tuotantolaitos suljettiin (Soave, Italia).
- APAC-alueelle kasvua toi Kiinan Nanjingin tehtaan käyttöasteen kasvu sekä kokonaisvaltaisen kemian hallinnan -sopimukset (Total Chemistry Management).
- Massakemikaalien vahva markkina jatkuu, uusi klooraattitehdas Brasiliassa starttaa ensimmäisellä vuosipuoliskolla 2016, kapasiteetin kasvattaminen suunnitelmissa myös Pohjoismaissa.

OM
&

OIL & MINING

15 % Kemiran
liikevaihdosta

- Tiukalla kulukurilla torjutaan liuskekaasun ja -öljyn särötysliiketoiminnan erittäin vaikeaa markkinatilannetta. Tuotantolaitos Longview:ssa (USA) suljettiin.
- Kaivosalaan liittyvän liiketoiminnan kasvu kompensoi osittain segmentin liikevaihdon laskua vuonna 2015.
- Kemiallisesti tehostettuun öljyn talteenottoon (CEOR) liittyvät hankkeet etenevät.
- Kasvumahdollisuuksia lisäksi Kanadan öljyhiekkamarkkinalla.

M
&

MUNICIPAL &
INDUSTRIAL

25 % Kemiran
liikevaihdosta

- Liikevaihto kasvoi ja kannattavuus parani merkittävästi.
- Vuosina 2012–2014 tehdyt uudellenjärjestelyt tuottavat tulosta.
- Tehostamistoimenpiteet jatkuvat. Tuotantolaitos Zaramillossa, Espanjassa suljettiin.
- Vakaa rahavirran ja vahva sidotun pääoman tuotto.

Kemira

Where water
meets chemistry™

Kemira Oyj

Porkkalankatu 3

PL 330

00101 Helsinki

Puh. +358 10 8611

Faksi: +358 10 862 1119

www.kemira.fi

Kemira on globaali kemianyhtiö, joka palvelee asiakkaita runsaasti vettä käyttävillä teollisuudenaloilla. Tarjoamme asiantuntemusta, sovellusosaamista ja kemikaaleja, jotka parantavat asiakkaidemme vesi-, energia- ja raaka-ainetehokkuutta. Keskitymme massa- ja paperi-, öljy- ja kaivosteollisuuteen sekä veden käsittelyyn.

441 017
Painotuote